SAMSON

Editura FORUM

10

PIEPTĂNÎND GIRAFA

AVERTISMENT CITITORILOR

E mai bine să vă previn de pe-acum. Situația fiind așa cum e, și vremurile așa cum le știți, m-am hotărît să ripostez scriind cărți din ce în ce mai aiurite și mai pline de bancuri. Dacă editura Vermot mă dă în judecată, pagubă-n ciuperci! Fiecare să-și asume responsabilitățile. Alegerea mea e făcută: voi delira de-a dreptul. Și dacă nu aveți suficientă imaginație pentru a mă însoți pe acest drum năstrușnic, ei bine, atunci fierbeți-vă câte un ou! Sau două, dacă ficatul vă e tot atât de rezistent, pe cât vă e prostia.

S.-A.

Lui Francis Lopez, cu statornică prietenie.

S.A.

CAPITOLUL ÎNTÂI

— Doamnelor și domnilor, primatul pe care-l vedeți aici, în ciuda aparențelor, nu este o maimuță. Vorbește. oare, maimuța ? Nu, doamnelor și domnilor. Or, această ființă stranie vorbește. Și vă vom dovedi aceasta chiar acum.

„Hai, spun cu întorcîndu-mă spre individul hirsut așezat în centrul pistei, spune câteva cuvinte publicului nostru drag".

Chestia enormă, bărboasă, borțoasă, grozav de păroasă pe ceafă și, dimpotrivă, pleșuvă pe creștet ; chestia buzată, cu ochi injectați, cu dinți cariați sau falși ; chestia cu mușchi puternici, cu pântec enorm, cu pleoape umflate ; chestia înalță capul și spune :

— Ce de-a mai lume e azi !

Deși de o simplitate gideană, fraza, în mod inexplicabil, declanșează o furtună de aplauze. Monstrul își ridică atunci mâna masivă, cu crenvurștii acoperiți de păr creț.

— E-n regulă, băieți ! declară el. Fără manifestații pe drumurile publice ! Nu uitați că suntem drept în mijlocul pieței și că dacă n-ar fi cortul, v-ați holba la stele !

Re-furtună de aplauze.

— Așa e, chiar vorbește ! cotcodăcește o doamnă așezată la cucurigu.

Reiau :

— Întocmai, doamnă, acest individ vorbește ca oricare altul. Gândește ! Știe să numere ! Doriți dovada ?

Mă aplec deasupra mostrului.

— Cât fac 5 ori 6, gentleman ?

Sprâncenele individului se unesc. Privirea-i roșie virează în violet.

— 29 ! răspunde el în cele din urmă.

— Aproape corect, gentleman. Răspunsul e 30 !

— Și impozitul, vere ? obiectează primatul. Ți-l bagi în fund ?

Râsete în asistență.

— Puteți constata, doamnelor și domnilor, că acest domn posedă, în schimb, simțul umorului. Concluzie : este un om. Un bărbat.

— Dacă e vreo damă care se îndoiește de asta, declară monstrul, n-are decât să-mi facă o vizită la rulotă și o să-i arăt trei bucăți de o să zică „pas" !

Aplauze vijelioase. Le înăbuș cu brațele ridicate în poziția „Am — priceput — mesajul".

— Ladies and gentlemen, continui eu, dacă vă atrag atenția asupra faptului că individul aici de față este într-adevăr un bărbat normal constituit, motivul este că — veți vedea — comportamentul lui, mai mult, decât înfățișarea, ar putea să vă creeze îndoieli !

Acest bărbat se numește Béru. Are cam patruzeci de ani și părinții lui erau oameni perfect normali. Tatăl lui era mână spartă, maică-sa, moară stricată, sora lui mai mare — gură bogată, fratele mai mic — cap sec, iar el, doamnelor și domnilor, e sac fără fund ! Pentru prima oară în orașul dumneavoastră, veți asista la un număr de bulimie absolut unic în lume. Efectiv, domnul Béru, aici de față, e capabil să consume orice în afară de metale. Și când spun „în afară de metale", fac o excepție pentru mercur, care constituie, împreună cu vinul roșu, băutura preferată a acestui fenomen. Mercurul e o adevărată delicatesă pentru el și rontăie câte o duzină de termometre în fiecare duminică pentru a-și face poftă de mâncare.

„El e deținătorul recordului european de bulimie la toate categoriile în poziția șezând, de când a ingurgitat la aceeași masă : treizeci și două de duzini de stridii cu tot cu cochilii, două umbrele de damă, o pălărie de preot, un disc cu Jean Claude Pascal, un dicționar Larousse, o pereche de ochelari de aviator, o roabă de balegă, un pneu de tractor, două lumânări de nuntă, șase șobolani morți, trei ghivece cu crizanteme și fotografia lui Brigitte Bardot !“

Îmi trag sufletul în timp ce publicul se dezlănțuie. Modest. Grasul salută discret asistența.

Îmi dreg vocea.

— Persoanele care doresc să ofere fenomenului obiecte de consumat sunt rugate să coboare pe pistă. Domnul Béru e flămând, doamnelor și domnilor, căci n-a mâncat de douăzeci de minute ! Cu alte cuvinte, ofrandele dumneavoastră vor fi binevenite.

Îmi șterg fruntea transpirată, privind spectatorii cu un aer încurajator. Se șușotește în draci. Oamenii se pun de acord. În final se prezintă un spectator temerar, fluturând un fel de paletă minusculă.

— Ce-i asta ? mă interesez eu, examinând obiectul.

— O brânzoaică, răspunde respectivul.

Ce să zic, m-a lămurit bușteanul !

— Și ce înțelegeți prin brânzoaică, scumpe doma ?

— E o specialitate de patiserie din Bourgoin.

Am uitat să vă spun că circul nostru dă reprezentație de astă seară la Bourgoin (Isère), la jumătatea drumului dintre Lyon și Grenoble și că e pentru prima dată când grasul și cu mine ne producem în public.

Majestatea Sa înfulecă brânzoaica din două îmbucături. Spectatorii aplaudă fără convingere, găsind isprava cu atât mai modestă, cu cât o realizează și ei din fragedă pruncie și de plăcere.

— Mare brânză ! zic eu. Haideți, doamnelor și domnilor, puțină imaginație, please ! Bulimicul devine nerăbdător ! Dacă nu-i potoliți curând cumplita foame, va începe să devoreze stâlpul de susținere și o să ni se prăbușească cortul în scăfârlie !

Un tânăr se apropie, desfăcîndu-şi cravata de la gât. Fără o vorbă, o întinde Voracelui. Béru o înhaţă cu aviditate.

— Mişto ! spune el, e vărgată, cum îmi place mie !

O mănâncă cu poftă, în timp ce spectatorii trepidează de entuziasm pe locurile lor. Mă zgâiesc discret în direcţia culiselor. Dincolo de băieţii de pistă zăresc statura impozantă a domnului Barnaby, directorul circului.

Poartă un costum alb de flanel şi o imensă pălărie de cowboy. Are perciuni cârlionţaţi, un nas mare plin de păr şi fumează un trabuc puţin mai mic decât coloana Vendôme. Seara de azi constituie un test. Dacă ne iese numărul. ne păstrează. Dacă dăm greş, ne salută din mers. De aceea trebuie neapărat ca Grăsanul să facă şi pe dracu-n patru, numai să placă.

Ca să facă cravata să alunece, rade o stacană de molan, în ovaţiile publicului.

— Cred că i s-a pus un nod de cravată în gât ! arunc eu, şmechereşte.

Un tip cam matolit îşi aduce şapca. Béru o examinează.

— Pare să fie suficient de unsuroasă, face el.

Şi îşi înfige dinţii în şapcă ; ceea ce e un fel de-a spune. având în vedere că tastatura lui universală seamănă mai degrabă cu un pieptene ştirb decât cu un colier de perle fine.

Îl opresc la a doua îmbucătură :

— Mulţumesc, gentleman ! fac eu, demonstraţia e zdrobitoare.

— Vreau să termin de mâncat cozorocul ! protestează Béru, ador crocantul !

Acum tot norodul se înghesuie să aducă cele mai neaşteptate lucruri. Un bătrânel îşi aduce bastonul ; o doamnă, fotografia soacră-sei ; un copil întinde programul reprezentaţiei şi o englezoaică bătrână rătăcită pe-aici. cuprinsă de milă, îi dă grasului o felie de budincă făcută de ea. Stoic, Enormul înghite tot : budinca, bastonul, fotografia, programul. Mai mănâncă apoi : o talpă de pantof. un formular de impozit, o şa de bicicletă, o broască vie. o farfurioară, un ciolan afumat, douăzeci de caramele moi. un pachet de vată hidrofilă, un exemplar din revista

„Casa și grădina", un buchet de maci, un sutien gol, o pereche de coarne de cerb, o alta de șef de gară, o hartă Michelin a regiunii Rhône-Alpes, o șosetă de lână tricotată manual, două cataramе, o pereche de bretele, almanahul Părintelui Benoit *, un racord de pompă de bicicletă, un joc de tarot, un copan de pui, un copan de șchiop, șaisprezece timbre fiscale folosite, operele complete ale lui Jean Cocteau (care, de altfel, nu poate să le înghită), un rest de friptură la cuptor, o veveriță împăiată, un tub de cremă de față, o cutie de cremă de ghete, un castron de cremă de cacao, crema societății, o fumigenă, un cadran solar, un potpuriu, o mustrare de conștiință, o notă diplomatică, cincisprezece chemări în ajutor, noaptea Walpurgică, scara de serviciu, odihna războinicului, două raze de soare și un subînțeles.

Un triumf, oameni buni ! O nebunie ! Niciodată Sarah Bernhardt, niciodată Elvis Presley, niciodată Manolete ori Robinson sau Springboks n-au avut un asemenea succes. Grăsanul e în starea de grație, cum zic italienii (de obicei, e în stare de rație). Dacă nu-l oprim, o să halească circul, Bourgoin-ul, și tot departamentul Isère ! E capabil, dacă a început, să halească Universul, apoi să se devoreze pe sine însuși, într-un iureș teribil. Da, astă seară, Béru parcă ar fi sfârșitul lumii, în mai spectaculos ! Pe lângă el bomba cu hidrogen seamănă cu un mic pârț de iepure timid. Ne umple de o sumbră veselie, Béru al nostru. Antrenează în vârtejul lui bulimistic (cuvântul nu exista până acum, l-am inventat eu acum) vajnica populație locală. Se oprește într-o apoteoză indescriptibilă, pe când muzicanții din orchestră, cuprinși de delirul general, încep să cânte *la Marseillaise*. Béru, ușor balonat, salută în stânga și în dreapta. Trimite sărutări femeilor și bezele fetițelor. Are gesturi ample și față îi radiază (unul dintre bunicii lui lucra la fabrica de radiatoare).

Am dat lovitura, oameni buni ! Înțeleg asta din zâmbetul ca o felie de dovleac al domnului Barnaby.

* *Publicație faimoasă în sud-estul țării, cuprinzînd datele târgurilor și bâlciurilor din Franța.* (n.a.)

Pe când părăsim pista, directorul se aruncă pe noi și frământă tricepșii Grasului cu o înfocare ieșită din comun.

— Per tutti dracii ! strigă el, numero asta e cel mai straordinario pe care l-am vedere vreodată !

Căci domnul Barnaby, în ciuda numelui cu rezonanță british, e de origine macaronară

Ne conduce într-o viteză la rulota lui de lux, pentru șampania victoriei. Rulota în chestiune, trebuie să precizez, e palatul Versailles pe rotile, fraților. Interiorul e din marmură (că rar e !) *. Are încălzire centrală cu termostat, aer condiționat necondiționat, o baie cu o piscină orientală pe post de cadă, un salon de șaisprezece metri pe doisprezece, un dormitor tapetat cu mătase de parașută (parașuta nu locuiește cu el), o bucătărie pe lângă care cea a lui Raymond Oliver ar părea un reșou de camping și un hol plin de armuri și de piei de tigri.

În limbajul lui păsăresc, Barnaby își exprimă satisfacția față de numărul nostru. Béru primește complimentele cu modestia lui proverbială Doamna Barnaby, soția cât se poate de legitimă a Big Boss-ului, este entuziasmată de performanța eroului și îl privește pofticios cu ochii ei gelatinoși. E o superbă pipiță blondă de aproximativ o tonă și jumătate, cu fața la fel de expresivă ca o oală cu compot de mere. E fardată cu albastru, verde, roz și roșu și se machiază cu mistria. Diamantele de pe ea ar putea asigura echilibrul bugetar pe următorii doisprezece ani. Cerceii seamănă cu lustrele salonului de protocol al Primăriei Parisului. Brățările sunt atât de masive, încât îi e imposibil să întindă mâna fără ajutorul unui trepied de pușcă mitralieră ; cât despre colierul ei, seamănă cu un lanț de topograf din aur masiv pe care și l-ar fi răuscit în jurul gușei.

— N-aveți o fărîmă de bicarbonat ? o întrebă Béru, veșnic dispus să flirteze.

Barnaby tresare ușor.

— Ma que ! Numero vostra v-a obosit ? se neliniștește venerabilul nostru patron.

* E tare asta, trebuie să recunoașteți. (n.a.)

— Oh ! nici gând, protestează Umflatul. Numai că o englezoaică bătrână mi-a dat o felie de budincă de nu se poate. Eu unul, ca să fiu sincer, aș arunca haleala britiș la closet fără s-o mai gust, și-n plus budinca e o mizerie, amestecată cu rahat. A ei, pe lângă toate, mai era și mucegăită, cred. Ce mai încolo și-ncoace, m-a paradit la stomac.

Grasul înghite o porție big de bicarbonat. Odată medicamentul îngurgitat, declară că e băsită treaba și ne-o dovedește. După care atacă șampania.

— Dacă aveți vreun biscuit care nu vă trebuie, face el către doamna Barnaby, sunt amator !

Cererea asta îl liniștește total pe director. Începe imediat să ne prezinte oferta. Suntem angajați cu confortabilul onorariu de o sută de mii de parai pe reprezentație. Eu, în plus față de slujba de prezentator, va trebui să pieptăn girafa și să lustruiesc colții elefantului în timpul digestiilor Grasului. Cum am avut întotdeauna relații excelente cu girafele pe care le cunosc și cum îmi place fildeșul, subscriu cu dragă inimă acestor îndatoriri. Ni se deschid perspective la fel de strălucite ca rochia de lamé a doamnei Barnaby.

În timp ce ciocnim cupele, se bate la ușa capitonată. Majordomul ne anunță că un ziarist solicită un interviu. E semn bun. Barnaby râde ca o roșie pleznită.

— Da' spune lui să intre subito !

Apare atunci un flăcău frumos, cu ochi catifelați, care nu e altul decât amicul meu Marc Perry, de la ziarul local. Un vechi prieten, care mă cunoaște ca pe propriile lui buzunare.

— Măi, ce surpriză ! exclamă el cu elocvența-i obișnuită. Când te-am recunoscut pe pistă, mi-a stat Rollexul !

Îi arunc o privire atât de expresivă, că îl apucă durerea de cap.

— Marc, bătrâne ! fac eu sărindu-i de gât.

Îmbrățișându-l, îi ciripesc în suporturile de chișloace :

— Nici o vorbă despre profesia mea de gabor, o să-ți explic eu !

Perry e omul care are atât de mult self-control, că nu mai știe ce să facă cu el. Rămâne la fel de impasibil ca un pește congelat.

— Vă cunoașteți ? se miră Barnaby.

— Suntem consăteni, explic eu.

Marc dă laba cu toată lumea și declară :

— Numărul vostru e al naibii de bun, fraților ! O să vi se deschidă toate ușile în Statele Unite !

— He ! Madre de Dio, nu acum ! protestează Barnaby. Că io am de făcut uno turneu european cu signorii ăștia : Italia del Notre, Elveția, Germania, Belgia, Olanda...

Radem două sticloanțe de Pommery. Marc, care-și ține în permanență un deget pe declanșatorul aparatului său de fotografiat, face câteva poze cu Grasul în viața particulară.

După care îi părăsim pe scumpii noștri directori, pentru a ne duce la rulota noastră personală. Reprezentația e pe sfârșite (vorba lui Béru) și orchestra cântă „Da, da, știu bine că mi-ai spus-o", marș american în doi timpi, cu auricular înlocuit.

Odată ajunși în conacul nostru pe roți, Marc Perry se reazămă de ușă.

— Ei bine, purcelule, murmură el, sper că o să-mi povestești totul de-a fir a păr, în detaliu și cu toate amănuntele, nu ?

Mă prăvălesc într-un fotoliu, cu brațele zăcând pe covor ca niște vâsle abandonate (frumoasă imagine, nu ?) Grasul, în ceea ce-l privește, își scoate pantalonul din piele de panteră și haina din piele de urs.

— Ascultă-mă, micuțule Marc, fac eu. O să te pun la curent, pentru că-mi ești amic. Dar dacă te pune naiba să scri o jumătate de sfert de virgulă despre povestea asta înainte ca eu să-ți dau voie, îți înțes stiloul și ziarul pe gât, ai priceput ?

Marc își trece mâna prin părul ondulat și ridică din umeri.

— Nu trebuie să mă amenințI, face el, ajunge să apelezi la prietenia mea.

— *Thank you very much*, bătrâne.

Dezgrop o sticlă de scotch de sub canapea.

— Ţine, fă-ţi plinul în timp ce-ţi dezvălui adevărul. Lucrezi în presă, deci eşti la curent cu furturile de tablouri, care au avut loc în diferite muzee, nu ?

— Yes, domnule, face Perry, dând de duşcă zece centilitri de malţ pur. Faci aluzie la isprăvile celui pe care iluştrii mei confraţi parizieni l-au supranumit „Arsène Lupin al muzeelor" ?

— Exact. Un Manet furat la Louvre : un Corot la muzeul din Toulouse ; un Fragonard la cel din Marseille ; un Cézanne la Aix-en-Provence şi Un Fra Angelico la Lyon, e ceva, nu ?

— Am înţeles. Conduci ancheta ?

— De două zile.

— Şi ai prins un fir ?

— Habar n-am.

Marc se încruntă.

— Nu-i frumos să faci pe secretosul, San-Antonio.

— Nu fac pe secretosul, ăsta e tristul adevăr : habar n-am dacă am prins un fir sau nu.

— Atunci ce cauţi în circul ăsta ?

— Mă iau după miros. Arsène Lupin al muzeelor a acţionat cu un profesionalism desăvîrşit, fără să lase nici cel mai mic indiciu, dar am făcut o constatare, nu ştiu cât de valoroasă.

— Nu mă lăsa să mor de curiozitate, mă imploră Marc. Simt că nu mi-aş mai reveni după aceea.

— În fiecare din oraşele în care au avut loc furturile, circul Barnaby dădea o reprezentaţie în ziua în care dispăreau tablourile.

Perry se prăvăleşte pe canapea şi sărută cu foc sticla mea de scotch.

— Serios ?

— Da. Atenţie, s-ar putea să fie însă vorba de o simplă coincidenţă.

— Nu, mă corectează Perry cu blândeţe, de cinci coincidenţe. Prea multe !

— Aşa m-am gândit şi eu ; atunci mi-a venit ideea să trăiesc un timp în interiorul acestui circ, pentru a ve-

dea de mai aproape comportamentul fiecăruia dintre membrii lui.

— Şi ai angajat un bulimic care să te ajute ?

— Nicidecum, acest domn abject pe care îl vezi acolo, într-un halat cu zorzoane, gustând dintr-un sandviş cu jumări, nu e altul decât prestigiosul meu colaborator, inspectorul principal Bérurier.

Un salut al lui Béru, care îşi sfârşeşte într-adevăr ziua cu o delicată gustare.

— Béru, îi explic eu amicului meu, a avut dintotdeauna o poftă de mâncare excepţională, dar acum mai are, în plus, şi tenie. Cum noi căutam o modalitate de a fi angajaţi la circul Barnaby, el a avut această lăudabilă idee şi totul mă face să cred că a reuşit pe deplin.

Marc e pasionat.

— Circul se îndreaptă spre Italia ? întrebă el.

— Da, fiule. Şi Italia e ţara muzeelor. Te asigur că vom fi cu ochii-n patru.

— O să mă ţii la curent ?

— Jur.

— Dă-ţi seama, să fiu eu acela care publică primul o astfel de ştire !

— O să-ţi vând pontul atunci când va deveni publicabil, dar pentru moment, nici un cuvânt !

Mai stăm puţin la taifas după care Marc ridică ancora. În clipa în care dă să iasă, îşi dă seama că a pierdut celula fotoelectrică a aparatului său de fotografiat. Se pune în patru labe ca s-o caute, când se aude băguitul ruşinat al Grasului :

— Scuzaţi, dom'le ziarist, dar cred că am mâncat-o.

CAPITOLUL DOI

Nu știu dacă ați trăit vreodată într-un circ, flăcăilor. Cu scăfârliile voastre de hidrocefali, n-ar fi de mirare în fond. Parcă vă văd în sectorul menajerie, fraților, între mangustele americane și cimpanzei. Ați fi scumpi foc în drăguța voastră cușcă ! Paiele ar fi schimbate de două ori pe zi, căci e categorie de lux ! Și-n plus, publicul are inimă bună. E de necrezut câte chestii, gen alune și bucăți de bread, poate să-ți arunce în cușcă : chiar nu vă tentează ? O viață tihnită, ferită de griji : departe de fisc și de miniștri. Rău faceți !

Tragem reprezentații succesive la : La-Tour-du-Pin, Pont-de-Beauvoisin, Voiron și Grenoble. Cum acest ultim oraș are un muzeu interesant, mă aștept la un nou furt răsunător, dar nici pomeneală : calm total. Peste tot. Grasul dă moarte cu numărul lui de bulimic. Fără discuție, e revelația unei vocații, fraților ! Deșteptarea unui talent excepțional.

Altă dată, când era făcut mangă, ne distra mâncând un pahar cu picior, un tampon-sugativă sau o umbrelă, dar asta era mizilic, un simplu aperitiv, dacă pot să mă exprim astfel (și de ce n-aș putea ? Doar n-o să mă împiedicați voi !) În fiecare din orașele pe care le străbatem avem același succes triumfal. Suntem precedați de o publicitate

extraordinară. Grasul e așteptat, ziariștii locali îl asaltează de îndată ce apare Circul Barnaby. I se cer autografe. Cucoane topite de admirație îi aduc delicatese la rulotă : os de jambon, cochilii de scoici, veselă spartă etc., numai lucruri bogate în calciu, trebuie să admiteți.

Existența Înălțimii Sale s-a transformat total. Acum că a ajuns vedetă, mă privește de sus și se dă mare. Mai e puțin și o să trebuiască să-i leg șireturile la pantofi sau să-l șterg la nas !

Într-o seară, cred că era la Chamberry, capitala Savoiei, îmi zice :

— Te anunț că o să demisionez din serviciul Bătrînului, San-Antonio.

Mă încrunt.

— Chiar așa ?

— Yes, domnule. Vezi tu, nu văd de ce mi-aș pune pielea-n saramură cât e anul de lung, din moment ce câștig aici, în două zile, cât mă plătește Tunsul pe o lună !

— Cum vrei, Grasule.

— Te deranjează ? se neliniștește Monstruosul.

Și cum nu-i răspund, își pledează cauza :

— Înțelege-mă, San-Antonio : trebuie să strângi bani albi pentru zile negre. Am o nevastă de hrănit, eu unul, și ea mănâncă aproape la fel de mult ca mine, știi doar.

— Eu știu un singur lucru, Béru : am început o anchetă și o vom termina. Atunci când va fi încheiată, o să faci ce vrei, dar nu înainte.

Se posomorăște :

— Așa cum merg lucrurile, mai e până să se încheie ancheta asta a ta.

Aici a pus degetul pe rană. Efectiv, totul pare să fie corect în acest circ. Fiecare își vede de treburile lui cum se pricepe mai bine.

Dar îngădui-mi, de vreme ce suntem la acest capitol (vorba unui amic episcop), să vă vorbesc despre numerele ce compun programul. E vorba despre celebrii clowni Voma și Rango : Grado's, faimoșii contorsioniști * ; doamna Cavaleri și cavaleria ei ușoară ; profesorul Navedenaude,

* Epitetele sunt extrase din program (n.a.).

maestrul Misterului : miss Lăcrămioara și elefanții ei, Exabrutele la trapezul zburător și Sprenett, cel mai mare jongleur din lume (are doi metri). Cu alte cuvinte, un spectacol grandios !

La început suntem primiți cu bunăvoință, dar în urma enormului succes pe care-l are Majestatea Sa, profesioniștii încep să facă mutre. Cu atât mai mult cu cât Barnaby a dat peste cap ordinea numerelor. De acum înainte, Bérurier intră primul în scenă, în locul Exabrutelor ; care nu sunt deloc încântați și nu ne mai salută. Doar miss Lăcrămioara e drăguță cu noi. Primo, pentru că eu sunt acela care colgatează colții pachidermelor ei, deuxio, pentru că încântătoarea persoană e foarte sensibilă la farmecul meu. Când îi arunc ocheada mea șturlubatică numărul 56 bis, aprobată de Consiliul de Stat, se dă cu rotile-n sus, e clar.

E o puștoaică cât se poate de gigea, blondă naturală, cu ochi de un albastru violet, buze expresive și niște plămâni ai naibii de proeminenți. Maică-sa i-a dat căi respiratorii din belșug, pe cuvântul meu ; nu s-a zgârcit prea mult nici la dotarea aparatului de compresat fotolii. Fac pariu pe o trompă a lui Eustache în stare de funcționare, contra tuturor trompelor elefanților ei, că o voi avea pe zeița asta nu peste multă vreme și poate chiar mai curând ! Când îmi zîmbește, marele zigomatic mi se apucă de alpinism și măduva spinării mi se transformă în sirop de migdale.

Așadar, timp de o săptămână bună, călătorim prin sudestul Franței fără nici cel mai mic incident. În sfîrșit, trecem în Italia. Nu mă simt în largul meu. Nu pentru faptul că Italia e o țară îngustă, ci pentru că îmi spun că am dat-o în bară complet și că decizia mea de a intra în acest circ în chip de angajat n-a avut nici o bază. Singurul indiciu interesant : nici un alt furt de tablouri n-a mai avut loc de la cel din Lyon. Poate că Arsène Lupin al muzeelor și-a considerat colecția ca fiind completă și a renunțat să o mai sporească ?

Circul Barnaby și-a înălțat cortul în piața Ravioli, la periferia orașului Torino. În aer plutește o blândă melan-

colie. Béru picoteşte în rulotă, în aşteptarea începerii reprezentaţiei. Eu, cătărat pe o scară cu rotaţie dublă o pieptăn pe Zoe, girafa.

Din locul respectiv posed o panaramă cu toful specială. Zoe este un animal cumsecade, mai puţin îngâmfată decât s-ar putea crede, deşi e tot timpul cu nasul pe sus.

O coafez ca de obicei şi mă pregătesc să cobor, când zăresc o maşină americană intrând în piaţă şi oprindu-se chiar lângă cortul circului. Un şofer în bluză albă, cu o şapcă albastrră, coboară din ea. Se apropie de rulota-casieriei în care vinde bilete doamna Barnaby, căci la alde Barnaby, numai şefii învârt lovelele. Îmi zic că vreun grangur din capitala piemonteză şi-o fi trimis şoferul să-i cumpere bilete pentru plozii lui. Dar în loc să rupă câteva *billetti*, doamna Barnaby îi indică rulota celor doi Grado's. Şoferul se apropie de ea şi bate la uşă. I se deschide şi dispare înăuntru.

Eu, mă ştiţi, doar ! Şi dacă nu mă ştiţi, duceţi-vă să plimbaţi ursul — am flerul veşnic treaz. Ca din întâmplare, mă apropii de maşină ca să-i ginesc placa. Rătăcitorii, vorba ziariştilor poetici, nu sunt obişnuiţi cu vizitatorii de mare clasă. Maşina e un Cadillac, ţineţi cont (şi dacă nu ţineţi, mă doare-n pix), neagră cu interiorul alb. E înmatriculată la Torino. Placa de înmatriculare e din argint cizelat, volanul din argint aurit şi garniturile roţilor din aur fin masiv.

O maşină de grangur, cum puteţi constata. Şuruburile delcoulul nu sunt platinate, ci din platină veritabilă. Spatele maşinii e despărţit de partea din faţă printr-un geam de sticlă autentică, ca să nu se amestece borcanele. Şi de-aţi vedea interiorul, mamă doamne ! Apă caldă şi rece la discreţie ! Pivniţă de băuturi ! Televizor, pick-up, prăjitor de pâine, uscător de păr, sală de gimnastică, sală de biliard, teren de tenis acoperit şi toate cele. Rafinamentul e împins foarte departe. Există chiar şi o statuie ecvestră a lui Victor-Emmanuel al-nu-ştiu-câtelea în mărime naturală într-un colţ al salonului. Ce mai, nu e maşina unui oarecare !

Şoferul reapare, însoţit de Donato, cel mare, impecabil într-un costum albastru închis. Are o cămaşă albă

și o cravată de mătase tot albă. Poartă o floare artificială la butonieră, chestie care dă bine întotdeauna, și pășește cu un mers felin *because* suplețea lui profesională și apoi pen'că, după ce spun gurile rele din circ, e poponar cum nu sunt multe ! Cei doi Grado's (Donato și Paul, soțul și soția) constituie un număr de circ extroardinar. Sunt singurii contorsioniști din lume care pot face Găoaza mare cu balotaj fluid într-un deget, ca și Tăițelul bulbos și Bolborositorul cu valvă fără să-și ia avânt.

— Donato se instalează în spatele mașinii, care demarează stârnind un nor de praf. E ușor trăznit, San-Antonio al vostru, preafrumoasele mele ! Ce va să zică asta, își zice, scumpul de comisar ! De când vin șoferi în uniformă să îmbrace artiști de circ ? Chestiunea trebuie urmărită îndeaproape. Ca din întâmplare, mă duc să mă fredonez pe lângă rulota celor doi Grado's. Mă benoclez pe șest în cuibușorul de nebunii al domnilor respectivi. E o adevărată bomboniera, cu un tapet imprimat cu rozete, desigur, cu mobilierul din acaju de Kurlandia și covoare persane. Cât despre Paul, e un blond subțirel, cu părul răsfirat pe umeri, într-un capot de dantelă.

N-am idee de unde își cumpără rujul de buze, dar e senzațional și face ca buzele lui subțiri să arate ca noi. Paul este flamand, în timp ce Donato s-a născut (cu dosul înainte) la Napoli. În timp ce eu le privesc palatul, Paul scrie ceva la un birou stil Carol X, fumând o țigară cu filtrul aurit. Decid să fiu cu ochii pe micuții bulangii și mă duc să lustruiesc un colț de lume de elefant cu o piele de căprioară. Miss Lăcrămioara mă pândea de prin apropiere, căci iat-o că apare imediat ce intru în grădinița bibelourilor ei savante. Arborează pantaloni de lamé, o bluză albă și un zâmbet de aceeași culoare (chiar dacă albul n-ar fi o culoare, după cum afirmă minerii și negustorii de cărbuni).

— Am venit să te ajut, ciripește ea, căci Hippolyte e prost dispus azi.

Hippolyte este elefantul ei uriaș, un monstru de cinci tone, cu niște apărători de muște mari cât cortina operei:

Ea îi mângâie trompa, în timp ce eu îi lustruiesc incisivii superiori. „Polyte", în general, e grăsanul cumsecade, gen Béru, dar uneori se ceartă cu gagică-sa şi devine insuportabil. O întreb pe Lăcrămioara de ce s-a făcut dresoare de elefanţi, ea îmi răspunde că din cauza tatălui ei. Domnul babac era cândva dresor de purici, dar, devenind miop, se apucase să dreseze animale mai mari. Întâi câini, apoi tigri, şi, cum vederea continua să-i slăbească, ajunsese la elefanţi. Un accident de muncă, ce mai ! La moartea lui, Lăcrămioara preluase capitalul social : şase elefanţi asiatici în stare de funcţionare.

Când dinţişorii jupânului Polyte au căpătat albeaţa Persil, îmi spun că ar fi timpul să mă ocup şi de-ai stăpânei lui. Mă apropii de ea cu intenţii la fel de bătătoare la ochi ca şi trompa lui Hippolyte.

— Mare noroc are pachidermul ăsta, spun eu cu o voce surdă.

— De ce ? îngăimă ea.

— Pentru că te are pe tine. Ce n-aş da să fiu în locul lui !

— Dar obraznic mai eşti ! protestează Lăcrămioara.

Braţul meu îi cuprinde deja mijlocul mlădios (unii dintre confraţii mei ar adăuga „ca o liană", dar prefer stilul sobru).

— Sunt cornacu[1] tău supenb şi generos ! adaug eu, savurându-i mucoasele.

Nu ştiu dacă aţi îmbrăţişat vreodată o gagică înconjurat de o jumătate de duzină de elefanţi adulţi. Pot să vă afirm că e pasionant. Nimic nu-i mai bun decât emulaţia !

— Ţine-ţi trompa acasă, Jumbo ! strigă ea la un moment dat.

— Nu e Jumbo, susur eu răsturnând-o în fân.

Nu-mi voi pierde timpul enumerându-vă numerele de acrobaţie pe care le execut aici. La ce bun, de vreme ce habar n-aveţi şi nici nu veţi avea vreodată ce este Vezuviul zgâlţâitor. Dopul-vărsător cu cap căutător şi Distribuitorul cu pedală incorporată. Educaţia voastră are lacune,

1) Cornac = conducător de elefanţi (n. tr.)

mieluşeilor, nu e vina voastră ci a semenilor voştri. Micuţa Lăcrămioara, fie vorba între noi şi menajeria vecină, ţine la tăvăleală.

La ieşirea din cortul animalelor, fata are fâneaţa ciufulită ; dacă unii au paie în cap, ea una are paie în păr.

Ca să-mi recapăt forţele, îmi ofer un întăritor serios la bodega din colţ. Aici dau peste Béru, aflat în plină şedinţă de spaghete. Asta e un fel de cultură fizică stomacală. Îşi face încălzirea înainte de reprezentaţie. De la bar, supraveghez esplanada, pândind întoarcerea maşinii americane. Dar îl văd pe Donato coborând dintr-un taxi şi îndreptându-se spre rulota lor. Nu sunt extrem de bogat, dar aş da cu dragă inimă toate economiile voastre, ca să aflu unde a fost. În fine, să fim cu ochii-n patru. Ceva îmi spune că diseară se va întâmpla ceva. În meseria noastră presimţirile sunt primordiale, ştiţi prea bine. Dacă gaborii n-ar merge după miros, 99 la sută din delicte ar rămâne nepedepsite.

Odată cu căderea serii, cum jupânul Béru intră în scenă la sfârşitul programului, mă pitesc într-un ungher al circului şi observ venirile şi plecările tuturor. Reprezentaţia debutează cu doamna Cavaleri şi alezanii ei sălbatici dresaţi. Cumsecade fiinţă, doamna Cavaleri ! E puţin cam purie pentru gustul meu şi puţin cam ofilită pentru vârsta ei. Are doisprezece plozi şi un bărbat bolnav. Toţi ăştia stau claie peste grămadă într-o rulotă care seamănă leit cu un coş de gunoi. Bărbatul ei are foalele ciuruite şi, exceptând copiii, nu face absolut nimic. Nevastă-sa e cea care se ocupă de căluţi şi care execută numărul împreună cu copiii cei mari.

Apoi vine rândul lui Sprenett, jongleurul diabolic. O măiestrie fantastică, fraţilor ! E singurul jongleur din câţi cunosc care jonglează în acelaşi timp cu pene de păun şi cu greutăţi de cinci kilograme. Mare chestie, nu ? Are un succes nebun. E un *english*, Sprenett ăsta. Trăieşte cu o matracucă mai bătrână decât el : Daphné. Nu ştie nici măcar o boabă de franceză şi e geloasă ca o duzină de tigroaice. În timp ce rosbiful ei îşi face numărul, ea se ţine după cortină, pentru eventualitatea în care i-ar veni chef lui Sprenett să facă cu ochiul vreunei spectatoare de

la parter. La sfârșitul numărului, ea îi șterge fața cu un prosop al cărui model o reprezintă pe Regina Angliei călare și, cât ai bate din palme, scorpia insulară îl târăște în bârlog, ca un păianjen transportându-și capturata muscă.

După Sprenett vine Navedenaude, iluzionistul. Are înfățișarea și ținuta unui diplomat. În frac, cum altfel ! Nimeni nu-l întrece la scos porumbei. Viciul lui e trucul cufărului misterios. O închide înăuntru pe don'șoara Lola, asistenta și cu toate acestea prietena lui ; un spectator benevol leagă cufărul în cruciș și-n curmeziș. Cufărul e așezat pe două postamente, Naudenavede face câteva pase magice și gata ! După care se deschide cufărul : Lola a dispărut. Ea e deja în rulotă, preparându-și o cacao.

Urmează atunci Voma și Rango, faimoșii clowni. Au pus la punct un număr *kolossal* de hazos. Eu unul, dacă aș fi autorul principalei lor scenete, m-aș trezi noaptea din somn ca să-mi spun că sunt genial. Judecați și singuri. Voma intră în scenă după Rango. Se apropie de el și îi zice :

— Ce mai faci, Cherculaci ?

Celălalt răspunde :

— Ce vezi, Polinezi !

Deja e grozav de nostim, nu ? Dar așteptați, că nu s-a terminat. Voma protestează că nu-l cheamă Polinezi.

Celălalt îi spune că a crezut că e un tertip. V-ați prins ? Ar fi mare păcat să nu pricepeți ! Voma zice că nu e nici un tertip. Atunci Rango declară că nu-l cheamă Cherculaci. Și aici, credeți-mă, publicul se tăvălește pe jos de râs. După ce se termină numărul clownilor, prima parte se încheie cu extraordinara demonstrație a celor doi Grado's.

În timpul reprezentației, asemeni unui câine ciobănesc, n-am încetat să fac naveta între pistă și rulote, supraveghind discret artiștii și ajutoarele lor. Cel mai mult i-am luat în colimator pe cei doi Grado's, căci mi-a căzut greu la stomac figura cu Cadillacul. După ce și-au sfârșit contorsiunile, dau o tură pe lângă hogeacul lor. Copilașii ăștia stau la masă și flecăresc ca niște papagali. Liniștit în prrivința lor, mă duc să-i spun Grasului, care moțăie, să se pregătească, având în vedere că, după elefanții Lăcră-

mioarei, după Exabrute și o nouă ședință a lui Naudenavede(de data asta deghizat în fachir), după reapariția clownilor într-un număr cu clarinete moi, care distrează grozav publicul, vine rândul vajnicului meu Béru. Câteva pahare de limonadă pentru dilatarea maximă a burții, o linguriță de bismut pentru căptușirea stomacului și iată-l disponibil. Ferches, cu costumul lui din blană de panteră și barba de om al cavernelor. Brațele-i musculoase fac impresie. Este un căpcăun superb și generos, care stârnește aplauze.

Îmi înșir poliloghia într-o italiană de bucătărie. Și începe ședința. Béru înghite o carpetă uzată, un sfeșnic cu toartă, operele complete ale lui Dante, un aparat antic de găurit macaroane, o pălărie de mușchetar, o tunică de zuav pontifical, o bulă papală din săpun de Marseille, o napolitană, o vedere a Florenței, o probă de gondolă venețiană, un Stromboli, un Martini Bianco, un portret în mărime naturală al lui Mussolini cu toate accesoriile sale, o portocală degerată, o statuetă reprezentându-i pe Romulus și Remus cu mămica lor adoptivă, o minge de fotbal dezumflată și un far de Ferrari.

Judecînd după aplaudimetru, s-ar părea că are un succes chiar mai mare de această parte a Alpilor. Suporterii îl poartă triumfal pe sus. Directorul unei fabrici de paste făinoase îi propune un contract anual pentru campania de publicitate ; în sfârșit, cred că vizionați scena.

Ca de obicei, Béru împarte autografe ; apoi se întoarce la rulotă, ușor murdărit, *because* pana pălăriei de mușchetari îl gâdilă pe beregată. Bem două sau trei scotch-uri și ne băgăm în cârpe cu satisfacția datoriei împlinite. Pe când îmi închid frumoșii ochi, un tărăboi mă face să tresar. Tropăieli, exclamații și chiar interjecții, vă dați seama !

Mă ridic, reintru în pantaloni și îmi aventurez fizicul de teatru afară. Un ajutor slab (sau slav) trece prin apropiere și îl strig :

— Kzsrdzzwlif zlokwxm ? îl întreb eu, care vorbesc fluent limba lui maternă.

— Un individ asasinat ! îmi răspunde el într-a mea, întorcându-mi politețea.

— Cine e ? mă streoc eu.

— Pgftuxzmtly ktrzicklz ! se pierde el ; ceea ce, știe oricine (*natürlich*, cu condiția să vorbească limba asta), înseamnă „nu-l cunosc".

Mă zoresc spre mulțimea care mișună dincolo de cortul circului. Cu mare greutate îmi fac loc printre curioși. Un tip zace cu fața în jos, cu un pumnal mare cât toate zilele înfipt între omoplați. Nu e cineva din circ. Un caraliu în uniformă, foarte nervos, gesticulează lângă răposat.

Domnul Barnaby își face o apariție remarcată, într-un halat de catifea neagră cu brandenburguri aurii.

— Ce mai e și asta ? întrebă el.

Cu vârful piciorului, întoarce cadavrul. De ce oare am brusc impresia, zărind fața lividă, că l-am mai văzut undeva ? E totuși un italian, fără îndoială. Părul de culoarea nopții strălucește, ochii lui larg deschiși mai păstrează încă un luciu propriu doar rasei broscare. Dar e imposibil să-mi aduc aminte unde l-am mai văzut pe sărmanul individ. E posibil să-l confund... Mă aplec asupra lui și-mi strecor două degete în buzunarul de sus al hainei sale. Extrag de acolo un bilet rupt al Circului Barnaby.

— Era un client, spun eu. Cine l-a găsit ?

—Yôs Di Liu ! face grăjdarul corean.

— Aha, tu deci. Cum s-a întîmplat ?

Îmi spune că ducea de mâncare elefanților. Pe când căra o porție de nutreț s-a împiedicat de ceva și acel ceva era domnul cu pumnalul în spate !

A dat alarma într-o viteză. Asta-i tot.

Pun mâna pe cadavru. E cald încă, Îmi privesc ceasul : clopotnița lui anunță 12,45, ceea ce, în cazurile nocturne, înseamnă, totodată, unu fără un sfert ! Reprezentația s-a terminat fix la miezul nopții. Au trecut cam cincisprezece minute până să se împrăștie mulțimea. În concluzie, tipul a fost mătrășit acum mai puțin de o juma' de oră. Și asta într-un moment în care esplanada era pustie, căci altfel cine ar fi călcat pe el înaintea amicului cu gălbinare !

În concluzie, bietul băiat se fredona prin zonă dintr-un motiv care-mi scapă. Poate că aștepta pe cineva ? Tresar. Asta este, știu cine e ! Șoferul Cadillacului care l-a luat pe Donato Grado's azi dimineață. Numai că nu e în uni-

formă, ceea ce explică faptul că nu l-am recunoscut imediat.

O roiesc la rulota bulangiilor și bat la ușă cât mă țin puterile. Dar nu e nimeni. Zărind un oblon ridicat, mă cocoț pe o roată ca să vizionez interiorul. Fascicolul lanternei mele se plimbă peste un interior ordonat, dar lipsit de locatari.

Se îngroașă gluma, dragilor, nu ? Am pornit de la un furt de tablouri și uite că dau peste o crimă. Pasionant ! Hiba este că sunt pe teritoriu străin și că, în consecință, funcția mea de comisar nu-mi folosește la nimic. Aici nu sunt decât un rândaș de girafe, un șlefuitor de colți, un prezentator de căpcăun. Ceea ce nu-mi împiedică materia cenușie să facă și ore suplimentare, ba dimpotrivă. Pariez pe orice contra ceva mai urât, că Donato e autorul crimei. După ce a comis-o, a șters-o împreună cu gagică-sa Paul, pentru a-și confecționa un alibi. Nu m-ar mira peste măsură, vorba croitorului meu, ca în acest moment să dea de dușcă un Asti în vreun bar din Torino.

Îmi scot sesamul și încep să tutuiesc broasca ușii lor. O mică inspecție îmi pare a fi necesară. Inspectez salonul, concentrându-mi toată atenția asupra biroului. Toate birourile își au secretele lor, știți bine. Or, îndrăznesc să afirm sus și tare că nu există om mai capabil decât mine în a le descoperi. De altfel, aproape că mi-am făcut o meserie din asta.

În mai puțin timp decât îi trebuie unui candidat la alegeri pentru a introduce în urnă un buletin de vot cu numele său, am dibuit sertarul secret. Se află într-o latură a mobilei. Pentru a-l deschide, trebuie mai întâi să scoți unul dintre adevăratele sertare și să tatonezi până găsești gaura din fund care acționează mecanismul secret. Sertarul se deschide atunci. Are volumul a două cutii mari de chibrituri. Înăuntru găsesc un teanc de devize străine : dolari, lire sterline, franci elvețieni și escudos, totul având o valoare foarte aproximativă de trei sute de mii, șase sute douăzeci și doi franci vechi. Se mai află aici și două pliculețe conținând o pudră albă pe care nu mi-e greu s-o identific : cocaină. Unul dintre acești domni se droghează, poate chiar amândoi.

Iau un stilou de pe birou şi scriu cu litere de tipar pe unul din pliculeţe următorul mesaj :

„AM DESCOPERIT TOTUL. VENIŢI MÂINE SEARA DUPĂ REPREZENTAŢIE PE TERENUL VIRAN DIN SPATELE PIEŢEI".

Acestea fiind scrise, pun totul la loc şi plec la culcare.

Afară, agitaţia continuă. Oamenii, alertaţi de vânzoleală, s-au sculat din paturi şi au venit să vadă ce se întâmplă. E un puhoi de lume, printre care se strecoară cu greu ambulanţa gaborilor.

Le urez distracţie plăcută colegilor mei italieni. Nici că se putea o harababură mai mare. Tipul care prevalează amprentele o să cam aibă de lucru.

În hogeacul nostru, Béru soileşte somnul celor drepţi. Doarme tun, baobabul. Sforăitul lui şfichiuieşte planţa verde pe care ne-a oferit-o doamna Barnaby. Fluier cu două degete în gură şi motorul îşi diminuează intesitatea. Ceea ce îmi permite să fac şi eu nani.

CAPITOLUL TREI

— Ieşi în lume ? se miră Majestatea Sa.

— Nici nu ştii ce bine zici, fac eu legându-mi cravata de mătase mov cu dungi negre peste cămaşa scrobită. Ies în lumea bună.

— Un' te duci ? insistă Béru.

— Secret profesional, Grasule.

— Bine, bine, m-am prins : ai agăţat o gagică de lux ?

— Eşti departe. Dar o să-ţi explic mai târziu.

Spunând acestea, de fapt nespunând nimic, o iau din loc, recomandându-i Grasului să facă puţin *footing* pentru relaxare.

O şterg englezeşte, dar o voce îmi ciripeşte numele şi mă întorc să-i zâmbesc Lăcrămioarei. E dichisită foc în dimineaţa asta, micuţa mea dresoare de proboscidieni. Poart-o fustă în carouri şi o bluză neagră pe care sânii încearcă să o spargă.

— Te duci în oraş, Tonio ?

— Yes, miss.

— Mă iei şi pe mine ?

Îmi reprim o strâmbătură care ar putea să o şocheze.

— Mi-ar face plăcere, scumpa mea, dar mă duc să-mi văd o mătuşă care trăieşte la mănăstire, aşa că...

— Răule ! face ea.

Tare aș avea chef s-o trimit undeva, dar mă stăpânesc în ultimul moment, căci sunt întotdeauna foarte politicos cu doamnele. Și totuși nu-mi plac cele sâcâitoare. Cea din fața mea pare să aparțină acestei primejdioase categorii.

— O să te iau la plimbare după amiază, promit eu.

Mă pregătesc să fac pași, dar un Fiat 1500 se oprește în fața noastră, burdușit de gabori. Un tip negru ca o măslină, cu ochi catifelați, sare pe mine.

— Unde vă duceți ? mă întreabă el în italiană.

— La pescuit ! îi răspund eu în franceză.

Își înalță sprânceana dreaptă, ceea ce îi rotunjește ochiul.

— Mă io te cunosc ! strigă el.

Îi fac semn să-și țină pliscul, pe che miss Lăcrămioara e de față. Și eu l-am recunoscut pe noul venit. E comisarul Fernaybranca. Mă trage deoparte, care e partea mea preferată.

— San-Antonio ! exclamă el.

— Stimate coleg, aici nu sunt decât un angajat, fac eu. Dar te credeam la Roma ? !

— Mi-am luat transferul, nevastă-mea nu suporta căldura.

— Mă bucur pentru tine.

— Cum se face că ești ?...

— În serviciul secret, șoptesc eu ; anchetez crima de azi-noapte ?

— Exactemente ! Are vreo legătură cu misiunea ta ?

— Încă nu știu exact. O să fac săpături.

Își agită frumosul său index sub frumosul meu nas.

— Ești un piccolo secretos ! glumește Fernaybranca.

— Haida de ! Dacă aș ști ceva, ți-aș spune. Nu cunosc nici măcar identitatea victimei. N-ar fi rău dacă m-ai pune la curent.

— Curentul ăsta îți aprinde becul numai ție ! bombăne Fernaybranca. Dar io sonno fair-play. Mortul e un anume Giuseppe Farrolini. Lucra ca șofer la signor Testicolatto, faimosul industriaș, cel care fabrică râșnițele de cafea electrice !

— Grazie, comisare. Ne ținem reciproc la curent cu investigațiile. Ce-ar fi să luăm masa împreună diseară ?

— Cu mare plăcere. Vrei să mă tragi de limbă ?

Râde, arătându-și dinții șclipitori.

— Ne întâlnim la ora opt la Casimodo, ristorantul de pe Via Hugolino.

Cu aceste cuvinte, ne despărțim. Cu un aer degajat, mă îndrept spre cea mai apropiată stazionne de autobuz. Pentru câteva lire, sunt transportat până în centrul orașului.

* * *

După o hoinăreală de vreun ceas, sfârșesc prin a găsi ceea ce căutam : un magazin de recuzită teatrală. O dugheană mizeră, sumbră, urât mirositoare. E ținută de un moș care nu s-ar putea deplasa decât dacă i s-ar pune rotile sub tălpi, într-atât e de gras și de umflat. Îi îndrug că sunt invitat la un bal mascat și-i scotocesc prăvălia, încercând să pescuiesc ceva cu care să-mi deghizez superb înfățișarea. Niște ochelari imenși, cu ramă de baga și lentile fără dioptrii ; o bărbuță stil d'Annuzio ; două bile de cauciuc de vârât în nas. Iată-mă de nerecunoscut. Nici Arsène Lupin n-ar fi făcut mai bine. Plătesc și ies, astfel deghizat. Intru apoi într-un oficiu poștal și frunzăresc anuarul telefonic, căutând adresa lui Testicolatta. O găsesc cu ușurință, având în vedere că e înscrisă cu litere de afiș.

Industriașul sălășluiește în cartierul Rizzoto, cel mai select din Torino. Un taxi mă conduce până acolo cu o viteză supersonică.

Frumoasă hardughie, fraților !

Fațada este din marmură de Carrara roz bombon, terasa e de două ori mai impunătoare decât cea de la Fontainbleau și ferestrele sunt la fel de mari ca vitrinele Galeriilor Lafayette.

Sun la ușă, cu barba mea falsă, cu bicicleta falsă de pe nas, simțindu-mă ca naiba. Parcă aș fi negustorul am-

bulant care încearcă să vândă cuțite pentru legume cu preț redus la domiciliul marchizei de Badabang.

Un valet în livrea vine să-mi deschidă. E slab, cu părul alb și cu un aer gomos. Ai zice că a fost scufundat în seroboală. Mă întreabă *of course* ce doresc. Îi spun că trebuie să vorbesc urgent cu signor Testicolatta. Îmi răspunde că ar fi dificil, *because* signor se află de zece zile în S.U.A. și nu se va întoarce înainte de sfârșitul acestei *month*. Cum sunt ușor surprins, valetul mă întreabă dacă sunt polițist. Nimic nu se compară cu un sclav bătrân în materie de apreciere a poziției sociale a cuiva. În ciuda accentului meu francez, m-a mirosit, ștergătorul ăsta de praf. Fac cea mai mirată față cu putință.

— Polițist ? Madre de Dio ! exclam eu.

Fatalmente, șoferul fiind asasinat, potera torineză și-a băgat nasul în reședința industriașului.

— Doamna Testicolatta e acasă ? insist eu, aruncându-mi printre lațele mele false un zâmbet care ar topi și calota polară.

Ezită.

— Signora e încă în camera dânsei. În ce chestiune ?

Cu toții ați auzit de San-Antonio, nu ? Deci știți ce loc ocupă mirosul lui în timpurile moderne. Alții ar fi dat un răspuns evaziv. Eu, din instinct, îi trag o serenadă napolitană de compoziție proprie.

Ceh o fi, o fi, cum se spunea înainte de război. Dacă n-o nimeresc, nu-mi va rămâne decât să-mi curăț urmele de tălpi de pe turul nădragilor.

— Spuneți-i signorei că vin din partea prietenului ei Donato, fac eu cu un tupeu rarissim (atât de rarissim încât British Museum s-a oferit să mi-l cumpere).

Se încruntă puțin mai mult, ceea ce creează deasupra ochilor lui negri ca tăciunele linia zimțată a crestelor alpine. Dar cum eu par hotărât, valetul îmi indică o banchetă acoperită de blană de panteră și dispare.

Mi s-au înmuiat picioarele, fetelor. Vă dați seama, să dau buzna într-o reședință particulară ca să vând gogoși uneia dintre cele mai sus-puse doamne din Piemont !

Timpul care se scurge îmi pare o veșnicie. În sfârșit, ștergătorul de praf reapare.

— Urmați-mă, vă rog ! îmi propune el cu o voce îmblânzită.

Îmi cade falca. V-ați prins care-i chestia, fetelor ? Din moment ce signora acceptă să primească un ilustru necunoscut care vine din partea lui Donato, înseamnă că-l cunoaște pe Donato. Interesant, zic eu. Începusem să mă murez, tot privind cum halește Grasul în lumina reflectoarelor.

Valetul mă conduce spre o scară de marmură albă, pe lângă care cea a operei pare o scară de tramvai. Urcăm treptele și aterizăm într-un coridor spațios, acoperit cu covoare persane. Pereții sunt tapetați cu catifea albă prinsă în tinte de aur. Cât lux ! Câți bișțari cheltuiți, cumnaților !

Ghidul meu mă introduce într-o încăpere a naibii de încăpătoare. Pereții sunt acoperiți cu piele suedeză și pielea suedeză costă ceva în Italia, căci trebuie plătit drumul ! Mobila e englezească, stil Regency. Mă așez într-un fotoliu și aștept să văd ce se mai întâmplă. În aer plutește un parfum Delikat (cum ar zice fabricanții maghiari). O căldură moleșitoare mă învăluie. Pe pereți atârnă un Picasso, un Chagall și un Fiat din perioada albastră vă dați seama !)

O ușă capitonată se deschide fără zgomot și amicului vostru San-Antonio i se taie piuitul. Mamă-Doamne, ce apariție ! Așa ceva n-a văzut nici Parisul. Imaginați-vă o ființă de vreo treizeci și cinci de ani (dar îi dai mai puțin), cu fizicul lui Venus din tinerețe ; blondă, cu blonzimea aceea fantastică a italiencelor care nu sunt brunete ; cu ochi negri imenși, gene lungi, tenul auriu, o gură făcută pentru a fi tutuită și picioarele lungi de vedetă americană.

Ce viziune extatică ! Dama poartă un halat de mătase albă, legat în talie cu un cordon auriu. Când merge, halatul se desface ușor, descoperind ceva mai sus picioarele-i fenomenale ! Dați-mi zece la fel și împachetați-mi-le, cadou pentru ziua mea, fraților !

E obișnuită să provoace astfel de reacții, căci îmi acordă douăsprezece secunde și trei zecimi să-mi revin, înainte

de a mă întreba cu o voce care-mi îngheaţă sângele în vine :

— Cine sunteţi ?

— Numele meu nu v-ar spune nimic, bâguie fazanul de San-Antonio.

— Nu e un motiv pentru a mi-l ascunde, obiectează fermecătoarea cuconiţă.

Pentru a mi-l ascunde ! *I am în the high society !* Ar fi trebuit să-mi pun mănuşi albe ca zăpada şi să mă echipez cu un joben..

— Mă numesc Bunvenit Celliny, fac eu.

— Şi ce doriţi ?

— Vin din partea lui Donato.

— Care Donato ?

— Cel de la circ, zic eu cu subînţeles.

Ea se încruntă brusc.

— Nu înţeleg.

— Aţi auzit, probabil, de Circul Barnaby ? face eu, zâmbind languros.

— Nu puteam să nu aud, din moment ce bietul meu şofer a fost înjunghiat azi-noapte în apropierea acestor saltimbanci !

Trec peste cuvântul saltimbanc şi continui :

— Chiar din pricina acestei drame am şi venit. Donato şi prietenul lui sunt daţi peste cap. Nu vă pot contacta direct, aşa că m-au trimis pe mine să vă spun că întâlnirea are loc astă-seară după reprezentaţie, pe terenul viran din spatele pieţei,

Ş-ar părea că am dat cu bâta-n baltă. Signora cască nişte ochi mari cât lampioanele veneţiene.

— Dar ce tot spuneţi, domnule ! exclamă ea cu o vivacitate tipic latină. Nu înţeleg nimic din toată povestea dumneavoastră ! Ba chiar începe să mi se pară suspectă această vizită.

În loc să protestez, mă apropii tiptil de uşă şi o deschid brusc. Valetul, care se ghemuise lângă uşă se prăbuşeşte în cameră. Îi ridic proteza de pe covor şi i-o vâr în mână.

— O să faci otită, amice, îi spun eu ; gaura cheii e un loc nesigur. Dacă vrei să faci spionaj de cameră, trebuie să nu ai astm, altfel se aude cum respiri până la Vatican.

Își ia tălpășița, rușinat foarte. Signora, care a asistat la scenă, schițează un zâmbet nu lipsit de îngrijorare.

— Și acum, face ea ce-ar fi să vă explicați ?

Ridic din umerașe.

— Ce să vă explic, signora ? N-am făcut altceva decât să vă repet cuvintele prietenului meu Donato. E un om discret, nu mi-a spus nimic mai mult.

Ea își clătină coama aurie. Ofelia asta, fraților, cu cât o privesc mai mult cu atât îmi spun mai hotărât că mi-ar place să-i dedic un week-end într-un hotel discret. Are tot ce-i trebuie pentru a combate monotonia unei duminici.

— Cred că ar trebui să chem poliția, face ea privindu-mă drept în felinare.

Dumneavoastră decideți, doamnă, spun eu fără să clipesc.

— Asta e tot ce aveți să-mi spuneți ? întreabă ea.

— Din partea lui Donato, da. Însă din partea mea, aș putea să mai adaug ceva, dacă-mi permiteți.

— Vă ascult.

— Sunteți cea mai frumoasă femeie din Italia, signora, adaug eu, regretând amarnic faptul că mi-am pocit fața cu bărbuța asta nenorocită și cu ochelarii ăștia falși.

Ea tresare indignată. Fac o plecăciune adâncă, de modă veche, și ridic ancora. Valetul, care ține de șase la capătul coridorului, îmi aruncă o privire de gheață și mă conduce de la o distanță apreciabilă. Ciudată cosmelie ! Demersul pe care tocmai l-am întreprins a fost total stupid. Nimic nu dovedește că signora Testicolatta ar fi în relații cu alde Grado's. E o simplă impresie a creierașului meu încins. În sfârșit, mă consolez gândindu-mă că dacă se înfurie prea tare, o să pot înăbuși scandalul grație eminentului meu coleg, comisarul Fernaybranca. Să vedem.

Asta se cheamă, în limbaj judiciar, o problemă de urmărit.

* * *

Fix la ora opt într-un în restaurant împreună cu Fernay-branca. E cunoscut aici și chelnerimea roiește în jurul nostru.

— Așadar, franc-tirorule ? îmi aruncă el cu acel accent inimitabil pe care renunț de altfel să-l imit.

— Așadar, *Big Chief ?*

Dăm de dușcă câte un Pernod, ca popa. Apoi comandăm niște specialități rafinate.

— Cum merge ancheta ? întreb eu.

— Dar a ta ?

— A mea, o să-ți povesc mâine dimineață, căci aștept să se întâmple ceva în orice clipă. După tine, cine l-a ucis pe șofer ?

— Dacă vrei să-ți spun ce cred eu într-adevăr. San-Antonio, e unul dintre rândașii circului. Genul ăsta de personal se recrutează fără control. Toți evadații se angajează la circ, ceea ce le permite să treacă granițele fără prea multe riscuri.

„Șoferul aștepta o gagică. Văzându-l singur în locul acela întunecos, unul dintre derbedeii voștri s-a gândit să-l jefuiască și, ca să-l facă să stea liniștit, i-a înfipt pumnalul în spate".

— Victima a fost jefuită ?

— Nu, e adevărat. Agresorul a fost, fără îndoială, deranjat de cineva.

Am senzația că nu-și bat prea mult capul, macaronarii ăștia.

— Ai verificat alibiurile ? întreb eu, ca din întâmplare.

— Da. N-a fost prea ușor, însă. Cei mai mulți artiști fiind deja culcați, sau cel puțin așa pretind că ar fi fost, n-au auzit, deci, nimic.

— I-ai verificat pe toți ?

— Da.

— Și toți erau în rulotele lor ?

— Nu chiar: Naudenavede, magicianul, și asistenta lui cinau la un restaurant, am verificat și așa este. Iar

Grado's au dat o reprezentație privată într-un bar de poponari unde sunt foarte cunoscuți.

Tresar.

— E verificat ?

— Si, signor comisar. La ora crimei își făceau numărul.

Nu mai insist, pentru a nu-i da de bănuit lui Fernaybranca ; dar mă apucă jalea. Eu, cu tărtăcuța mea *made in France*, credeam că asasinul e Donato. Și iată că am dat-o în bară. Regret din ce în ce mai mult vizita făcută doamnei Testicolatta.

- Pălăvrăgim bine dispuși, confratele meu și cu mine, despre poliție și despre alte cele. Apoi îmi iau tălpășița, pentru a merge să-l prezint pe faimosul Gargantua francez, cel care înghite tot, chiar și insultele.

Îl găsesc pe Béru întins pe pat, blegit. Se schimbă văzând cu ochii, Grăsanul. În stilul ăsta n-o să mai reziste mult.

— Nu pari să fii în apele tale, frățioare, remarc eu.

— E pen'că mâine... face el.

— Mâine, ce ?

— E duminică.

— Și ?

— Și sunt două matinee, ne-a anunțat șefu'.

— Înțeleg prin ce treci, Grasule, și te compătimesc. Nu-ți rămâne decât să mănânci mai puține porcării în fiecare repriză și gata.

— Nu-i asta problema, oftează el, prost e că n-o să am timp să prânzesc între al doilea matineu și spectacolul de seară !

În timp ce Grasul își pune costumul de scenă, eu mă duc să dau o raită pe la Grado's. Simpaticul cuplu și-a încheiat numărul. Au găsit oare biletul meu ? Fără îndoială. Dacă se droghează, trebuie să fi umblat la sertarul secret. Observ că gesturile lor sunt pline de nervozitate. Și, în plus, nu vorbesc, ceea ce nu le stă în fire.

— Spion mic ce ești ! face o voce.

Mă întorc: e Lăcrămioara. Se ține scai de mine, fata asta, de când cu numărul de mare clasă pe care i l-am dat.

— Mi-ai promis că mă scoți la plimbare în după-amiaza asta ! protestează ea.

— Scuză-mă, suflete, dar m-a ţinut mătuşă-mea mai mult.

— Ca să te iert, du-mă la restaurant după reprezentaţie.

Cererea asta nu mă coafează deloc; vorba frizerului.

— Nu pot astă-seară, spun eu, luând un aer agasat, fără să mă forţez prea tare.

— Şi, de ce, mă rog ? face piţipoanca.

Asta-i necazul cu gagicile. Din clipa în care ai fost pe felie cu ele, au tendinţa de a te considera propietatea lor exclusivă.

— Trebuie să-mi pregătesc partenerul pentru cele trei reprezentaţii de mâine, pledez eu.

— Cum adică, să-l pregăteşti ?

— Golire, ungere, spălătură stomacală, curăţare, stropire, recit eu într-o viteză. Imaginează-ţi că un astfel de individ necesită o întreţinere mai ceva decât un Boeing ! Pare că el mănâncă şi pietre, dar asta numai graţie unei îngrijiri minuţioase. Îi schimb filtrul de aer o dată la patru reprezentaţii, de exemplu. La fel îi verific umflarea şi paralelismul. Nu trebuie să aibă nici un joc la articulaţii. Şi în plus, se şi îmbâcseşte repede.

„Dacă nu i-aş desfunda tubul digestiv cu o pompă de chiuvetă în fiecare seară, n-ar rezista nici zece zile ! Uneori aş prefera să mă ocup de lansarea unei rachete Atlas, ar fi mai simplu. Publicul aplaudă ca prostul pentru că Béru mănâncă o saltea sau o râşniţă de piper ; dar nici nu bănuieşte măcar câtă energie şi câtă îngrijiri necesită asta".

Ea dă din cap, în lipsă de altceva.

— N-aş fi crezut, îngăimă ea. Bine, atunci pe când ?

— Te voi vizita eu la rulotă, dulcea mea copilă, nu închide poarta grădinii, căci voi intra fără să sun.

Îi dau în chip de aconto o ventuză cu bobinare internă care-i transformă nervii în vaselină şi alerg să-l caut pe Béru, căci e rândul nostru !

CAPITOLUL PATRU

Ieşind de pe pistă în urale, Grasul şi-a recăpătat vitalitatea. Trebuie spus că performanţa lui din această seară va rămâne în istorie. N-a izbutit el să înghită operele complete ale lui Danile Rops traduse în italiană ? Sigur că erau tipărite pe hârtie de biblie, dar totuşi ! Aşa că publicul transalpin nu s-a înşelat, salutându-i isprava cu entuziasmul cuvenit. Încântat, plin de un orgoliu nemăsurat, Valorosul se întoarce la rulotă cu mersul unui gladiator învingător. Se prăbuşeşte pe pat cu un suspin.

— M-am decis, face el, plec din poliţie. Vezi tu, San-Antonio, când ţi-ai găsit adevărata vocaţie, nu trebuie s-o contrezi ! Chiar mâine îi trimit Bătrânului demisia şi îi telegrafiez Bertei mele să vină încoace. Ştii, cu puţin antrenament, sunt aproape sigur că ne-am putea produce împreună pe pistă. Văd lucrurile în felul următor: eu mă ocup de ceea ce e greţos: saltele vechi, piei de iepuri, carpete, supiere ciobite. Şi Berta, care e mai sensibiloasă în gusturi, ar lua fineţurile, cum ar fi ciolanele afumate, cutiile de cremă de ghete, şobolanii morţi şi alte fleacuşteţe, pricepi ? Viaţa de hoinar i-ar place Bertei, sunt convins. Când o vedea că o aplaudă poporul, o să prindă gust. Aş vrea să fac din ea o Brigitte Bardot a circului, înţelegi ?

— Cum vrei, Grasule, bolborosesc eu, mâhnit până în adâncul sufletului de această dezertare.

Cu aceste cuvinte, ies din rulotă, după ce am avut grijă să-mi iau și pocnitoarea în buzunar. Nopțile sunt reci și nu știi niciodată ce se poate întâmpla.

Traversez piața și fac un ocol pentru a intra pe terenul viran. Nu foarte viran, de altfel, din moment ce se construiește aici un bloc de șaptezeci și trei de etaje.

Macarale gigantice își înalță carcasele negre în noapte. Din când în când, luna iese din nori și luminează cu razele-i palide universul acesta de fier și ciment. Nu e nimeni la orizont. Scumpu vostru San-Antonio se benoclează temeinic în jur, după care, hotărându-se, escaladează scara verticală a unei macarale și se ghemuiește în cabina mașinii, aflată la o înălțime considerabilă. De aici, am parte de o vedere magnifică, dominînd șantierul și zăresc, dincolo de terenul viran, circul și rulotele sale, adunate ciopor în jurul cortului. Un orologiu bate de douăsprezece și zece. Vor veni oare, gorobeții mei ? Și dacă da, ce-ar trebui să fac ? Îmi lipesc bărbuța falsă și ochelarii la fel de falși și aștept. Trece un sfert de oră de aproximativ cincisprezece minute. Nu se întâmplă nimic. În cabina de sticlă a macaralei, am senzația că sunt paznic de far ! Sunt izolat de lume. Și luminile Torino-ului, scânteiind în zare, seamănă cu luminile unui țărm de care mă separă marea dezlănțuită.

Dintr-o dată, ceva mă face să tresar : o mașină. E o superbă Lancia, albă ca o rochie de mireasă. Se oprește la marginea terenului viran. Farurile se sting, dar portierele rămân închise.

După un timp, un geam coboară încet și un fir de fum iese din mașină. Cine ar putea să fie ?

Aștept câteva momente, după care îmi spun că ar trebui, ori să-mi fac o supă, ori să mă duc și să aflu ce se întâmplă. Pândesc momentul în care luna o va șterge îndărătul unui nor mare și urât, pentru a-mi putea părăsi adăpostul fără să atrag atenția. Dar norul în chestiune e la fel de gras ca Béru și se mișcă încet, ca un gând în creierul unui jandarm. Trepidez. În clipa în care reflectorul ceresc ia o pauză, mă catapultez până la Lancia

pentru a-i intervieva pasagerul. Între timp, cei doi Grado's continuă să nu apară. Probabil că nu mi-au descoperit biletul, sau, dacă au făcut-o, s-au speriat și se ascund.

În sfîrșit, doamna lună îmi spune noapte bună și plonjează în vălătucii pufoși *.

Deschid ușa cabinei și piciorul meu caută deja prima treaptă, când survine ceva. O mașină neagră apare în viteză și se oprește într-un scrâșnet de frâne în dreptul Lanciei. Din ea coboară un individ. Din pricina acelei absențe lunare atât de mult dorită cu o clipă în urmă, nu-i disting decât silueta. Poartă o pălărie cu boruri mari și un impermeabil de culoare închisă. Se apropie de Lancia, pe partea șoferului și percep un murmur de voci. Apoi tipul cu pălărie se depărtează de portieră și se reinstalează în automobilul negru, care trebuie să fie tot o Lancia, dar model familial. Mașina demarează și dispare, condusă de un al doilea individ. Cât despre Lancia albă, nimic de semnalat.

Șoferul ei continuă să aștepte. Ce i-o fi zis tipul cu pălărie ? Bun, asta înseamnă o întrebare în plus pentru el. De data asta, îmi dau drumul pe scară în jos și mă îndrept rapid spre mașină, temându-mă să nu-mi demareze de sub nas.

Pe măsură ce mă apropii, constat că șoferul este o șoferiță și că respectiva nu e alta decât signora Testicolatta. Ehei, asta dovedește încă o dată că flerul celebrului San-Antonio ** nu merge în gol.

Oda bucuriei începe să răsune în frumosul meu cap. Se transformă însă urgent într-un marș funebru, atunci când realizez că superbissima blondă are un pumnal înfipt în gât. Arătosul ei mantou de panteră e înroșit tot în partea din față și am impresia că boiangiul familiei o să aibă ceva de furcă până să-l facă iar prezentabil. Cât despre medicul de familie, sarcina lui va fi cu mult mai simplă, de vreme ce va trebui doar să semneze o elegantă autorizație de înhumare pe hârtie de lux. Efectiv, femeia e moartă. Ochii ei exprimă o uimire fără margini. Nu se

*) Așa numesc marii scriitori norii ! (n.a.)

**) Cu ce vă deranjează, din moment ce mie îmi face plăcere ? (n.a.)

aştepta la aşa ceva şi, atunci când lama cuţitului i-a blocat amigdalele, înainte de a simţi spaimă, a simţit stupefacţie.

Creierașul încins al lui San-Antonio începe să sfârâie. Să anunţ Poliţia ? Certo. Dar presarii lui Fernaybranca vor face totul vraişte în zonă. O las pe doamna Testicolatta în superba ei tărăboanţă şi o întind la galop spre rulota celor doi Grado's. N-ar fi rău să le urmăresc reacţiile în faţa cadavrului cuconiţei. Şocul va fi atât de mare, încât nu va trebui să-i scutur prea tare pentru a-i face să vorbească.

La respectivii e linişte. Fac oare nani ? Bat în geamul uşii. *Nobody*. Ca să vezi ! Drăgălaşii nu-s acasă !

Dau să fac cale-ntoarsă, dar îmi spun că ar fi interesant să verific dacă biletul pe care l-am strecurat în sertarul lor secret e tot acolo. În definitiv e posibil să nu-l fi descoperit. Sesamul meu îşi face din nou datoria şi mă introduc *in the* rulotă. Mă reped spre birou, luminat doar de felinarele de afară. Mişculez la faimosul sertar secret şi strecor înuntru o mână de ginecolog. E gol ! ABSOLUT GOL. În confluzie, colegii mei de itinerantă au primit mesajul. Sigur nu sunt străini de moartea fermecătoarei signore Testicolatta. Am impresia că am ridicat un bolovan sub care foşgăie gândacii.

Cât ai bate din palme (suntem într-un circ), mă iau de mână şi mă trag afară. În drum, mă împiedic de ceva. Nu-i chip să-mi păstrez echilibrul şi mă lăţesc pe podea. Când zic podea, e doar un fel de-a spune, căci am căzut de fapt pe un domn. Pe un domn nemişcat şi călduţ. Stăpânindu-mi bătăile inimioarei, aprind lumina. Nenorocire. Donato Grado a mierlit-o şi el. Şi nu e tocmai gigea la vedere, fraţilor. Prefer să admir o cufureală proaspătă sau poza generalului Bâţ. Creierul i-a plecat la plimbare. ca pasta de dinţi când a călcat Jumbo pe tub. Şi descoperirea mea nu se opreşte aici. Pe canapea. amicul Paul şi-a dat şi el duhul. I s-a luat glanda cu acelaşi obiect contondent. Ceea ce face ca domnul Barnaby să fie lipsit de o atracţie de mare clasă.

Rapidă inspecţie a hogeacului pe roţi. Cu excepţia celor două cadavre, totul e în ordine. Se poate spune, copilaşi,

că situația s-a schimbat. În câteva minute, deliciosul San-Antonio se regăsește cu trei cadavre pe cap. E mult, pentru o singură noapte. Prea mult.

Merg să-l trezesc pe Grăsan, care sforăie ca un motor de Ferrari. Are și motive să sforăie în noaptea asta, având în vedere că un spectator l-a pus să rontăie un ventilator.

— Cum ? Ce ? Am uitat să mănânc ceva ? tresare Umflatul.

— Uită puțin de burdihanul tău, grozăvia lumii ! fac eu, se întâmplă niște lucruri cam nasoale.

Îi povestesc finalele evenimente și el mă ascultă scărpinându-și cu gravitate urechea păroasă.

— Măi să fie ! murmură el după ce am terminat : ai faptul divers în sânge, mătăluță ! Dacă se pornește pe căsăpit toată lumea din circ, o să fie vesel ! Un cadavru noaptea trecută, trei în asta, e promițător !

Vâră-te în pantaloni, pentru început, în pantofi, după aceea și vino cu mine !

— Unde ?

— Vreau să dosesc cadavrul doamnei Testicolatta.

— Adică cum, să dosești ?

— O să-ți explic. Hai odată...

Malacul e obișnuit să asculte. În noaptea asta nu vorbește de demisie. E dopat de acțiune. Ajungem lângă Lancia și o gâbjim pe cuconiță, unul de aripi, altul de craci.

— Unde o punem ? se informează Majestatea Sa.

— Ajută-mă s-o sui în cabina macaralei. Mâine e duminică, n-o va descoperi nimeni până luni.

— Și cu ce te ajută asta ?

— Tipii care au mătrășit-o se vor întreba ce se întâmplă. Se așteaptă ca asasinatul ăsta să provoace scandal. Cum nu se va întâmpla nimic, vor ieși la mantinelă, pricepi. Nimic nu-i mai dăunător decât curiozitatea.

E dificil să sui un cadavru douăsprezece trepte. Dar Béru e mai puternic decât doisprezece tauri la un loc. După zece minute de eforturi, signora Testicolatta e instalată pe platformă. Cred că o să leșine luni macaragiul ! Am senzația că o să-i rămână gustarea nemâncată.

— Şi maşina ? întrebă Grasul, arătând spre Lancia albă.

— Asta-i capcana, scumpule.

— Nu m-am prins.

— Îţi garantez că mâine ucigaşii vor veni să o vadă.

— Îi dosim aici şi pe ceilalţi doi ?

— Nu. Ba chiar am de gînd să anunţ caralii.

— Vin cu tine, decide Grasul. Nu ştiu ce am astă-seară, sunt cam întors pe dos, aerul o să-mi facă bine.

Ne îndreptăm spre Centro della Citta cu pasul sprinten al omului care merge la spânzurătoare. Pe o stradă se vede lumina unei crâşme. Înăuntru, un gorobete cântă la chitară, învăluit de fum de ţigară. Un cuplu de îndrăgostiţi îl contemplă în tăcere. Un beţiv soileşte cu capul pe masă şi patronul, o gorilă musculoasă, completează un buletin Pronosport pentru meciurile de mîine.

Îi cer o butelcă de Chianti şi un număr de telefon. Le obţin pe amândouă în cel mai scurt tempo.

Îmi răspunde chiar comisarul Fernaybranca, căscând puţin mai tare decât leii menajeriei noastre.

— Aici San-Antonio, îi spun eu, aşa cum ţi-am promis, am noutăţi.

Cască din nou şi întreabă fără chef :

— Ce noutăţi ?

— Telefonează la morgă şi rezervă două locuri, apoi vino la circ, unde o să te pun la curent cu mare plăcere.

Cu aceste cuvinte, închid telefonul. Nu e foarte încântat, zic eu, Fernaybranca. Orele suplimentare, mai ales sâmbătă seara, îi contrazic principiile.

Totuşi, o juma' de oră mai târziu, îl văd debarcând împreună cu băieţi lui şi începe un adevărat circ în circul nostru. Îi trag nişte goange a-ntîia, afirmându-i că îi suspectam pe cei doi ţucălari încă din Franţa. Azi-noapte am vrut să mă asigur că sunt *at home* şi am intrat. Şi i-am găsit care mai de care mai decedat.

— Aş vrea să nu aminteşti de mine în raportul tău, *dear*, colega, îl implor eu. Ai fost prevenit de un telefon anonim, bine ?

— Da, face el posomorât.

Şi începe să se lamenteze :

— Mâine trebuia să mă duc la pescuit cu un amigo, madre de Dio ! Şi zici că n-ai văzut nimic suspect ?

— Nimic.

E prost dispus. Fernaybranca ăsta. Îmi aruncă o privire la fel de neagră ca marea cu acelaşi nume.

— Niciodată nu ştii nimic, şi pe urmă îmi telefonezi ca să-mi oferi nişte cadavre pentru duminică ! Dacă mi-ai fi spus că îi suspectai pe cei doi Grado's, i-aş fi urmărit şi n-ar mai fi fost lichidaţi !

Ar trebui să mă asigur că nu mă ia totuşi la ochi, confratele transalpin. Detest să-mi sufle altcineva în ciorbă când e prea fierbinte.

— Şi per che îi suspectai pe cei doi Grado's ?

— Per che mi-a şoptit degetul mio mic ! ripostez eu, întorcându-i spatele.

După care mă duc să trag pe dreapta, considerând că am avut o noapte la fel de încărcată ca şi ziua care a precedat-o.

CAPITOLUL CINCI

A doua zi, soarele strălucește. Asta îmi încălzește sufletul, de la unghiile picioarelor până la rădăcina părului. *First*, arunc o privire Lanciei, staționată acolo jos, în capătul esplanadei, și apoi macaralei, vizibilă acolo sus, pe fundul cerului senin. Până la patru dimineața a durat tărăboiul în tabăra noastră. Dubla crimă a provocat consternare printre circari. Cu mult sânge rece, domnul Barnaby a telegrafiat unui impresar din Paris, cerându-i să-i trimită doi contorsioniști de schimb cu primul avion. Membrii trupei și cei ai personalului au hotărît să facă o cheltă pentru cumpărarea coroanelor. Italia e centrul mondial al coroanelor mortuare. Nicăieri *in the world* nu găsești mai uluitoare. Au avut noroc, în nenorocirea lor, sărmanii Grado's. Mormântul lor va semăna cu un decor de operetă : e măgulitor pentru niște artiști, nu credeți ?

Ieșind din rulotă, proaspăt bărbierit și mirosind bine a Carven, mă ciocnesc (ceea ce nu-mi displace) de miss Lăcrămioara. Frumușica se ține scai de mine. O mănânc fundul, garantez.

— Trebuia să ne întâlnim azi-noapte, spune ea. Am venit de mai multe ori aici, dar nu era nimeni.

Are o voce ciudată și o privire așijderi. Pe scurt, s-ar părea că o roade la iarbă, lucru de mirare la o femeie.

— Cu toate evenimentele astea, oftez eu, am avut o noapte grea !

Ea rămâne tăcută un timp, după care, pe un ton neutru :

— Bem un expresso ?

— Cu nețărmurită bucurie, scumpa mea.

O iau de o aripă și o conduc spre o braserie aflată suficient de aproape pentru a nu fi prea departe. În drum, mă bunghesc la rulote. S-ar părea că toată lumea vrea să se refacă după emoțiile nopții. Obloanele sunt închise la doamna Cavaleri, ca și la Exabrutos și la Voma-Rango.

Numai din garsoniera pe roți a lui Naudenavede iese fum. Din prestigiditator, aflat în prag, de asemenea.

— E prima pe ziua de azi ? fac eu.

El întinde mâna în care ținea țigara și „pfff", aceasta dispare. Naudenavede se apropie și o scoate din buzunarul interior al hainei mele.

— Scuzați-mă că nu aplaud, zic eu, dar am mâinile ocupate !

El zâmbește blazat. Cioflingarul ăsta se crede buricul pământului. Pariez pe o ceapă degerată, contra fotografiei soacrei voastre, că atunci când vizitează Panthéon-ul, își caută din ochi, mașinal, mormântul. Pentru a vi-l caracteriza pe scurt, închipuiți-vă că exteriorul rulotei acestui individ e tapetat cu portretele lui. Le atârnă pe laturile vehiculului imediat ce se trezește dimineață și culmea este că el e cel care le pictează. Cine se pictează des, se cunoaște bine. Se pictează în chip de fachir, de magician, de hipnotizor. Și cum se teme că portretele nu i-ar semăna, în locul feței își lipește fotografia, pe care revine apoi cu culoare. Un maniac, ce mai.

— Nu pot să-l sufăr pe tipul ăsta, îmi destăinuie miss Lăcrămioara. E un porc bătrân. De fiecare dată când poate să mă prindă într-un loc neluminat, se amuză făcând să dispară diverse obiecte pe care le recuperează apoi din sutienul meu sau de sub jartiere.

Zâmbesc.

— Bună găselniță, apreciez eu. Ar trebui s-o învăț și eu cât mai repede. Pariez că am talent.

Ne instalăm la o masă discretă și dresoarea de elefanți își strecoară imediat picioarele între ale mele.

— Ești un om misterios, îmi spune ea.

— De ce ? comoara mea ?

— Așa, face ea, cu aerul că e pe felie.

Nu prea-mi plac goangele astea. Cer chelnerului un ziar.

— De azi ? mă întreabă el, dar în italiană.

— Da, răspund eu, vreau să-l înghit proaspăt.

Vine cu ediția specială a fițuicii de duminică. Mi-l înmânează cu părere de rău, pentcă tocmai citea relatarea meciului de box Belladextra-Stângatare, pentru calificarea în campionatul european la categoria super barosani.

Închid fițuica, pentru a ajunge la prima pagină. Două titluri în caractere de afiș electoral îmi sar în ochi : „Asasinul de la circ dă o dublă lovitură" și „Muzeul Blennoradgi a fost jefuit azi-noapte". În momentul ăsta, mielușcilor, o încasez drept în celulele cu valve sedimentare.

Mă arunc pe articol ca preoțimea pe o bulă papală. Citesc subtitlul : „Vizitatorii au furat un tablou de Rafael reprezentîndu-l pe Francisc I-ul vorbind la telefon. Una dintre cele mai bune pânze ale maestrului, după cea de la Emery". Pe scurt, în articol se spune că nimeni nu știe cum a pătruns hoțul în muzeu. N-a fost spartă nici o ușă și nici o țeastă de paznic. Furtul a fost constatat la ora trei *in the morning* de către curatorul muzeului Blennoradgi, signor Tuttiquanti, care avea în seara respectivă niște invitați de marcă (și chiar de mărci, având în vedere că erau nemți), cărora dorea să le arate faimosul Rafael. Trebuie remarcat aici că e vorba despre o lucrare din perioada albă și că Rafaelurile albe sunt cele mai rare. În cursul vizitei, signor Tuttiquanti a descoperit ciordeala (în italiană ciordello). A dat imediat alarma. S-au făcut diverse verificări, însă fără rezultat. În ajun, la orele optsprezece, tabloul se afla în galerie. La ora trei dimineața nu mai era acolo. *That's all.*

În concluzie, redactorul ziarului susține că fapta se datorează lui Arsène Lupino al muzeelor, care a făcut

ravagii în Franţa ; lucru cu care, personal, sunt înclinat să fiu de acord.

Miss Lăcrămioara a dat cu geana peste umărul meu. Dar ea şi-a tras articolul consacrat crimelor, ceea ce mi se pare firesc.

— Crezi că ucigaşul face parte din personalul circului nostru, aşa cum pare să creadă poliţia ? întreabă ea.

— E posibil, fac eu.

Şi trec la articolul în chestiune. Mă interesează mai ales sfârşitul. Redactorul încheie astfel : „Ni se strânge inima la gândul că cei doi admirabili artişti, pe care i-am aplaudat noaptea trecută la Torticoli, au fost expediaţi pe lumea cealaltă".

Las din mână ziarul, gânditor.

— Ţi se răceşte cafeaua, *darling*, face puştoaica, care vorbeşte mai multe limbi.

O beau.

— Ce-ar fi să dăm o tură prin oraş ? propune ea languros, strecurându-şi lăbuţa în cazmaua mea.

— Azi, nu, fac eu.

Se bosumflă.

— Şi de ce, mă rog ?

— Pentru că trebuie să mă duc la slujbă, e duminică.

— Vin şi eu cu tine la biserică.

— Dar nu mă duc la biserică, iubita mea frumoasă-cu sâni-excitanţi, eu sunt de religie Numismată şi doar cei care au fost investiţi de marele Troglodit granulat au dreptul să participe la slujbă. E draconic, dar asta-i situaţia.

Miss Gargară se bosumflă din nou.

— Hotărât lucru, scrâşneşte ea, o să încep să cred că nu sunt genul tău !

— Ce idee bizară, dresoarea mea adorată, eu ador tot ce ţine de elefanţi, începând cu colţii lor albi şi terminând cu fermecătoarea persoană care face să li se fâlfâie trompele !

Un pupic pe gât ratifică această declaraţie solemnă.

— Fără complexe frumoaso. Pe amândoi ne aşteaptă momente pasionante, şi nu m-ar mira să le petrecem împreună.

Acestea fiind zise, ne întoarcem la circ, unde n-ai loc să te întorci de atâția gabori, în această dimineață duminicală. Domnul Barnaby se dă Richard Inimă-de-Leu. Declară că el personal, în carne și oase, va ține locul celor doi Grado's, executându-și numărul de debut, care consistă în a înghiți flăcări. Béru al meu e negru la față ca un miner care a mâncat cărbune medicinal. Îi propun să chemăm un doctor, dar refuză, susținând că nu e decât o indispoziție trecătoare.

— Ascultă flămînzilă, îi spun eu, am puțină treabă. Așa că tu ești cel care vei supraveghea Lancia.

— Și cam ce trebe să fac ? se neliniștește Namila.

— O să ne mutăm rulota, în așa fel încât să fie parcată lângă mașină și tu o să dai cu geana. Orice persoană care vine să se uite în interiorul Lanciei albe devine suspectă. În consecință, o vei găbji pe șest și o vei face să mă aștepte până mă întorc, bine ?

— S-a fé, oftează Grasul.

Îl caută pe responsabilul cu deplasarea și îi explică că am vrea să ne schimbăm locul, pentru că suntem prea aproape de lei și răgetele lor îi provoacă aerofagie colegului meu. Tipul încuviințează și se duce să-și ia tractorul. Nici o problemă. Eu unul, San-Antonio, o iau din loc, îndreptându-mă spre Torticoli, barul poponarilor din oraș.

Localul se află pe Via Mala, în spatele gării, într-un loc mai dosnic. La ora asta e pustiu, firește, și doi chelneri își mișcă fundul la unison. Unul e blondă, altul e roșcată. Tinere și drăguțe amândouă. La intrarea mea, măturau ringul de dans. Muncesc pe muzică, fetițele. Au pus un disc de blues intitulat „Nu fi bulangiu, iubitule". Apariția mea îi tulbură și îi neliniștește.

— E închis, signore, mă avertizează roșcata.

— Știu, spun eu, deci n-am venit să beau un șprit.

Blondutul se rujează încă un pic și întreabă, apropiindu-se de mine cu o mână în șold :

— Pentru ce, atunci ?

Alo ! Stai ușor, papa Pius ! Dacă n-am grijă, risc să fiu ales Președinte cu normă întreagă al poponarilor veseli din Torino. M-ați vedea întorcându-mă la Paris cu o fustă de tweed și cu smac pe meclă, fraților ? N-am

nimic împotriva tweed-ului, ţineţi cont, dar fustele m-au împiedicat întotdeauna în mers.

Situaţia se complică datorită faptului că fetiţele par să mă găsească pe gustul lor. Şi au nişte gusturi... Acum intră în joc şi roşcata, care îşi fâţâie popoul ca o raţă căreia i s-ar fi grefat o pană de păun. Nu mai e mult şi se lasă cu viol.

— Sunt ziarist francez, gânguresc eu. Ziarul meu m-a însărcinat să relatez crima de azi-noapte.

— Ce crimă ?

N-au citit ziarul.

Le povestesc asasinarea celor doi Grado's şi scumpele de ele izbucnesc în lacrimi. După care încep să se agite, să se revolte, să se ciondănească. Roşcata fuge să cumpere ziarul ca să afle toate amănuntele. Blonda mă copleşeşte cu întrebări. Mă apăr cum pot.

— Se pare că noaptea trecută şi-au făcut numărul la Torticoli, nu ?

— Aşa este, face blonduţul, a fost extraordinar. Erau goi, acoperiţi doar cu câte o frunză de viţă. Când mă gândesc ce trupuri bronzate aveau.. Madre de Dio, cum e posibil aşa ceva ? Spuneţi, e posibil ?

Pot să-i afirm că e posibil, cu atât mai mult cu cât am avut chiar eu tristul privilegiu de a le descoperi cadavrele.

— Spune-mi, scumpa mea, întreb eu compătimitor, cei doi Grado's nu erau singuri aici, presupun ?

— Cum adică ?

— Păi, odată încheiat numărul, au plecat cu nişte prieteni, nu-i aşa ?

— Da.

— Şi îi cunoşti ?

O bruscă suspiciune licăreşte în ochii ei languroşi. Mă priveşte, nehotărîtă. Nu ştie dacă e bine să-mi răspundă. Scot o bancnotă de o mie de lire, mare cât afişul circului şi i-o flutur blondei sub nas. E remediul universal. Chelnerul fetiţă tresare.

— Cine sunt acei prieteni ? fac eu.

Mâna îi tremură. Priveşte în stradă şi îşi vede prietena întorcându-se cu ziarul desfăcut în faţa ei. Atunci înhaţă rapid bancnota şi şopteşte :

— Marchizul Humberto din Gaozza.
— Şi unde stă ?
— Are un palat lângă parcul Astispumante.
— Mersi *very much*, îi zic eu, dar în franceză.

Roşcata intră plângând peste ziar. Îi las pe băieţi să-şi aline durerea. În stilul casei !

* * *

Iau un taxi (Taxi, în italiană) care mă duce la muzeul Blennoradgi. Acesta e asaltat de presă şi de public. Mă apropii de caraliul Posac care păzeşte intrarea şi îi arăt legitimaţia mea de poliţist, explicîndu-i că sunt un coleg francez, trimis de Parigi să stabilească un contact cu potera din Torino. Gagiul mă lasă să intru.

Galeria din care a fost şutit Rafael-ul este cea mai importantă din întreaga instituţie. Aici se află adevărate comori de artă şi cele mai mari nume ale picturii se regăsesc ramă la ramă. Printre alte minuni, sunt : un Caravella, două Ripolini-Expresso, un Valentino, trei Cocti, un Fra Diavolo, un Glicerofosfatto, un Biscotto, un Giorno şi nouăzeci şi două de Buffeti (stil Henric al II-lea). Absenţa Rafael-ului se remarcă mai mult decât prezenţa celorlalte tablouri. Ceea ce demonstrează că nu întotdeauna ochii care nu se văd, se uită. De exemplu, când ai treizeci şi doi de dinţi, nimeni nu-i remarcă, dar cum îţi lipseşte unul, toată lumea observă. Rama goală a Rafael-ului dispărut are un aer inutil, stingheră pe peretele alb. Pare jalnic, dar evocator.

În mijlocul unui grup de reporteri, signor Tutti-quanti perorează şi povesteşte cum a descoperit furtul. Mă alătur asistenţei pentru a trage cu urechea. Curatorul afirmă că nici una dintre uşi nu a fost forţată. În seara precedentă, paznicul şef, signor Grossomodo, şi-a făcut rondul, asigurându-se că toate tablourile sunt la locul lor, închizînd uşile şi ferestrele, prevăzute toate cu încuietori de siguranţă şi veghind ca nici un vizitator să nu se mai afle în incinta muzeului. În rond îl însoţeau paznicii Cordacci şi Siffillo. Cele trei personaje în ches-

tiune sunt prezente, de altfel, și încuviințează cu o vehemență tipic latină. Mă desprind de grup pentru a face o discretă și rapidă inspecție a muzeului. În afară de ferestre, acesta nu posedă decât două căi de acces : ușa principală și ușa disimulată ce duce spre locuința muzeografului. Încuietorile sunt impresionante. Nu poate exista nici o ascunzătoare, căci mobilierul este compus în întregime din banchete îmbrăcate în vinilin. Dacă cineva s-ar fi ascuns sub vreuna dintre ele, ar fi fost obligatoriu văzut. Și la urma urmei : ar fi trebuit ca acest cineva să mai și iasă din muzeu înainte de ora deschiderii ; or, domnul Tuttifrutti (pardon, Tuttiquanti) e categoric : atunci când a constatat furtul, toate căile de acces erau încuiate. Iată un nou mister. Dacă n-ar fi decât un caz izolat, l-aș suspecta pe curator, deoarece era singurul care putea să intre noaptea în această galerie : dar după toate furturile de tablouri petrecute în Franța, vinovăția lui nu mai poate fi luată în considerație.

Ies la fel de discret cum am intrat și mă întorc la circ. E trecut de prânz și prima reprezentație e fixată la 13 ceasuri 45.

* * *

Lancia albă se află în același loc.

Galopez spre castelul nostru și-l descopăr pe Grăsan așezat călare pe un scaun, cu ochii ațintiți asupra unei fante din oblon.

— Nimic nou, Béru ?

— Chilu' meu ! răspunde el, ceea ce, tradus din berurianã, înseamnă, „nimic de semnalat".

— Nu s-a apropiat nimeni de tărăboanță ?

— Ți-am zis că nu !

E nervos. Umflătura Sa. Și-a petrecut dimineața nemișcat, benoclându-se în aceeași direcție și are furnicături în rotițe, ca și un început de ulcior la ochiul stâng (cel bun).

— Du-te să mănânci, preiau ștafeta.

— Nu mi-e foame, obiectează el.

Tresar.

— Ce-ai spus ?

— Am spus că n-am poftă, nu ţi-e clar ? Cred că am halit ieri o chestie nu prea proaspătă.

— N-o să-ţi poţi face numărul ?

— Ba bine că nu. E o diferenţă între a n-avea poftă şi a nu putea să halești, nu ? Pur şi simplu n-am chef să-mi încarc stomacul înainte să intru în arenă.

— Arăţi cam prost !

— Pentru că nu fac mişcare. Nu prea... Dumnezeule mare !

Înălţimea Sa tresare atât de puternic încât se răstoarnă cu scaun cu tot. Rămâne pe jos, aşezat în fund, ca o pară coaptă picată de pe cracă.

Ridică o mână, apucând în gol.

— Ai avut o ameţeală ? mă neliniştesc eu.

— Nu ! E Lancia ! Repede ! Tocmai a demarat !

Nu apucă să-şi termine fraza, că am şi ajuns afară.

CAPITOUL ŞASE

Namila n-a mințit : într-adevăr, Lancia albă a răposatei doamne Testicolatta dispare la capătul esplanadei. Turbez. Măcar dacă aș fi avut Jaguarul meu aici, aș fi putut s-o urmăresc. Ce să fac ? Unde să mă duc ? Unde să nu mă duc ? Mă zgâiesc în disperare la pata luminoasă care se îndepărtează. Și apoi simt cum îmi face inima un triplu salt mortal înapoi energic. Un camion de mare tonaj, încărcat cu lemne a pătruns pe stradă, blocând-o pentru moment. San-Antonio al vostru își ia zgaibaracele în spinare și pulverizează recordul mondial la opt sute de metri pe asfalt. Alerg atât de repede, încât zebrele menajerici leșină de amețeală, în pijamalele lor vărgate. În capătul străzii, camionul manevrează greoi. E înhămat la o remorcă de o sută douăzeci de metri lungime și e, automat, stingherit în viraje. Gagiul din Lancia s-a prins care e mișcarea. Probabil că m-a văzut în retrovizor alergînd după el. Pricepe că-l voi ajunge din urmă înainte ca strada să se degajeze, așa că execută o manevră fulgerătoare : intră în marșarier și dă înapoi puțin, apoi face o întoarcere și o ia în sens invers. Iată-l acum năvălind fix spre mine. Aș vrea să-mi scot pușcociul, dar e dificil să faci un salt înapoi de trei metri, trăgînd în același timp. Lancia trece cu toată viteza pe sub nasul

meu consternat. Să fii fentat în halul ăsta e ruşinos pentru un superman de talia mea, trebuie să recunoaşteţi. Turbat de nervi, continui să galopez în noua direcţie. Ceea ce văd, în timp ce-mi iese sufletul, ţine de miraculos. În mijlocul şoselei se află Marele Beru, bine proţăpit pe picioare. Maşina se năpusteşte spre el, cu claxonul răcnind. Mă întreb dacă Atrofia Sa Cervicală intenţionează să blocheze cu mâna o Lancie gonind cu o viteză nebună ?

Dar nu : are ceva în mână ! un obiect de mici dimensiuni pe care-l lansează cu toată puterea în parbrizul maşinii. Geamul nu mai stăruie şi începe să facă pui. Béru a plonjat în faţă pentru a evita vehiculul. Acesta şerpuieşte periculos şi izbeşte rulota tigrilor, făcînd-o ţăndări. Mârtanii, cam buimăciţi, dar încîntaţi de ocazie, se hotărăsc, din moment ce e duminică, să viziteze oraşul Torino şi împrejurimile sale. Ar merita drumul, numai să vedeţi grădina asta zoologică în libertate !

Cincisprezece tigri, unul mai bengalez decât celălalt, în libertate, e un spectacol memorabil (cum ar spune un memorialist). Se uşchesc în toate direcţiile, provocând cea mai teribilă panică pe care şi-o poate închipui cineva. Grăjdarii se caţără pe rulote. Carabii care anchetează se ascund sub aceleaşi rulote (le lipseşte sprinteneala pentru a se urca la cucurigu). Béru se ridică, cu vârful nasului jupuit. Parcă ar fi Gnafron, acel personaj din teatrul de marionete lyoneze. Bietul de el, oricum nu vorbea prea corect nici în mod normal, dar acum vorbeşte prost şi pe nas, nene !

— Ai băzut faza ? se împăunează el. Noroc că am găsit biuliţa asda mare în drum.

— Piuliţa asta a ta se lasă cu scandal, fac eu.

Îi arăt mârtanii evadaţi.

— Pă ăştia nu-i aduci înapoi cu o bucată de ficat şi făcîndu-le „pisi-pisi“ !

Grasul ridică din umeri.

— Nu bă deranjează să-i şdiu în liberdade, susţine el. Am oroare de animalele în cuşcă.

— Dacă ar fi canari, nu te-aş contrazice, dar cu genul ăsta de fiare, e cazul să te aştepţi la accidente tehnice.

Tot schimbând replici amabile, ne apropiem de Lancia, care seamănă acum cu tot ce vrei, numai cu o Lancia nu. Toată partea din față e făcută zob, iar roțile au dat în primire. Ceva mișcă înăuntru. Ajutat de Zăpăug, reușesc să deschid o portieră și să scot dintre ruine un pișpiriu de vreo cincizeci de ani, șifonat ca un acordeon. Are volanul în jurul gâtului, ceea ce-i dă o anume eleganță, și bara de direcție înfiptă în piept, ceea ce-l împiedică să râdă. În pofida acestui ușor handicap, nu cred că zilele i-ar fi în pericol. Nici măcar nu și-a pierdut cunoștința. Cu toate acestea, nu pare apt să stea la un pahar de vorbă, cum zice baroana de Champagne.

O clipă mai târziu, douăsprezece mașini de pompieri, șaisprezece mașini de poliție și o ambulanță își fac apariția. Gaborii îi silesc pe pompierii morți de spaimă să caute tigrii și ambulanța îl ridică pe hoțul Lanciei. Cine face mai mult tărăboi decât toate uzinele Peugot la un loc e Barnaby, proprietarul ! Cele două matinee sunt ratate și probabil că reprezentația de seară, de asemenea, dacă mărtanii nu sunt recuperați până atunci. Efectiv, comandamentul poliției a ordonat, ca măsură de urgență, închiderea tuturor locurilor publice și interzicerea adunărilor de mai mult de o persoană, cât timp cei cincisprezece tigri nu se vor fi întors la coteț

— Orice ai zice, face Béru, circul ăsta merită toți banii !

E mulțumit. Grăsanul. Îi pică bine suspendarea matineelor. Are timp să se refacă puțin. Eu, unul, fac bilanțul situației. De la sosirea noastră în Torino s-au întâmplat cam multe. Asasinarea șoferului și a nobilei sale patroane, uciderea celor doi Grado's. Furtul tabloului, al Lanciei și evadarea tigrilor. Toate astea în numai douăzeci și patru de ore, să fim rezonabili, fraților, nu-mi reproșați expectativa. De acord, mi-e la fel de clar ce se întâmplă ca unei cârtițe închise în camera obscură a unui fotograf pe o noapte fără lună. Dar am la ce să mă gândesc.

Îl sfătuiesc pe Bașoldimea Sa să se odihnească și fug la spitalul Cinzanobianco (de renume mondial) să văd cum o duce hoțul Lanciei-spărgător-de-cuști-de-tigri !

Am plăcuta surpriză de a-l descoperi pe Fernaybranca la căpătâiul rănitului.

— Ia te uită ! face el în italiană. Ce mică e lumea ! Te interesează, deci, domnul ăsta ?

— Un poco, boierule. Şi pe tine ?

— Am vrut să-l văd şi să-l aud, e o veche cunoştinţă.

— Zău ?

— Alberto Rizotto, îţi dai seama... Un hoţ de maşini înrăit.

Dezamăgirea îmi ia maul. Îmi puneam atâtea speranţe în el şi uite că nu e decât un amărât de hoţ de maşini.

Îmi trag colegul deoparte.

— Eşti sigur că individul e o mazetă ?

— Cât se poate de sigur. Fură maşinile ca să le chelească : ia roţile, volanul, husele... Un prăpădit. Şi le vinde ca piese de schimb.

— Îmi dai voie să-l interoghez ?

— Sigur !

Mă apropii de pat. Rizotto respiră greu.

— Cine te-a trimis să furi maşina asta ? îl întreb eu, ţintuindu-i ochii dilataţi de durere cu privirea ageră a ochilor mei.

— Nimeni. Vroiam doar să mă plimb puţin.

Mă întorc spre Fernaybranca.

— Asta crede că poliţiştii sunt tâmpiţi ?

Colegul meu pare să aprecieze situaţia şi se strâmbă sarcastic.

Mă aplec ceva mai mult peste rănit.

— Ascultă, bătrâne, fac eu cu o voce atât de tăioasă, încât îmi răneşte buzele. Eu sunt cineva în poliţia franceză, asta fără să mă dau mare. Dacă nu răspunzi imediat, fac o plângere împotriva ta pentru tentativă de omor, căci ai încercat să mă calci cu maşina !

Hoţul se face vânăt, ca leguma cu acelaşi nume.

— Eu, signore ? Din contră, am făcut totul ca să vă evit !

— Va trebui să-i convingi pe judecători. Cuvântul tău, împotriva cuvântului meu şi, dacă e să judec după reputaţie, al tău nu face nici cât un ştraif de hârtie igienică folosită, vere !

Îl privește pe Fernaybranca. Colegul meu își întoarce capul.

— Aștept, fac eu. După ce depun plângerea, voi face tot ce trebuie ca Ministerul Afacerilor Externe francez să facă tot ce e necesar pentru a grăbi lucrurile ! N-o să ieși din spital decât ca să intri la pârnaie !

Își umezește buzele cu o limbă mai încărcată ca un tren de marfă.

— Azi-dimineață am primit un telefon la cârciuma unde mănânc de obicei.

Fernaybranca se apropie, interesat și puțintel enervat să constate că eu obțin informații acolo unde el eșuase.

— Ce fel de telefon ?

— Mi-a spus că dacă mă interesează o Lancia, e una abandonată lângă circ.

— Cine ți-a spus ?

— Omul.

— Care om ?

— De unde să știu eu, madre de Dio ! Jur că nu știu. Un om care mă cunoștea, probabil, pentru că mi-a zis pe nume. A spus așa : „Alfredo ! Dacă vrei o Lancia, e una superbă abandonată lângă circ, e floare la ureche" și pe urmă a închis.

— Și n-ai recunoscut vocea ?

— Nu, signore, vă jur.

Mă întorc spre Fernaybranca.

— Ciudat, nu ?

Dar în sala mea intimă de proiecție, filmul meu personal începe să se deruleze. Socoteala mea era corectă. Aveam dreptate, încercînd să-i intrig pe criminali prin scoaterea cadavrului din mașină. Numai că am de-a face cu niște ași. Au bănuit că e ceva necurat și n-au vrut să se apropie ei de mașină, așa că au recurs la acest șiretlic diabolic.

Îi urez însănătoșire grabnică lui Rizotto și mă iau la plimbare cu Fernaybranca.

— Spusele lui Alfredo m-au pus pe gânduri, afirmă comisarul macaronar.

— Ah, da ?

— Închipuieşte-ţi că Lancia aparţine doamnei Testicolatta, soţia industriaşului la care lucra şoferul asasinat noaptea trecută.

— Incredibil !

— Da. Şi doamna Testicolatta n-a venit azi-noapte acasă. Valetul ei e foarte îngrijorat. Se pare că ieri a fost vizitată de un tip ciudat. Avea un barbişon şi ochelari cu rame groase... Şi vorbea italiană cu un accent francez înfiorător. N-ai idee cine ar fi putut fi ?

Ochii lui de jăratec îmi scormonesc conştiinţa.

— Deloc, îl asigur eu. Nu cunosc nici un bărbos.

— Oh ! oftează Fernaybranca. O barbă şi nişte ochelari se pun şi se scot uşor...

Îmi întinde mâna.

— Iartă-mă, am întîlnire cu şefii cei mari. Sunt foarte nemulţumiţi. Crimele astea şi furtul de la muzeu sunt cam prea mult pentru o duminică !

* * *

Parcul Astispumante din Torino e un fel de Bois de Boulogne în mai mic şi mai rafinat. Flora este extrem de variată. Găseşti aici toate tipurile de esenţe : de la esenţa de terebentină până la esenţe de trandafiri, trecând prin esenţa lucrurilor. Există Nugatieri uriaşi, Endocrine variate, Sandalieri cu barate conclave, Crocuşi cu clopoţei, Sparanghelii trăznetşi chiar, da, chiar nişte Urbi şi Orbi cu calote albe.

De jur împrejurul parcului Astispumante se înşiră clădiri somptuoase. Hogeacuri de mare clasă, copiii moşului, în care mişună sclavii în uniformă. Palatul marchizului din Gaozza e în stilul Medicis, de altfel se şi numeşte Villa Caterina, ceea ce dovedeşte că nu vă mint. Şovăi o clipă înainte de a urca spre această majestuoasă clădire, care, deşi nobilă, posedă totuşi o scară cu dublă revoluţie. Dar nici oamenii, nici principiile şi cu atâtea mai puţin, forţele naturii, nu pot opri înaintarea glorioasă a iubitului vostru San-Antonio. Doar o gagică bine făcută ar putea eventual să-l reţină pe faimosul comisar, şi voi ştiţi asta. Acesta e motivul pentru care iată-mă în-

șerpereținând. „Ah ! Ce buni sunt când sunt fripți“ la soneria marchizului.

Tipul care îmi deschide a fost sigur mumie când era tânăr. Deși și-a pierdut bandajele, și-a păstrat pielea lividă, ochii sticloși și slăbiciunea. Dacă și-ar lipi poza unei scrumbii afumate pe pașaport, nici un vameș n-ar observa. În chip de buze, are o lamă de cuțit sub nas. Fruntea lui fildeșie se reliefează deasupra restului feței ca un cozoroc. Peste ea, patru fire albe de păr se agață și ele cum pot.

— Aș dori să-l văd pe domnul marchiz. spun eu, aplicându-mi dosul mâinii pe șold. ca să arăt ce dezinvolt sunt.

Fosta mumie își ridică pleoapele de batracian și mă învăluie într-o privire mai rece decât o noapte a nunții la Polul Nord.

— Pe cine să anunț ?

— Numele meu este Peter San-Antonio Avantibravamușica. fac eu, și te scutesc de prenume, ca să nu ți se ardă siguranțele, dragul meu. E suficient să-i spui marchizului că sunt un prieten al celor doi Grado's, precizînd că trebuie să-i comunic ceva de cea mai mare importanță.

Signor valetul mă invită într-un salon cu mobilă Victor-Emmanuel al II-lea veritabilă și mă roagă să aștept. Mă instalez pe o sofa și încep să frec țiparul.

Nu știu ce poate să facă marchizul, dar nu se grăbește deloc să-și întâmpine vizitatorii de marcă (o marcă străină în ce mă privește). Probabil că era la masă și nu vrea să-și abandoneze invitații înainte de desert.

O toropeală plăcută mă cuprinde. Iată-l pe San-Antonio al vostru moțăind ca un funcționar de minister în exercițiul funcțiunii.

Dar nu trag complet pe dreapta. Mintea îmi e pe lumina de veghe, desigur, însă continuă să funcționeze.

Îmi spun că rar mi-a fost dat să am de descâlcit o astfel de încurcătură. Toate aceste crime și furtul tabloului constituie cel mai fantastic sac de enigme propus vreodată perspicacității unui copoi de mare clasă (epitetele ditirambice nu se schimbă și nu se înapoiază).

Ce legătură era între cei doi Grado's și signora Testicolatta ? Ce legătură era între ei și șofer ? Ce legătură era între ei și marchizul Humberto di Gaozzo ?

Un ins mai puțin constipat la celule ca ceilalți, care mi-ar răspunde la aceste întrebări ar avea imediat dreptul la toată recunoștința mea, la o pensie bună și la o linguriță de untură de pește în fiecare dimineață.

Ușa se *opens*, cum ar spune domnul Brundage și un personaj ciudat își face apariția. Deși tânăr, ar fi greu să-i ghicești data nașterii. Are brațele foarte lungi și un început de contor de gaz în spinare. Părul e platinat și făcut permanent, ca al unei păpuși scumpe. Poartă un costum de catifea neagră cu o cămașă împodobită cu dantelă la guler și la manșete. În chip de cravată, o panglică de catifea roșie. Croiala hainelor e demodată. Parcă ar interpreta „Boema" la Scala din Tirana. Are o idee de ruj pe buze, o urmă de rimel pe gene și o umbră de fard albastru pe pleoape.

Un homo ca el nu se mai fabrică în ziua de azi, nici măcar la Saint-Etienne.

Mă mângâie (ăsta-i cuvântul) cu o ocheadă pofticioasă, după care vine, cu un mers unduit, să se așeze lângă mine pe sofa.

— Vă pot servi cu ceva ? ciripește încântătoarea copilă.

Să mă servească ? Nici gând. Nu servesc nici sus nici jos, am alte gusturi.

— Da, domnule marchiz, răspund eu, nedorind să par bulangiu.

— Mă cheamă Humberto, reia marchizul. Și adaugă : dar prietenii îmi spun Toto.

— Un privilegiu deosebit, îl încredințez eu cu gravitate, retrăgîndu-mă cu șase centimetri și jumătate, căci Toto a început să mă ia la sentiment.

În ce situație m-am băgat, fetelor ! Noroc că e marchiz, asta îmi va permite să ies cu spatele. În astfel de cazuri, doar eticheta te mai poate salva.

El adaugă, aruncându-mi o ocheadă care mă înfioară :

— Sunteți cumva francez ?

Fir-ar să fie !

— Da. Ce ureche fină aveţi, monseniore !

— Accentul dumneavoastră transalpin e delicios, gângureşte Humberto, mângâindu-mi uşor obrazul cu dosul palmei.

Zâmbeşte. Îi privesc nostalgic cei treizeci şi doi de dinţi, întrebându-mă câţi vor cădea pe covor, dacă nu reuşesc să mă controlez. Eu unul, n-am ce-i face, sunt cazuri în care nu-mi pot stăpâni cazmaua de *first quality*, nici dacă mi se leagă braţele cu sârmă ghimpată.

— Deci, aşa, iubite prieten, veniţi din partea celor doi Grado's ?

— Ei sunt motivul vizitei mele, corectez eu.

— Sunteţi prieteni ?

— Si, monsignor !

— De ce n-aţi venit cu ei la Torticoli, noaptea trecută?

— Pentru că am avut mult de lucru la circ. Eu sunt cel care piaptănă girafa şi un glumeţ îmi ascunsese scara. A trebuit să mă caţăr cu forţe proprii.

— Dar e periculos ! susură Humbertina.

— Nu trebuie să ai rău de înălţime, firește. Dar sunt asigurat.

— Şi ce mai fac micii mei Grado's ?

Casc pliscul la fel de larg ca acel corb care scăpa şvaiţerul trăgând o cântare vulpoiului.

Gorobetele ăsta blufează sau chiar ignoră ce-au păţit cei doi ? Dacă joacă teatru, e un artist, pe cuvântul meu, căci are o expresie de totală inocenţă.

— Nu citiţi ziarele, marchize ? fac eu brusc.

— Ba da citesc Gazetta di Roma.

— Numai ?

— De ce mă întrebaţi ?

Evident, nu-l interesează decât poveştile romane, n-a aflat încă noutăţile nopţii trecute.

— Cei doi Grado's au avut un accident azi-noapte, signor monsignor.

— Sfântă Fecioară ! exclamă el în limba lui Dante. În timpul spectacolului ?

— Nu : în rulota lor. Au fost loviţi.

— Loviţi ! Dar e incredibil !

— Din păcate, e adevărat.

— Rău ?

— Foarte rău, din moment ce au murit :

Mica mea marchiză scoate un chițăit de șoricel răcit și leșină. Iau măsuri. În cazurile astea știi ce ai de făcut dacă ai citit, ca mine, romanele contesei de Ségur. Îi iau mâna și i-o bat ușurel, implorând :

— Marchize ! Marchize ! Revino-ți, scumpa mea !

Efectul nu se lasă așteptat. Di Gaozza își redeschide frumoșii lui ochi și face : „Unde mă aflu ?“ cu o voce pierită. Îi răspund că se află acasă. Aruncă o privire peretelui, zărește portretul străbunicului său și își revine în simțiri.

— Îi iubeați, deci, atât de mult ? murmur eu.

În loc să răspundă, suspină în limba lui d'Annunzio :

— Cum o să mai trăiesc de-acum înainte ?

Pare să fi fost marea dragoste între ei trei ! Un singur lucru mă sâcâie : cei doi Grado's erau circari. N-aveau cum să treacă de mai mult de două ori pe an pe la Torino și relațiile lor cu marchizul erau deci foarte episodice. De ce această mare durere, sau mai degrabă, această mare tulburare ?

Mi se aprinde beculețul.

Îmi privesc unghiile, suflu peste ele ca un actor american într-un western, înainte de a trage în șerif și le frec de reverul hainei.

— Am ajuns printre primii la locul crimei, fac eu. Donato mai trăia încă. A putut să-mi vorbească...

Mă forțez să nu-l privesc pe marchiz, dar îl observ pe furiș într-o oglindă aflată în apropiere. Mi se pare, fraților, că se înroșește sub roșul de obraz. Începe să-și facă probleme, așa că e momentul să bag mare.

— Mi-a spus anumite lucruri, arunc eu.

— Ah da ? băiguie mutrișoara de păpușă.

Mă închid într-o tăcere crâncenă, amenințătoare. Micului Toto i-a pierit cheful de a mai verifica dacă m-am ras azi dimineață. Întâmpină enorme greutăți în a înghiți în sec. Îi țâțâie fundul (ceea ce i se întâmplă des). Tăcerea începe să se adune în salon. Ajunge pentru toate momentele de reculegere din următorii doi ani !

— E cumplit, face Humberta fără convingere.

Încă mai speră că o să încep să vorbesc, dar îl simt cum îi cedează nervii și mă abțin.

— Ce v-a spus bietul Donato ?

— Niște lucruri, v-am zis doar.

— Ce lucruri ?

Reiau manevra cu lustruitul unghiilor, dar cu cealaltă mână.

— Știți, marchize, când un om asasinat face dezvăluiri, ele trebuie transmise numai poliției.

Scoate un suspin imens de copil care a plâns prea mult.

— Cât ? întrebă el cu o voce temătoare.

Cuvânt magic ! Câtă renunțare conține ! E abdicarea totală. Renunțarea supremă. Cât ? Cât costă să fii lăsat în pace ? Cât costă păstrarea unui secret ? Cât costă tăinuirea unei mârșăvii, ascunderea unui viciu, salvarea onoarei unei femei ?

— Cât vă lasă inima, fac eu cu un zâmbet larg.

E negru la față, monseniorul. Va trebui să se mai dea cu un strat de smac ca să-și recapete culoarea în obraji.

— Cinci sute de mii de lire !

— Mă luați drept un cerșetor, marchize. Lira e o monedă atât de firavă...

— Dar cât dumnezeu vreți ?

Insuficiența propunerii pare să indice că lucrul de care se teme nu e foarte grav. Dar dacă e zgârcit ?

— Zece milioane ! mă aventurez, e ultimul meu cuvânt.

— Nu ! Cinci sute de mii ! Atât aș da poliției ca să înăbușe scandalul, așa că...

Îl bat pe umăr cu simpatie și îmi scot țidula de caralia.

— Gineste-te un pic încoace, Humberto.

— Poliția ! strigă el. Poliția franceză ! Dar ce înseamnă toate astea ?

— Tu trebuie să-mi spui, scumpul meu marchiz. Din păcate, Donato era mort când l-am găsit ; dar ți-am spus o minciună, pentru a afla adevărul. Și adevărul mi-l vei spune tu. Dacă nu, declanșez un scandal de zile mari și de ziare n-o să poți scăpa cu cinci sute de mii de lire.

Biata creatură izbucneşte în hohote de plâns de tipul convulsiv. Se zgâlţâie, îşi acoperă faţa cu mâinile, vărsând şiroaie de lacrima christie (cum ar zice Agatha) pe satinul canapelei.

— Eşti o rea, o poliţistă rea de tot ! se strofoacă Humberto.

— În loc să-ţi laşi vasul de expansiune să dea pe dinafară, ai face mai bine să ciripeşti. Dacă eşti sincer cu mine, n-o să te amestec în tărăşenia asta şi n-o să te coste nici un ban.

Asta-i zăgăzuieşte instantaneu inundaţia.

— Vă daţi cuvântul de onoare ?

— Mi-l dau, dar fii discret ; e ultimul care mi-a mai rămas. Deci, frumosule platinat ?

— E! bine, eu .. Am uneori stări de deprimare. Pentru a le depăşi, sunt nevoit să mă droghez puţin...

Revăd în minte cele două pliculeţe de cocaină din sertarul secret al celor doi Grado's. Încep să mă luminez.

— Îţi furnizau ei drogurile ?

— Da. De fiecare dată când treceau prin Torino îmi procurau droguri. La un preţ rezonabil, căci eram într-adevăr prieteni buni.

Chibzuiesc.

— Unde erai în momentul crimei marchize ?

Se indignează :

— Doar nu mă bănuiţi că i-aş fi omorât eu ! Sunt marchizul di Gaozza, nu uitaţi.

— Ah, nu ! mărâi eu, nu e nevoie să-ţi oboseşti coardele vocale, Toto. N-are rost să ridici tonul. Nu văd de ce n-aş bănui de crimă un marchiz drogat care se laudă că e prietenul unor traficanţi.

Duşul ăsta rece îl face din nou să plângă.

— Oh ! ce crud sunteţi cu mine.

— Răspunde la întrebare, te rog !

— Eram aici, cu nişte prieteni. Pot să vă dau numele lor, îmi vor confirma spusele.

— Sper că aşa va fi, spre binele tău. Cei doi Grado's erau traficanţi importanţi ?

— Nu ştiu !

— Fără texte, le detest. Când detest, mă supăr ; când mă supăr, fac urât !

— Dar eu nu eram la curent cu afacerile lor.

— Halal afaceri ; aveau mulţi clienţi ca tine ?

— Vă jur că nu ştiu. Probabil că da. Făceau parte dintr-o reţea. Nu pot să vă spun nimic mai mult. Nu pot...

— În afară de tine, cu cine se mai întâlneau la Torino ?

Drăguţa marchiză ridică din umerii ei delicaţi. Ce bine trebuie să-i stea în rochie de seară !

— Nu ştiu.

— Signora Testicolatta ? mă hazardez eu.

Se încruntă.

— Posibil ! L-am auzit, într-adevăr, pe Donato, telefonându-i acestei doamne, cu o noapte înainte.

— De unde ?

— De aici. Au venit să bea un pahar după spectacolul lor de la Torticoli. Donato mi-a cerut voie să dea un telefon. Şi cum telefonul e în camera de alături, am auzit perfect când cerea cu doamna Testicolatta.

— Ce i-a spus ?

Marchizul se concentrează. Nu mai ştie exact. Doar era ocupat să se dea la celălalt Grado's şi nu-i stătea mintea la asta, nu-i aşa ?

Să trecem peste asta.

— N-a zis nimic când s-a întors de la telefon ? întreb eu.

Bravul marchiz clătină din cap.

— Părea îngrijorat. I-a spus celuilalt : „Giuseppe nu s-a întors încă".

Îl apuc pe di Gązozza de braţ într-un elan nestăvilit.

— Repetă !

— A zis : „Giuseppe nu s-a întors încă", afirmă Toto.

Nu ştiu dacă vă mai amintiţi, nătărăilor, dar şoferul asasinat se numea Giuseppe Farolini.

— Şi ce a răspuns Paul ?

— Nimic, n-a părut să-l neliniştească.

— I-ai revăzut ieri pe cei doi Grado's ?

— Nu. Ieri eram la Milano. Trebuia să ne revedem aici astă-seară.

— Cunoşti familia Testicolatta ?

— I-am întâlnit la câteva recepţii.

— Ce fel de oameni sunt ?

— El e mare om de afaceri. Putred de bogat. Nevastă-sa...

Şi nevastă-sa e probabil putredă, având în vedere că e moartă.

— Nevastă-sa ? insist eu.

— Părea să fie plictisită de viaţă.

— Şi ea se droga ?

— Cred că da, roşeşte Toto.

Degetul cel mic îmi spune că nu mai am ce scoate de la îngeraşul ăsta. Mă ridic în picioare.

— Veţi informa poliţia italiană ? întrebă el.

— Nu, iubitule, fac eu. Numai că n-ar fi exclus să se informeze şi singură, poliţia italiană. Va dori să interogheze persoanele cu care s-au întâlnit cel doi Grado's de la sosirea lor la Torino, şi cum faci parte dintre ele...

Oftează.

— E vorba de droguri...

— Înţeleg. Dar depinde de cum te descurci ca să nu fii băgat în rahat, ca să zic aşa.

Plec. La ieşire, cu cine mă întâlnesc pe scară ? Cu bunul şi dragul meu coleg Farnaybranca. După expresia lui, pricep că relaţiile noastre vor deveni din ce în ce mai puţin cordiale.

— Ce cauţi aici ? tună el.

— Fac o chetă pentru săracii parohiei, spun eu. N-are rost să încerci şi tu : mi s-a dat deja.

Şi o şterg, zâmbindu-i afectuos.

CAPITOLUL ŞAPTE

Ceea ce îi pasionează cel mai mult pe torinezi nu e nici asasinarea lui Giuseppe Farolini, nici a celor doi Grado's, nici a ducelui de Guise ; nu e nici furtul faimosului tablou, cu toate că s-a petrecut în împrejurări misterioase. Nu, ceea ce face să curgă râuri de cerneală şi de salivă este evadarea celor cincisprezece tigri. Un mort nu muşcă, şi cu atât mai puţin un tablou furat, chiar dacă respectivul tablou l-ar reprezenta pe Fernandel în persoană ; dar cincisprezece tigri de Bengal nu se hrănesc cu biscuiţi. Aşa că în bravul oraş piemontez fiecare se gândeşte la dosul personal şi la ale copiilor proprii, spunându-şi că ar putea constitui un aliment valabil, în lipsă de altceva, pentru un biet tigru lipsit de cuşcă.

Pompierii, geniştii, tanchiştii, vânătorii de munte, poliţiştii, jandarmii şi elicopterele au pornit la atac, scotocind regiunea la sânge. La căderea nopţii, paisprezece fiare s-au întors la bază, dar cea de-a cincisprezecea continuă să lipsească. Domnul Barnaby, care spera să poată da măcar o reprezentaţie, e nevoit s-o lase baltă. Atâta vreme cât fie şi un singur tigru rămâne în libertate, reprezentaţiile nu sunt autorizate. Mai mult : prefectura îi interzice să părăsească oraşul. Bietul om nu mai ştie pe unde să scoată chiloţii. Închis în rulota lui de cinci stele,

pilește sticle întregi de whisky, bătându-și nevasta ca în timpurile bune ale debuturilor lor în meserie.

Când îi bat la ușa hogeacului, Barnaby e în maiou și pantalonii de călărie.

— Ce vrei ? rage el.

Intru. Îmi aruncă o privire neagră ca un seminar congolez.

Balena lui blondă își dă în cărți ca să-și ocupe timpul. Îmi oferă un zâmbet din *gold* veritabil și un scaun din lemn.

— Dragă patroane, încep eu, aș vrea să-ți vorbesc.

— N-am stare să stau de vorbă ! mă avertizează șeful.

— Spui asta pentru că ești supărat, dar o să-ți dai repede seama că vorbind te ușurează, îl asigur eu. Vrei să vorbim despre cei doi Grado's ?

— N-avem ce să spunem, din moment ce sunt morți, obiectează pertinent domnul Barnaby.

Argumentul are greutate, ca nevasta omului ; dar nu mă las descurajat.

— Două crime în incinta circului e cam mult, nu crezi ?

El răspunde că ceea ce-l interesează este cel de-al cincisprezecelea tigru și că, pe lângă asta, contemporanii lui morți sau vii, îl interesează mai puțin ; totul într-un limbaj mult mai grosolan decât ai meu, se înțelege de la sân e, cum îmi explica doica mea sursa laptelui când eram mic.

— Aș vrea să-ți încredințez un mic secret, patroane, spun eu.

Barnaby aprinde un trabuc lung de șaptezeci de centimetri, scoate un nor de fum cu care s-ar mândri și o locomotivă electrică și mărăie :

— Mă iei drept preot ?

— Nu chiar. Dar ești șeful meu și, în această calitate, trebuie să-ți spun totul pentru a fi sigur că nu-ți ascund nimic, este ?

— Bine, spune ! mă îndeamnă el.

— Imaginează-ți că am surprins o conversație între comisarul Fernaybranca și unul din gealații lui.

Asta-l interesează. Înalță un ochi la nivelul rădăcinii părului și murmură pe lângă trabuc ;

— Ah, da ?

— Comisarul îi spunea tipului că cei doi Grado's erau implicați într-o afacere murdară de trafic de droguri și că nu peste mult timp vor întoarce circul cu fundul în sus. Pregătesc o percheziție în toată regula. Caralii italieni, nu știu dacă ești la curent, sunt cei mai buni din lume în materie de percheziții. Sunt de-a dreptul diabolici ! Ți-ar decortica până și trabucul, ca să vadă dacă nu conține ceva dubios, te rog să mă crezi.

Amuțesc, îmi încrucișez mâinile pe genunchi și aștept cuminte.

Declarația mea are ca efect ceea ce oamenii de teatru numesc „o cădere". Barnaby continuă să-și sugă ciomagul, în timp ce dama lui își etalează cărțile de joc pe pâsla verde. S-ar spune că demna pereche nici măcar nu m-a auzit.

Se scurge un timp cam lunguț, apoi Barnaby găbjește un *glass* de pe bufet și îl pune pe masă cu un zgomot sec. Îmi toarnă o porție respectabilă, și-o acordă pe aceeași, văzută din spate, și își ridică paharul.

— Noroc, fiule ! spune el.

Beau și eu, fără să-l scap din ochi.

Cărțile de joc lăcuite ale doamnei Barnaby fâșâiau ușurel. Ea întoarce un rege de caro bonom și îi zâmbește politicos, de parcă ar întâmpina un oaspete de seamă.

— Asta-i tot ce vroiai să-mi spui ? întreabă brusc marele *boss*.

Înregistrez schimbarea de ton. Simt că am urcat puțin în ochii lui.

— Nu, nu-i tot patroane.

— Dă-i drumul, te ascult.

— N-aș vrea să-mi iei în nume de rău ceea ce urmează să-ți spun.

— Scoate tot, că aleg eu după aia.

— Ei bine, uite ce e. Mi-am zis că dacă te deranjează percheziția asta, am găsit modul de a evacua chestiile compromițătoare.

— Ai luat-o razna ! mormăie Barnaby, vexat.

Pentru o clipă, mă întreb dacă n-o să-mi tragă o zmeție în bot. Căci la o adică, ceea ce-i propun eu e extrem de jignitor. Dar nu. E doar șocat. Trebuie spus că în

cursul vieții sale itinerante a văzut multe. În meseria lui nu ai de-a face cu copii de țâță.

Mă ridic în picioare.

— Mulțumesc, bătrâne, murmură el, întinzându-mi cazmaua.

O șterg, bătând din buze. O acțiune inutilă, nu-mi fac iluzii. În meseria noastră păcătoasă, o grămadă de acțiuni sunt gratuite. Nu-ți cruți nici tălpile, nici eforturile, nici saliva. Ignori umilințele, sau faci ceva pe ele. Pe scurt, trebuie să ai mâna dibace și dosul blindat.

Ziua se sfârșește tern. Privesc macaraua, sus de tot, profilată pe cerul mohorât. Mă trece un frison gândindu-mă la locatara cabinei. Mâine dimineață, când muncitorii își vor relua lucrul pe șantier, o să iasă un tărăboi de toată frumusețea. Ah ! ziariștii din Torino au băftă că suntem aici. Mai va până să fie nevoiți să scoată pe pagina întâi fotografia celui mai frumos bebeluș piemontez. Hotărăsc să dau o raită prin zonă împreună cu Grasul. Duce o viață prea sedentară, Vajnicul. Devine trapistul pistei, benedictinul halelii ; trebuie distrat un pic.

Îl găsesc lăfăindu-se într-un fotoliu, cu o revistă extrem de educativă în mână. Tipăritura se numește : „Gușterul". În benzi desenate viu colorate, sunt istorisite aventurile unui mic explorator de 12 ani pierdut în jungla ecuatorială, având la el doar un fluier și o pilă de unghii.

— Ai noutăți ? mă întreabă Majestatea Sa.

E grozav de zlobiu și asta mă bucură.

— Așa și așa. Du-te să te bărbierești, Grasule, ieșim în oraș, ca să mai schimbăm puțin aerul.

Zâmbește emoționat, apoi dă din cap.

— Crezi că trebuie să mă rad ?

— Ai o mreclă care-ți interzice intrarea în locurile mai selecte.

— Dar mâine, cum îmi mai fac numărul ?

— O să-l faci fără bărbi, asta-ți va spori prestigiul în ochii damelor.

Codindu-se, intră în baie. În timp ce el se spală, îmi schimb cămașa și cravata. Nu trec bine zece secunde că aud un tărăboi infernal în baie. S-ar zice că e o bătălie navală. Béru scoate un muget de taur (ba chiar de trei tauri). Apoi ușa se deschide și Grasul iese furios, sugându-și degetul mare.

— Bestia ! bombăne el, era cât pe-aci să rămân fără deget !

— Ce se întâmplă ?

Își lipește degetul însângerat de buze, făcându-mi semn să tac.

— Vino să-l vezi pe Bubi !

Îl urmez în baie. Un tigru superb, cel mai malac din menajeria Barnaby, stă tolănit pe podea, cu labele încrucișate.

— Dar ăsta-i cel de-al cincisprezecelea evadat ! exclam eu, cel care n-a fost găsit.

— Taci din gură, spune Béru. L-am ascuns aici tocmai ca să avem puțină liniște.

— Cum adică, liniște ?

— Câtă vreme n-o să-l găsească, terminoiu cu reprezentațiile, pricepi ? Așa că l-am ascuns. Dar când am intrat să mă rad, domnul s-a luat de mine ! Zic : fără chestii de-astea, neică ! După ce că i-am dat la prânz o friptană de un kil jumate cu ceapă prăjită ! Nu pot să sufăr nerecunoscătorii...

Se apleacă deasupra fiarei și o scutură puțin.

— Vezi, Bubi, ce-pățești dacă te iei de Bérurier ? Ai vrut să-mi halești mâna și ai primit în schimb o carabă elasa-ntâia.

Tigrul fornăie, dar de frică. Dominat de forța și autoritatea domnului Burdihan, s-a făcut mieluțel.

Grasul îl împinge cu piciorul sub chiuvetă.

— Hai, mustăcilă, fă-te preș, că trebuie să mă fac frumos.

Îi las singuri pe cei doi prieteni, uluit. Vorba ăluia (nu cel care are ceas, frate-său) ; mare figură, Béru ăsta.

O umbră se profilează în spatele geamului ușii. Umbra intră fără să bată și încetează de a mai fi o umbră, pentru a se transforma în comisarul Fernaybranca. Nu pare nici fericit, nici mulțumit de viață. Mestecă o bucățică de lemn dulce, din care scuipă așchii când vorbește.

— Ei, colega ? întreb eu, ce mai e nou ?

— Aș vrea să știu ce ți-a spus marchizul ! declară el, încrețindu-și răutăcios frumosul nas de caraliu italian.

— Nu mi-a spus nimic !

— Auzi, nu fii bulangiu !

— Aici ai nimerit-o, într-adevăr. Nobilul băiat face parte din lumea pederaştilor.

— S-ar părea că cei doi Grado's şi-au încheiat seara la el acasă, în noaptea dinainte ?

— Asta aflasem şi eu, drept pentru care am vrut să-l interoghez pe marchiz. Dar mi-a dat impresia că e curat ca... cocaina.

Fernaybranca nu reacţionează.

— Îmi ascunzi ceva, scrâşneşte el.

Îl bat pe umăr.

— Nu mai face mutra asta lungă, amice, în definitiv, lucrăm pentru aceeaşi firmă. Ceva noutăţi în legătură cu tabloul furat ?

Clătină din cap.

— Nu mă ocup eu de povestea asta şi oricum, am destule pe cap.

Chibzuiesc un timp, apoi cedez micului meu impuls interior.

— Vrei un pont, Fernay, un pont gras ?

— De ce nu ?

— Percheziţionează tot circul.

Mă învăluie călduros cu o privire atât de intensă, încât probabil că mă bronzez.

— Ce tot îndrugi ?

— Scotoceşte peste tot : în rulote, menajerie, cuşti, baloţii de fân. S-ar putea să ai surprize.

— Dar îmi trebuie un mandat de percheziţie ! Azi e duminică şi procurorul...

— Sunt convins că dacă i-ai cere voie lui Barnaby, explicându-i că încuviinţarea l-ar scuti de nişte complicaţii, te-ar lăsa să acţionezi.

Fernaybranca continuă să mă fixeze. Privirea i se umanizează. Sfârşeşte prin a smârcâi niţel şi murmură.

— Bine. Sper că pontul e bun.

Iese.

De ce procedez astfel ? Numai Dumnezeu ştie. Acelaşi instinct care mă face întotdeauna să acţionez înainte de a gândi.

În baie, Béru cântă cât îl ţin bojocii „Cartoforii". E „La Marseillaise" a lui. „Oda Bucuriei" a lui. Bravul Béru, are forţa leului şi farmecul dolarului *.

O inimă de aur într-o piele de măgar. Un suflet de înger într-un corp de gunoier. Îţi mulţumesc Béru ! Nu se dezice, Monstrul.

Reapare, ferchеş ca un ginerică, cu o cămaşă roz purcel (culoarea lui preferată) cu dungi mov şi un costum verde praz (cât se poate de potrivit pentru el).

— M-am făcut catifea, nu alta, afirmă el mângâindu-şi obrazul pudrat cu mâna-i valoroasă, gagicilor nu le rămâne decât să se păzească. Cu atât mai mult cu cât a trecut o chenzină de când n-am mai depus obolul pe altarul lui Uranus, cum se zice în cărţi. Am auzit că italiencele au un arzător în loc de chestie. Tu ce părere ai, San-Antonio ?

N-am timp să-mi mai dau cu părerea, căci domnul Barnaby intră val-vârtej în coşmelie. E palid ca o vânătă şi buzele groase îi tremură de emoţie.

— Ce nu-i în regulă, şefule ? îl întreb eu, ţi s-au înecat corăbiile ?

— Aveai dreptate, face el, scârbele astea de gabori vor să facă o percheziţie.

Se întrerupe, căci din baie se aude un miorlăit tigresc.

— Ce-a fost asta ? face patronul.

— Am căscat eu, declară Béru, reproducînd fidel miorlăitul.

Are talent la limbi străine, Namila.

Mugetul taurului, răgetul leului, cântecul lebedei nu mai au secrete pentru el.

— Ah ! mă duc să mă bibilesc niţel, hotărăşte el, îndreptându-se iute spre baie.

Dispare şi disting un nou tărăboi. Scumpul meu amic s-a apucat să-şi calmeze chiriaşul.

Dar să lăsăm tigrul şi să revenim la oile noastre, cum zicea Ioana d'Arc (în engleză Joan of Arc). Pare al naibii de răscolit expozantul de acrobaţi.

— Ascunzătoarea de care ziceai, ce e ? întreabă el nepăsător.

— Depinde, i-o retez eu, cât e de voluminoasă marfa ?

* V-am zis-o ! (n.a.)

— Destul de voluminoasă.

— Cam cât ?

Ridică mâna la un metru şi treizeci şi doi deasupra podelei.

— Cam atât, evaluează el fără să clipească.

Şi de altfel, chiar dacă ar clipi, tot degeaba, având în vedere că poartă ochelari de soare.

Mi se deshidratează mucoasele. Ceva cam atât de mare, e ceva serios ! Ce-ar putea fi acel ceva ? *

Hotărât lucru, e ceva ciudat în circul Barnaby. Ce circ ! .

— Dură sau moale ? continuai eu.

— Dură.

— Parcă jucăm „mimă". Aş putea să-l mai întreb dacă se lipeşte, dacă e vopsită în verde, dacă e păroasă, dacă spune „mama", dacă e caldă, dacă înţeapă, dacă are voce, dacă se mănâncă, dacă se conjugă, dacă se curăţă cu spirt, dacă are urechi lungi, dacă se caţără pe pereţi, dacă e grea, dacă ştie engleză, dacă poate fi tăiată cu foarfeca, dacă miroase frumos, dacă avea şi generalul de Gaulle una la fel, dacă are ouă, dacă are mai mult de două, dacă are chef, dacă e vizibilă în întuneric, dacă pătează, dacă are barbă, dacă zboară, dacă fâlfâie, dacă se târăşte, dacă face opturi, dacă au şi stridiile una, dacă creşte prin curţi, dacă are ceas, dacă seamănă cu Franco, dacă arată bine, dacă Picasso ar fi putut s-o picteze, dacă foloseşte scaunul electric, dacă se păstrează la rece, dacă are scaun rezervat în metrou, dacă e scumpă, dacă se fabrică în Franţa, dacă după spălare se poate refolosi, dacă rezistă la umezeală, dacă atunci când ei două poţi mânca una din ele, dacă se suge şi dacă se vinde la farmacie. Da, aş putea să-l întreb toate astea şi chiar mai multe, dar cred că e mai bine să mă abţin.

— Îţi garantez că o scot din circ, spun eu, pune-o în portbagajul maşinii, dă-mi cheile şi actele ei şi spune-mi unde trebuie să o duc.

Dar, vorba lui Van Gogh : omul e într-o ureche, aşa că nu e de acord (cum zicea acordorul de piane).

— Cred că glumeşti ! Şi dacă te prind ?

— N-o să mă prindă.

* Admiraţi echilibrul fonetic al frazei (n.a.)

— Şi de ce, mă rog ?

— Pentru că Fernaybranca a fost amantul surorii mele şi mă consideră tabu. I-a turnat şase plozi de vârstă fragedă şi ştie că i-aş putea compromite cariera dacă l-aş da în gât, din acest motiv îmi pot permite să fac pe nebunul.

Barnaby zâmbeşte.

— Aha ! M-am lămurit. Bun, deci dacă aşa stau lucrurile, o să facem cum zici. Odată marfa încărcată, o ştergi cu ea, dar eu o să te aştept două străzi mai încolo şi o s-o preiau mai departe. O.K. ?

— O.K.

Îmi strânge cazmaua cu energie.

— Ne întâlnim peste trei minute în faţa rulotei mele. Trebuie să ne mişcăm repede.

Pleacă. Eu mă duc să-l scot pe Valoros din baie.

— Béru, îi spun eu, avem treabă şi e urgenţă. O să dai o fugă până la cea mai apropiată staţie de taxiuri. Iei unul şi vă postaţi la două străzi de aici, în aşteptarea Cadillacului galben al patronului. Eu voi fi la volan. Taica-Barnabucă o să preia ştafeta de acolo. Şi atunci intri tu în funcţiune. Urmăriţi-l discret şi descoperiţi unde se duce. După care te întorci aici într-o viteză şi ţinem o consfătuire la vârf. S-a fe ?

— Ce mai e şi cu toate manevrele astea ? spumegă Enormul. Şi seara mea de dezmăţ, o trec la profit şi pierderi ?

— O să-ţi explic mai târziu. Cât despre raita din astă-seară, o facem cu prima ocazie. Promit !

— Să ai grijă de cotoi în lipsa mea, solicită Buhăiala Sa.

— Fii fără grijă. Şi mergi pe burtă, da, Grasule ? Nu trebuie să te vadă Barnabis !

— O s-o fac ca pentru mine, afirmă Malacul.

O tulesc spre rulota şefului. Acesta termină de încărcat în maşină marfa misterioasă.

Maşinile de poliţie au şi început să mişune. E nervos, circarul ! Chiar aşa : suntem circari şi unul şi altul.

— Crezi că poţi trece, fiule ? se neliniştеşte el.

— Dacă-ţi spun, *boss* !

— Dacă reuşeşti, o să am grijă de tine, pe onoarea mea.

— Du-te să mă aştepţi şi lasă restul în seama mea, fac eu.

Ia un aer de şmecher de bişniţar de maşini, genul care lipeşte scotch pe o aripă ruginită, ca s-o vopsească.

— Dacă n-ai nimic împotrivă, fiule, patroana o să meargă şi ea cu tine !

Ceara măsii ! Asta-mi dă niţel planul peste cap şi riscă să compromită totul. Dar pot să refuz ?

— Sigur că n-am !

Doamna Barnaby îşi face o apariţie spectaculoasă din rulotă. Dacă aţi putea vedea ce minunăţie ! Aţi fixa-o pe un podium şi aţi expune-o la viitorul Salon automobilistic. Seamănă cu un nou mijloc de transport.

Poartă o rochie de lamé argintiu, gen Ioana d'Arc-în-costum-de-lucru. Parcă ar avea solzi. Dar e baracuda de mare clasă. Poartă pantofi de seară tot argintii, o capă de vizon friguros, gri Missouri şi diamante de sus până jos, de la dreapta la stânga şi în sens giratoriu.

Când merge, ai zice că se scoate lustra de cristal din Galeria Oglinzilor. Şi-a pus machiajul de seară şi e o adevărată capodoperă de zidărie. Parfumul cu care s-a inundat te face să-ţi doreşti o vacanţă la bordul unui camion de salubritate şi şi-a pus chiar şi proteza de gală ; din platină cizelată, cea care e rezervată caviarului, ficatului de gâscă şi sărutărilor mondene.

— Mă răpeşti, aşadar, se sclifoseşte oribila creatură, prăbuşindu-se pe bancheta de piele a Cadillacului.

— Oarecum cam aşa s-ar spune, încuviinţez eu.

Şi adaug imediat, arucându-i o ocheadă cu şurub:

— Vai ! Nu e decât un vis, frumoasă doamnă.

Am dreptul la un oftat a cărui presiune poate fi evaluată la 2 kilograme virgulă 5. Credeţi-mă, peştoaica asta împopoţonată şi-ar lăsa masată celulita de mâna înţelegătoare a lui San-Antonio.

Cu un aer absent, cobor geamurile Cadillacului, pentru a nu risca să mă axfisiez. Nu ştiu de unde-şi cumpără parfumul doamna Barnaby, dar sigur nu de pe strada Faubourg-Saint-Honoré, sau dacă da, înseamnă că adună ce rămâne pe fundul rezervoarelor.

— Cu toate nenorocirile astea, gângureşte porumbiţa, soţul meu are insomnii. Şi cum e un egoist mic, mă împiedică şi pe mine să dorm. Cred că sunt trasă la faţă nu ?

Este. Trasă de cincizeci de kilograme de grăsime excedentară. O asigur că are un ten de crin (ofilit), o piele catifelată şi un chip de madonă, ceea ce o emoţionează imediat.

Conduc maşina spre marginea circului. Pluteşte în aer o tensiune ciudată. Începuturile unei răzmeriţe, sfârşitul unei greve, ideea unei mobilizări generale creează o astfel de atmosferă.

Sunt oprit de doi gabori în uniformă de paradă.

— Nu se trece ! verdunizează ei.

— *Because* ? îi întreb eu în limba lui Verdi.

— Trebuie să percheziţionăm întâi maşina.

Coana Barnaby are o clipire a marelui zigomatic care zguduie bancheta.

— Chemaţi-l pe comisarul Fernaybranca ! comand eu.

— Nu ne ordoni dumneata ! obiectează un tuciuriu înalt cu o mutră obscenă.

— Eu nu, el da. Chemaţi-l şi vă ordonă el.

Gealaţii se sfătuiesc între ei. Apoi tuciuriul strigă:

— Signor comisario !

Apare Fernaybranca.

Oamenii săi îi explică cum vine treaba. El ascultă şi murmură, măsurându-mă cu un aer sarcastic:

— Nu există excepţii ! Totul se percheziţionează !

Calm, ies din maşină. Băbătiei îi clănţăne acum diamantele la fel de tare ca proteza. Îl iau pe Fernaybranca de braţ.

— Lasă bancurile, colega, fac eu. Sunt prea multe în joc acum. Rişti să strici totul.

— Ce trambalezi în maşină ?

— Culmea e că habar n-am. Dar îţi jur că dacă îţi retragi ordinul, până dimineaţă aflăm amândoi.

— Va bene, spune confratele meu. Dar e ultima dată când îţi mai acord încredere. Dacă mai continui să joci de unul singur, o să-ţi pară rău.

Aruncă un ordin gealaților de serviciu, care-și abandonează cu părere de rău planurile. Mă năpustesc la volanul automobilului și mă grăbesc să ies din raza lor vizuală.

— Ce i-ai spus ? se neliniștește șefa.

— Ceea ce trebuia, după cum se vede. Nu, dar goborii ăștia își fac de cap. Îți violează sora aproape sub ochii tăi și după aia fac pe nebunii !

Nutream o oarecare neliniște în ceea ce privește credulitatea cucoanei, dar toanta asta ar fi în stare să sugă chei fraceze, luându-le drept cozi de raci, dacă ar fi rugată frumos și dacă i-ar fi servite cu sos american.

Pilotez modesta mașinuță până la locul stabilit. Jupân Barnaby face treișpe-paișpe, cu mâinile în buzunare și cu trabucul churchillian înfipt în botu-i lătăreț ca un stâlp de telegraf în piața unui sat. Se repede spre mine, neliniștit.

— Ei ?

— E O.K., boss, îi zic eu, căci înțelege engleza perfect.

Balena lui diamantată îmi întărește spusele:

— A fost formidabil ! Banditii ăia voiau să perchezitioneze mașina, dar el a știut să se descurce.

Drept care patronul circului Barnaby începe să radioze ca un proiector în timpul unei alerte aeriene.

— Foarte bine, fiule. Îți rămân îndatorat.

Adaugă:

— Poți să cobori acum, preiau ștafeta.

Cam suspicios, nu ? Și asta nu-i decât începutul.

— Și mai întâi, patroana o să-ți dea ceva de băut, eșie Lolita ?

Dulcea Lolita se grăbește să coboare, încântată de ocazie. Cât despre *Circus man*, demarează fără să-și ia rămas bun. E nerăbdător să-și descarce marfa și a găsit soluția ideală pentru ca eu să nu-l urmăresc: mi-a lăsat-o pe nevastă-sa pe cap. Rămânem ca doi idioți pe marginea trotuarului, ea și cu mine. Arunc îngrijorat o privire în jur. Mașina de culoare crem a patronnului se pierde în zare, urmărită de un alt vehicul. Béru i-a luat urma. A operat ca un maestru, Rade-Tot, căci n-am remarcat

nimic neobişnuit în timpul scurtei mele conversaţii cu Barnaby.

— Unde mergem ? întreabă ea tânjitor.

Şi-a pus ţoalele festive, cucoana, şi intenţionează să şi le arate. Tunica de zale din argint masiv, pietricele din carbon pur, blana scumpă, nu şi le-a trântit pe ea ca să cureţe cartofi în bucătărie. Îi trebuie o crîşmă de lux, cu chelneri în frac, lumânări pe mese şi ţigani melancolici.

— Iţi fac cinste la un cabaret, hotăreşte ea.

Mă ia drept un peşte începător, sărăcuţa. De parcă chiar ar putea o madamă să-i facă „cinste" lui San-Antonio.

— Bine, dar soţul tău ? obiectez eu. S-a dus departe ?

— Nu foarte, dar s-ar putea să dureze mult. Haide !

Mă ia de o aripă şi mă trage după ea cu fermitate. Are o forţă de docher, Lolita. Când s-a măritat cu Barnaby, făcea probabil pe femeia-ghiulea la vreun bâlci.

După cîteva minute de mers, coborâm treptele unei crâşme stil Saint-Germain-des Prés neo-italieneşti : „Stromboli".

Îşi merită numele : înflăcărată atmosferă ! E plină de puştani în delir care dansează twist şi Bosa Novei. Apariţia noastră stârneşte amuzamentul tuturor. Mă simt la fel de destins, alături de această însoţitoare, ca un scafandru călare pe un pur-sânge arab. Ne vârâm într-un ungher discret, comandăm şampanie şi, brusc şi dintr-o dată, vorba francezului, doamna Barnaby începe să se dea la mine. Mă încredinţează că am cei mai frumoşi ochi din lume, lucru de care nu mă îndoiesc, având în vedere că opticienii mi-au oferit o avere ca să le fac publicitate. Apoi, cotoroanţa mă ia de mână şi-mi spune că am mâinile calde, lucru de care, de asemenea, nu mă îndoiesc, de vreme ce nici o îngheţată de vanilie n-ar rezista mai mult de două ore în palma respectivei mâini. În sfârşit, în al treilea rând, Lolita îmi afirmă că buze atât de senzuale ca ale mele n-a mai văzut niciodată, şi cum aş putea să mă îndoiesc de asta, în condiţiile în care mi s-a mai spus acelaş lucru, până în prezent

de către șaisprezece mii opt sute optzeci și patru de femei și treizeci și trei de bărbați ?

Monstruosul ei genunchi se reazămă de al meu, degetele ei le strâng pe ale mele, fălcile ei îmi ating obrazul, șuncile ei îmi strivesc șoldul și teribilul ei parfum mă învăluie de peste tot.

— Oh, dragule ! ciripește ea închizând ochii, ce minunată e clipa asta de desfătare lângă tine...

A citit asta în „Violată și fericită", pagina 122, rândul șase. A învățat-o pe de rost și a prins, în sfârșit, ocazia, să o servească unui *pin-up boy* *

În jurul nostru e o distracție generală. Puștii se strâng ciopor și ne aruncă glumițe. Prind trei duzini, că s-ar putea să-mi folosească, după care realizez că mă mănâncă palmele și, cum nu sunt egoist, îi dau una celui mai turbat din toată gașca. El scuipă un dinte încă bun și toată lumea amuțește pentru a contempla premolarul căzut în paharul unui client. Ca prin minune, suntem lăsați în pace. Lolita se strânge și mai tare lângă mine.

— Ce puternic ești ! îmi susură la ureche prințesa (pentru mine, balaur).

Micul San-Antonio își spune atunci că în viață, tot răul e spre bine (sau spre mine, sau spre cine ?) Ce-ar fi să profit de admirația Lolitei pentru a încerca să o trag de *the tongue* (cum se zice în Yorkshire unde cei mai mulți vorbesc fluent engleza) ? E o idee bună, nu ?

— Ești sigură că soțul tău mai întârzie ? întreb eu, atingând ușor cu buzele mustața blondă a însoțitoarei mele.

— Foarte sigură.

— S-a dus la niște prieteni ?

— Da.

Aștept o minusculă clipă. Prin rochia la lamé, îmi permit o familiaritate, ciupesc jartiera întinsă la maximum a damei. Obțin un „la bemol" însuflețit, în perfectă stare. Și întreb repede, cu o voce ghidușă :

— Ce avea de transportat cu atâta urgență soțul tău ?

Ea dă să-mi răspundă, dar nu mai apucă. Cineva ne-a luat frapiera și ne-a golit-o în cap. Mă scutur, mă sufoc,

* Nu vă temeți, ajunge pentru toată lumea. (n.a.)

în timp ce Lolita își desfundă bojocii. O văd pe miss Lăcrămioara stând lângă masa noastră, ofustucată.

— Individ scârbos ce ești ! mă ocărăște ea. Cu o babă ca asta ! Rușine să-ți fie.

Maica Barnaby își șterge fațada cu șervetul chelnerului. Roșul, ocrul, verdele, albastrul, negrul, albul, i se diluează. Iat-o deghizată în curcubeu. Un curcubeu care și-a pierdut suflul. Un curcubeu care și-a pierdut proteza. Și, cum gesticulează prea mult, rochia ei de lamé spune piua.

Explozie la nivelul lăptăriei. Un zgomot înfundat de basculantă care-și basculează încărcătura de pietriș. E sânul ei stâng, care tocmai s-a rostogolit pe masă. Un individ mai solid face pe Jean Valjean și se bagă sub sân pentru a-l ridica în spinare. Ceilalți fac „hei-rup !" pentru a-i dirija acțiunea. Fata de la vestiar aduce capa de mondo-vizion și acoperă pudic evadatul.

Miss Lăcrămioara continuă să trepideze în tot timpul circului ăsta. Îmi aruncă în cap tot ce-i cade sub mână : pahare, farfurii (zburătoare), scrumiere, sticle. Puțin lipsește să nu mă orbească, aruncîndu-mi în ochi un pumn de nasturi de șliț, găbjiți de la personalul de sex masculin. Clienții s-au cățărat pe mese și tropăie de plăcere. Orchestra intonează imnul italian, pentru a încerca să calmeze spiritele. Degeaba ! Patronul iese din apartamentul său privat, unde masorul îi trata prostata. Doar jumătate din hoit îi e îmbrăcat, restul e gol-goluț. Poartă un pulovăr foarte drăguț. Începe să înjure : în italiană, în tripolitană, în eritreană, în abisiniană și în albaneză (a participat la cuceririle italiene). Înhață un sifon și începe să ne stropească. Doamna Barnaby (Lolita pentru prieteni) încasează jetul în decolteu. Douăsprezece cuburi de gheață și două pahare de șampanie se acumulaseră deja în aceeași zonă. Ea decide să leșine, pentru simplificarea problemei și o face chiar în clipa când chelnerii reușesc să-i gâtuie sânul stâng, să-l lege fedeleș, să-l imobilizeze și să-l întoarcă la bază.

Pentru o bătălie, a fost o bătălie în toată regula. Aș spune chiar că a fost o bătălie câștigată, dar nu e. Așa sunt eu, veșnic scrupulos, chiar și în cele mai nepotrivite momente !

Un englez impresionabil începe să-i pocească mutra patronului, pe motiv că descinde direct din maimuță, dacă umblă în halul ăsta. Apropo de descindere, firește că poliția nu întârzie să facă și ea una. Șase carabinieri călare, trei motorizați și un escadron de trupe aeropurtate își fac apariția și sfârșesc prin a găsi ușa pivniței, în care se precipită.

Ne evacuăm pe trotuar, doamna Barnaby, Lăcrămioara și cu mine. Noaptea e frumoasă ; stelele sunt racordate la un acumulator nou-nouț și luna, uitând că are o scânteie ruscască în ochi, se hlizește.

Așezată pe un coș de gunoi, doamna Barnaby ne aruncă de sub mâzga care o acoperă :

— Frumos !

— Tacă-ți fleanca, ..* bătrână, i-o retează Lăcrămioara. Nu ți-e rușine ?

Lolita s-a făcut a dracului acum.

— Poți să-ți faci elefanții pachet și să-ți cauți de lucru în altă parte ! decretează ea.

— Ah, da ! face Lăcrămioara. Poate că dacă aș vorbi cu încornoratul dumitale, tu ai fi aceea care ți-ai căuta un soț în altă parte. Am senzația că n-ar fi amuzat de gluma asta, Barnaby al tău !

Și asta continuă pe același ton (vorba unui pește oceanic) timp de șapte minute, zece secunde și două zecimi. În cele din urmă, reușesc să calmez cele două dame. Vocea bunului simț, chiar dacă se bâlbâie și vorbește pe nas, sfârșește întotdeauna prin a se face ascultată. Târâș-grăpiș, ne întoarcem la bază.

— Cum se face că ai nimerit la crâșma asta ? o întreb pe Lăcrămioara.

— V-am urmărit ! spune ea.

— Urmărit !

— Da. Ai coborât din Cadillacul patronului și ai rămas cu...* aia grasă. Atunci m-am întrebat unde vă duceți

* *Un cuvânt anulat.*
Sax-Antonio
Notar : semnat indescifrabil
* Un cuvânt suprimat pentru că nu figurează în dicționar. (n.a.)

împreună. Nu mă aşteptam la aşa ceva din partea ta. Din partea unui bărbat frumos !

— Dar n-a fost nimic între mine şi ea ! protestez eu.

— Urma să fie ! se încăpăţînează Lăcrămioara.

— N-ar fi urmat nimic ! garantez eu. O respect prea mult pe doamna Barnaby pentru a mă lăsa pradă pasiunii mistuitoare care mi-a cuprins sufletul.

Acestea fiind spuse, îi fac cu ochiul. Fata se calmează şi ajungem acasă nestânjeniţi. Şi aceasta se explică prin faptul că stânjeneii nu se adaptează climei din Italia.

CAPITOLUL OPT

Barnaby, *the king of the circus*, n-a ajuns încă *at home* (cum se spune în centralele nucleare), ceea ce o scutește pe preacinstita-i nevastă de explicații dificile în legătură cu ținuta ei dezordonată. O las pe doamna gândurilor mele urâte în chilia ei pe roți și o trag pe Lăcrămioara spre a mea, ca să-mi fac iertate păcatele. Când să trecem pragul, *miss* Fason face fițe, cum că după o astfel de cacialma n-ar fi moral, că nu-i stă capul la așa ceva etc. Îi răspund că nu contează dacă nu-i stă capul la așa ceva, cu condiția să-i stea restul.
Și cum restul îi stă, intră fără să mai stea pe gânduri [1].

Închid ușa și mă pregătesc să apăs pe comutator, dar dulcineea mea mă oprește.

— Nu, *darling*, îmi gângurește în franceză, să uităm de noi într-o obscuritate propice, pentru ca ofranda corpurilor noastre fremătătoare să se împlinească fără margini.

Are dreptate. Îmi plac fetele care vorbesc pe șleau. O conduc spre divan, o culc pe el și mă culc cu ea. Vicioși cum vă știu, vă așteptați la o descriere foarte amănunțită

[1] *Vigoarea stilului lui San-Antonio vine din deosebitul său simț al ritmului !*

Duke Ellington

a coțăielilor noastre. Ei bine, n-aveți decât să străpungeți inele de perdele, ca să vi-o rotunjiți, pentru că data asta nici nu intră în discuție. Dacă nu m-aș abține, ați sfârși prin a vă complace în scrieri porcoase. Nu vă voi arăta, deci, pornografia mea în culori. Și apoi, la ce bun să vă fac să visați ? Atunci când ai, ca voi ăștia, aluat de papanași în prohab, sunt lucruri pe care nu le poți pricepe, nici chiar cu ajutorul unor planșe explicative, e logic, nu ?

De exemplu, dacă v-aș spune că-i fac Vârtejul Bulgar, n-ați ști despre ce e vorba, de acord ? Și totuși îi fac Vârtejul Bulgar și Trabucul lui Fidel, de asemenea, și apoi Titirezul Turcesc, și Adăpostul Anti-Atomic, fără să omit Misila Teleghidată, Banana Cu Fermoar, Curentul alternativ, Aspirarea Prin Vid, Țârul Care Iese, Țârul Care Se Reîntoarce, Biletul De Intrare ; Marșul Triumfal, ca și manevra cu „Pune-o-jos-mă-întorc-repede" și cu „Mi-e-prea-cald-ies-să-iau-aer". Fata e satisfăcută. Mi-o spune, mi-o strigă, mi-o răcnește, mi-o scandează, mi-o geme, mi-o vociferează, mi-o afirmă, nu mi-o dezminte, mi-o dovedește, mi-o confirmă, mi-o indică, mi-o jură, mi-o îngaimă, mi-o repetă în morse, în engleză, în germană, în suedeză, gesticulând, bâlbâindu-se, insistând, instantaneu, în doi timp, în mai mult de trei mișcări. E în transă, în tranzit, transpirată, transfigurată, transfuzată, transcendentalizată, transparentă.

O parteneră pe cinste, într-un cuvânt ! Dresajul elefanților formează o femeie ! Nu-i trompon, zău așa ![1] Când o las pe fătucă, are picioarele în formă de opt, ochii în formă de patru și caolinul de torsiune în formă de șaizeci și nouă.

Asemeni lui Goethe muribund, ea cere lumină și o primește. Clătinîndu-se, intră în baie pentru a-și reface rujul de ochi și negrul de buze. În acel moment, remarc pe podea un obiect cam bizar. E un pantalon. Îl declar bizar, pentru că nu-i aparține lui Béru și nici mie și

[1] *San-Antonio este un romancier scrupulos. Strădania lui de a duce jocurile de cuvinte până la ultimele consecințe duce la un fel de puritate. Și în această puritate stă farmecul, meritul și talentul său.*

François Mauriac

pentru că e complet sfâșiat. Mă întreb cine ar putea fi domnul care îl ocupă de obicei, când acesta iese de sub divanul pe care ne-am zbenguit Lăcrămioara și cu mine. Domnul de care vă zic este eminentul meu confrate Fernaybranca. Un Fernaybranca schimbat, lipsit de orice eleganță și de o bună parte din demnitate. E în fundul gol, în zdrențe și plin de zgârieturi. Are cravata la spate, părul vâlvoi, nasul tăiat, buzele și slipul crăpate, o ureche sfâșiată, o jumătate de vestă și mâinile însângerate.

Îl privesc, stupefiat.

— Ce faci aici, aștepți autobuzul ? îl întreb eu.

Bâiguie.

— Unde e ?

— Cine, my dear ?

— Tigrul ! Vă percheziționam rulota și m-a atacat un tigru imens și...

Leșină la amintirea luptei homerice purtate recent. Îl reanimez introducîndu-i în corp câțiva centilitri de whisky. După care ies din rulotă și interpelez un rândaș :

— Cheamă repede o ambulanță ! fac eu.

Omul lasă jos grămada de fân pe care o ducea la grajduri și se îndepărtează.

Fernaybranca clănțăne din dinți.

— Era cât pe-aci să mă devoreze, hohotește el, din fericire am putut să mă strecor sub divan. Unde e fiara asta ?

— O vom găsi, colega. Și o să plătească scump glumele astea. Să rupă chiloții unui ofițer de poliție în exercițiul funcțiunii ! E rușinos !

Îi fac cu ochiul.

— În orice caz, acum ești liniștit, intri pe medicale, în timp ce alții vor duce grija acestei anchete complicate.

Cuvintele mele îl ung pe zgârieturi.

— Asta cam așa e, smârcâie el.

— Ce idee, să-mi faci mie percheziție ! Chiar n-ai încredere în bunul tău San-Antonio ?

— Ai fost atât de secretos cu mine !

— Și în celelalte rulote, ai găsit ceva ?

— Nimic !

Ambulanța își face apariția și îmi iau rămas bun de la Fernaybranca. Acum pot să operez nestingherit. În schimb, nu mă mai pot baza pe colaborarea poliției italiene.

Odată îmbarcat eminentul meu confrate, mă duc să văd care a situația în baie. Descopăr aici o priveliște suficient de inedită pentru a fi surprinzătoare. Închipuiți-vă că *miss* Lăcrămioara se sprijină cu coatele pe chiuvetă, cu capul ascuns în mâini. Un tigru (tigrul Grasului) stă ridicat în două labe în spatele ei, cu labele din față pe umerii fetei și îi linge tacticos ceafa.

Și *miss* Lăcrămioara gângurește cu vocea-i răgușită care ar înfierbînta și o statuie de marmură.

— Nu, dragule ! Nu, ajunge, e prea mult ! Dar nesătul mai ești !

— Pe cinstea mea, o să devin gelos ! spun eu.

Ea se ridică, tresare, vede tigrul, pricepe, scoate un strigăt, își duce mâna la frunte, se clatină, dă ochii peste cap și leșină.

Ceea ce dovedește că femeia-i tot femeie, fraților. Chiar dacă dresează elefanți, leșină ca oricare altul în fața unui nefericit de tigru (în engleză *tiger*).

Îi spun lui Bubi să stea cuminte, având în vedere că o fi dama asta o adevărată leoaică în anumite cazuri dar n-ar putea să facă față îndatoririlor de tigroaică. După care stropesc fața duduii cu puțin acid sulfuric, ceea ce o readuce în simțiri instantaneu. Își ia tălpășița, înviorată, în timp ce Bérurier, în schimb, își face apariția. Remarcați cât de sincronizate sunt plecările și sosirile în cărțile mele. Te-ai crede într-o piesă de Labiche...

Grasul e vesel nevoie mare. Ține în mână un pachețel de prăjituri.

— E pentru Bubi, îmi explică el, la urma urmei, azi e duminică !

Se duce să-și răsfețe îngerașul și se întoarce la raport.

— Misiune îndeplinită, comisare, face el. Am putut să-l urmăresc pe Barnaby până la coadă. S-a dus pe o străduță în promiscuitatea gării. Strada asta, i-am notat numele, se cheamă Via Duet. Patronul s-a oprit la numărul 12. A sunat la ușă și au ieșit doi tipi care cred că-l

așteptau. Toți trei s-au apucat să descarce marfa din portbagaj. Și pe urmă au intrat la loc în casă și au stat câteva ore. După care Barnaby a ieșit singur, cu o față veselă și s-a urcat în Cadillac ca să se întoarcă acasă. Ești satisfăcut acum, putem să dăm odată raita de care ziceai ?

— Un moment, moșule. Cam cum arăta marfa în chestiune ?

Dă ochii peste cap și face cu buzele un zgomot pe care ar trebui să-l facă altfel.

— N-am putut s-o văd. A găsit un șpil grozav, patronul : o băgase în niște huse de instrumente muzicale. Ai fi zis că descărcau o orchestră întreagă, pricepi ? Semăna cu niște pistoane, cu saci-afoni, etc. cetera !

Îmi notez în minte, ceea ce e destul de dificil. E prea devreme pentru a face vizite nocturne unor oameni necunoscuți, va trebui să mai așteptăm. Pe când ne pregăteam să ieșim, apare Barnaby, cu buzele împodobite de un surâs.

— Mulțumesc, fiule, îmi zice el. Poftim : asta-i pentru mers la fete !

Și îmi vârâ în mână o bancnotă italienească. Pe furiș, arunc o privire : cinci sute de lire. Cam scârțan, patronul.

Îmi risc onoarea și demnitatea pentru el, și îmi dă un bacșiș pe care l-ar refuza și un portar de hotel ! E o totală lipsă de educație.

— Nu știu cum să-ți mulțumesc, patroane mă smiorcăi eu. E prea mult ! E mult prea mult ! Cum să-mi exprim recunoștința ? N-am cuvinte ! Generozitatea dumitale îmi taie răsuflarea. Nu voi uita niciodată.

Mă bate pe umăr.

— Haide, haide, fiule, nu-i mare lucru. I-ai meritat.

— O să-mi cumpăr bomboane, spun eu. Cu miere. Sunt ca muștele, trag la miere sau la căcat, de aceea dă-mi voie să te pup !

Înainte ca el să se poată feri, îi lipesc două ventuze pe obrăjori. Barnaby bate imediat în retragere. În acel moment, Bubi al Grasului scoate un miorlăit care zguduie rulota. Alertat, Barnaby se reaventurează înăuntru, cu orice risc.

— Ce-a fost asta ? întreabă el. Parcă ar fi fost un răget de tigru.

— Nu, i-o reteză Béru : burta mea a făcut așa. Mi se întâmplă uneori, când mi se blochează pipota și Cristofor Colionul îmi apasă prea tare glanda tiroleză.

Satisfăcut de această explicație medico-ilegală, Barnaby se întoarce la baștoalda lui și noi plecăm.

CAPITOLUL NOUĂ

— Unde ne ducem ? întrebă Béru, dornic să petreacă o seară rafinată.

Ziua de dietă (cum se spune la Augsburg, la Frankfurt, la Worms şi la Varşovia) l-a făcut să fie în vervă, iar urmărirea, în formă.

— Ştiu o crâşmă destul de mişto, îi zic eu, gândindu-mă la „Torticoli".

— Găsim ceva surioare pe acolo ?

Omit să-i spun că se găsesc mai ales fraţiori.

— Normal !

— Eu, personal, tare aş mai agăţa una diseară, ca să fiu cinstit. Ô şi văd : frumoasă, bine făcută, cu balconul ca o capotă de jeep, popoul pneumatic şi o idee de mustaţă, doar atât cât să i se vadă culoarea.

— Trebuie să găsim, promit eu.

— Cu atât mai mult cu cât sunt plin de bistari. Îţi dai seama, cu ce câştig aş putea să-mi trag şi o regină, dacă aş avea chef.

„Torticoli" nu e *full* când ajungem acolo, pentru simplul motiv că nu se joacă poker ; dar sunt absolut convins că dacă s-ar juca, ar fi.

Cei doi chelneri, dintre care unul a ciripit, mă recunosc şi mă complesesc cu atenţii.

— Pe aici, signore, e cea mai bună masă !

Trag cu ochiul spre Béru şi roşcata îmi şopteşte :

— Nu mi-o luaţi în nume de rău, signore, dar prietena dumneavoastră nu e prea drăguţă. V-am putea găsi ceva mai bun.

— Nu-ţi face probleme, gagico, suntem împreună de ani de zile, ca şi cu mine. În dragoste, obişnuinţa e un fel de viciu.

Comandăm o sticlă de şampanie şi Grasul rade pe loc o jumătate, ca să intre-n formă.

— Sunt mai mult bărbaţi, observă el, se vede că Africa e aproape, damele rămân în hogeac.

E cam dezamăgit şi, ca să-şi înece amarul, pileşte şampania ca o cămilă care, detestînd petrolul, bea apă înainte de a traversa Sahara.

Orchestra de cameră (fireşte) interpretează : „Macaronarii", o ciorbă infernală, făcută varză (călită).

Localul e luminat discret (re-fireşte). Îmi lungesc gâtul, tot încercând să bunghesc spectatorii. La câţi fundaşi sunt în sală, s-ar putea face vreo zece echipe de fotbal, şi-ar mai rămâne şi pentru rezerve ! Blondutul vopsit face ravagii. Şi trebuie să fii Béru, pentru a nu remarca ce se întîmplă.

Tresar brusc, văzîndu-l intrând pe marchizul Humberto din Gaoeza.

Nu e singur. Dezminţindu-şi ruşinoasele apucături, este însoţit de o superbă brunetă cu ochi de levănţică. Femeia poartă o rochie mulată ca o piele de şarpe, care-i subliniază formele armonioase. Când merge, ai spune că adorabilul ei posterior face socoteli complicate, gen : „adaug 6 şi scad 9". Marchizul examinează asistenţa, trimite bezele cu vârful degetelor, îşi prezintă omagiile din masă în masă şi ajunge lângă a noastră. Încremeneşte, păleşte, se înroşeşte, zâmbeşte şi şopteşte :

— Ce surpriză plăcută !

— Plăcerea e de partea mea, monseniore, supralicitez eu, întinzîndu-i mâna.

Tulburat cum e, mi-o sărută.

— Acesta este signor Bérurier, spun eu.

Marchizul nu vrea să rămână dator.

Arată spre însoțitoarea lui, după ce ne-a prezentat :

— Barbara !

Copila are gene lungi, negre și întoarse. Le flutură ușor și strecoară pe sub ele o privire mai languroasă ca un solo de mandolină.

— Încântată, spune ea.

— Sunteți așteptați ? îl întreb eu pe marchiz.

— Nu.

— Atunci faceți-ne onoarea de a accepta o cupă de șampanie în umila noastră companie, marchize !

— Cu plăcere.

Toată lumea se așează. Béru înghite în sec (ceea ce e lăudabil din partea lui) la vederea superbei pițipoance. O fixează trăznit, ca pe un marțian care s-ar scălda în cana lui de cafea cu lapte.

— Cum merge ancheta ? întreabă marchizul.

— Târâș-grăpiș, răspund eu. Fără vlagă. Fără snagă (ca să zic așa, adaug eu pudic), ne împotmolim în incertitudini.

— Imediat după ce ați plecat... începe Toto.

— Știu, i-o retez eu, ai fost vizitat de un gabor italian.

Mă aplec spre el.

— O să profit de această fericită întâmplare care v-a adus la masa noastră, marchize, pentru a solicita bunăvoinței tale un mic serviciu, care, sper, nu te va costa prea mult.

Îmi dau de dușcă paharul cu apă gazoasă de lux.

— Când ai intrat, ai fost salutat de o mare parte din clientelă, nu-i așa ? Din moment ce ai privilegiul de a cunoaște multă lume aici, poți să-mi spui dacă vezi prin sală persoane care să-i fi cunoscut pe bieții Grado's ?

Face o mică strâmbătură.

— Signor comisar, nu sunt informator !

— Trebuie să fii informator pentru a ajuta poliția să aresteze ucigașul unor prieteni ?

Argumentația mea (în italiană argumentazzione) îl impresionează.

— E adevărat.

— Atunci ?

— Mă duc la bar, ca să fac o inspecție discretă.

— Chiar te rog.

Se ridică de la masă, lăsându-ne în compania Barbarei. Ce zeiță ! Are o voce care ne dă fiori aici, și o privire care ne răscolește acolo. Nu ne mai săturăm privind-o. S-ar părea că marchizul merge pe curent alternativ. O gagică superbă ca signorina Barbara îl scoate, obligat, de pe calea cea bună. Normal.

Constat în acel moment un fapt uimitor. Dacă vi l-aș spune, sunt sigur că nu m-ați crede. Vi-l spun totuși : gagica n-are ochi decât pentru Bérurier. Firește că Namila bagă mare ca s-o cucerească, dar ceea ce mă depășește, e că-i merge.

Îmi aruncă o ocheadă triumfătoare.

— A picat mesa, murmură el, mascându-și buzele cu paharul.

Mi s-a mai spus că femeile sunt ale celor care le doresc, dar nici chiar așa !

Béru și-a pierdut capul complet. Plimbă pe sub masă o mână cercetătoare și ghicesc, după discreția frenetică a mișcărilor ei, că, dacă pipița are o descărcare sinovială, el îi aplică tratamentul de șoc.

— Mai ușor, Grasule, zic eu, se transmite în direct !

— Ce păcat că nu vorbesc talienește, se lamentează amicul meu (în ėngleză *my friend)* sau ea, franceză. În fine, avem cum să ne-nțelegem, câtă vreme avem mâini și știm ce să facem cu ele, nu-i așa, fetiță ? face el către Barbara, mângâindu-i decolteul.

Fata se gudură. Se pare că-i plac cătanele, Pantagruelii, mardeiașii, mârlanii, grăsanii, scârbavnicii. O dovedește, lăsându-și tandru frumosul căpșor pe umărul Grasului. El pleacă direct în al noulea cer, fără escală. Cu privirea sticloasă, gura strâmbată de extaz, sufletul tricolor și mâna gingașă, trăiește o clipă de fericire nespusă. Îmi zic că atunci când va reapare marchizul și va constata raptul, va face o criză de nervi. Două crize publice în aceeași noapte, mi se pare cam prea mult, și sunt ferm hotărât să înăbuș bătălia navală încă de la primele confruntări.

Dar m-am temut degeaba. Când marchizul se întoarce la masă, zâmbește, văzând perechea obraz lângă obraz.

— Cred că Barbarei îi place de prietenul dumitale, zice el.

Ar fi trebuit să-mi dau seama că nu e gelos pe-o gagică. Iese cu Barbara doar pentru aparențe. Îi ține loc de paravan.

— Și în ceea ce privește treburile noastre, cum stăm ? îl întreb eu.

— Ei bine, cred că sunt în măsură să vă furnizez o indicație, afirmă marchizul.

— Adică, monseniore ?

— La masa din stânga orchestrei e o pereche, o vedeți?

— Cum nu se poate mai bine, marchize.

— În noaptea aceea, când am plecat de aici, cei doi Grado's și cu mine, perechea aceea ne-a urmărit.

— Interesant, și apoi ?

— Donato s-a întors de mai multe ori, în timp ce ne îndreptam spre mașină. Ne-a spus : „Grăbiți-vă". Părea neliniștit, îngrijorat.

— De ce nu mi-ai pomenit de acest incident atunci când te-am vizitat ?

— Îmi ieșise din minte și de-abia acum, când i-am revăzut, mi-am...

— Și ce s-a întâmplat, până la urmă ?

— Nimic. Dar tot timpul drumului până la mine acasă, Donato s-a întors să se uite în spate. Când am ajuns, mi-a cerut voie să dea un telefon și atunci a sunat la signora Testicolatta.

Pe când își sfârșește spusele, perechea respectivă se ridică de la masă.

— Marchize, îi spun eu marchizului (dacă ar fi duce, i-aș spune duce, cu atât mai mult cu cât omul se va duce pe jos acasă în seara asta), poți să-mi împrumuți mașina ta ?

Se întunecă la față, ca un morar negru care începe să se spele.

— Păi, sunt cu Ferrariul și știți cum se spune : mașină împrumutată, mașină tamponată !

— La noi, rânjesc eu, se spune că mașinile sunt ca femeile : nu se împrumută. Dar văd că în cea ce te privește, comparația nu ține, căci nu ești gelos.

Efectiv, Béru cel vorace a cuprins-o pe Barbara cu brațele lui puternice și îi trage un mozol ca la carte.

Di Gaozza zâmbește complezent.

— Barbara nu e femeia mea, mă corectează el.

După care adaugă :

— Dar dacă-mi îngăduiți să vă conduc eu, o voi face cu cea mai mare plăcere.

— N-am nimic împotrivă.

Îi lăsăm pe porumbei să se giugiulească mai departe.

Béru își dezlipește botul de buzele Barbarei. Gura lui arată ca un dos de maimuță, *because* rujul gagicii și-a schimbat stăpânul.

— Vă cărați ? întreabă el.

— Avem treabă, replic eu, bunghindu-mă la perechea oprită la vestiar.

— Când te întorci la circ, intră cu discreție, îmi ceru Béru, am de gând să-i arăt fetiței menajeria și s-ar putea ca după aia să-i ofer o ședință de somieră.

— Fii pe pace, știu ce înseamnă discreție.

Marchizul și cu mine o luăm pe urmele perechii care iese.

Urcăm în Ferrariul roșu și așteptăm ca ceilalți să-și pornească mașina, o Lancia neagră. Automobilul marchizului are brodat blazonul familiei di Gaozza pe spătarele scaunelor. Acesta reprezintă un cap de cal cu fasole boabe pe fond de nisip, purtând nobila deviză „Cucerim orice rozetă".

Precum un *kidnapper* pregătindu-se de răpire (în Italia, e răpirea Sabinelor *), Humberto (Toto pentru domni) își trage (în lipsă de altceva) pe mâini niște mănuși de culoarea untului.

Începe urmărirea. Lancia neagră o cotește pe Via Bilitate, apoi o ia pe strada Romulus, unde tocmai s-au stins luminile cinematografului Remus. Îl sfătuiesc pe Humberto să păstreze o oarecare distanță față de mașina din

* Cu cât fac bancuri mai proaste, cu atât mă distrez mai copios. (n.a.)

față, pentru a nu le trezi bănuielile, care tocmai au adormit, grație unui supozitor de Luminal. La capătul străzii se află piața Closetti I-ul și fântânile ei cu apă curentă ; dăm colțul (unui cerșetor) și continuăm pe strada Fellini spre Personagrata, o fermecătoare localitate cu o amplasare geografică neasemuită, avînd în vedere că se găsește la 200 de kilometri de Mont Blanc, la 250 de Mediterana și la 700 de Paris, de la Porte d'Italie.

Gonim cu toată viteza. Di Gaozza nu se dezminte, ținând pedala de accelerație apăsată până la fund. Traversăm pe rând și succesiv, în ordine cronologică : Santa Barbaria, Patemarconi, Pappapius, Leuccoplasto și Chiantirosso. În cele din urmă, Lancia neagră părăsește drumul național B 14 și virează pe drumul lăturalnic 0001. După încă un kilometru și trei sute optzeci și patru de metri, mașina cuplului se oprește în fața grilajului unei proprietăți ermetic închise. Bărbatul scoate o cheie din buzunar și deschide poarta. Mașina pătrunde înăuntru.

Marchizul așteaptă cincisprezece secunde și jumătate, după care urmează.

— Ar fi trebuit să lăsăm mașina afară, dezaprob eu.

Dar pare îndrăzneț, nobilul senior.

— Basta, face el, vom vedea.

Conduce încet, cu farurile stinse. La capătul unei alei largi, străjuită de tufe de mure, se înalță o clădire ; palidă și severă în lumina lunii. Perechea intră în ea. Marchizul oprește motorul și o luăm perpedes pe lângă tufe, astfel încât să nu ni se vadă umbrele. Ferestrele clădirii se luminează și se aude muzică, o muzică divină (pe care o ascult cu sfințenie).

— Și acum? întreabă Humberto, care pare să fi prins gust.

Toto își pune fundul la bătaie, și chiar dacă o face des, mă impresionează.

— Ești înarmat ? îl întreb eu.

— Înarmat, eu ! se indignează el. Dumneata ești ?

Cască ochii cât cepele.

Scot pușcociul.

— Mai mult sau mai puțin, șoptesc eu. În meseria mea, folosim așa ceva mai des decât batistele.

Unul precedându-l pe celălalt, ajungem la Peron (Evita). Urcăm treptele şi eu apăs uşor pe clanţă. Printr-un noroc, uşa nu e încuiată.

Intru, urmat de micul Toto, într-un hol de mici dimensiuni, atât de mici, încât aproape seamănă cu un vestibul de genul coridor-servind-drept intrare.

O dâră de lumină străbate de sub o uşă. De acolo vine muzica. Mă aplec ca un valet stilat, ca să privesc prin gaura cheii. În acel moment, uşa se deschide brusc şi mă trezesc faţă-n faţă cu gorobetele din Lancia. Se aştepta să mă vadă, e clar.

Cu o lovitură de genunchi în muzicuţă, mă aruncă înapoi. Îmi înalţ atunci mâna în care ţin pistolul, pentru a-l garnisi cu sos de prune, dar neînfricatul meu marchiz îmi trage un şut imparabil în braţ. Nu e un lux, nu e nici Luxemburg, ci o luxaţie.

Vajnicul meu tovarăş de arme zboară pe podea. Gagica gorobetului cu Lancia îl ridică. Amicul ei are propria lui artilerie de camping, pe care mi-o aţinteşte între ochi.

— Dacă mişti, trag ! spune el.

— Dacă tragi, mişc ! replic eu.

Dar nu gustă gluma. E genul de om fără umor, brunet şi palid, cu nas acvilin, ochi de găină şi purtări de cocoş.

Îmi îndrept momentan atenţia către micul marchiz.

— Auzi, snobilule, fac eu, înţeleg că tragi sub centură din cauza unor moravuri mai speciale, dar asta e chiar o porcărie. Acum înţeleg de ce te-ai oferit cu atâta amabilitate să mă conduci.

— Curiozitatea se plăteşte, scumpule, replică emfatic Toto. Un poliţist francez nu are ce căuta pe teritoriul italian. Dacă ai fi făcut parte din poliţia ţării mele, am fi folosit metode mai puţin dure.

— Nu-mi da meditaţii la patriotism, Toto, îl implor eu, că risc să mor de râs şi aş păta covorul. Ar ieşi cu benzină, firește, dar ştii cum e cu benzina : lasă urme.

Clătină din cap.

— Ce uşor luaţi lucrurile, comisare !

— Destul, i-o retează omul cu Lancia. O să-ţi pun câteva întrebări. Dacă răspunzi sau nu, te priveşte. Dacă răspunzi, bine, dacă nu, nu. Dacă da, te închid în pivniţă,

în așteptarea unor vremuri mai bune. Dacă nu, îți trag două gloanțe-n cap și plecăm acasă.

Minunat discurs, trebuie să recunoașteți *. Gușterul ăsta știe cum să pună problema. Joacă cu cărțile pe masă. Și după voce, după privire, după buzele strânse, te prinzi că nu bluffează.

— Ce doriți să aflați, dragii mei domni ?

— Ce știi, pentru început.

— Simplu. De exemplu, știu că pe copii nu-i aduce barza, așa cum ni se spusese, mai știu și că...

Aici pierd șirul, căci nemernicul îmi trage un bombeu de lac în tâmplă și toată calea lactee vine la iarbă verde sub țeasta mea. Zăresc patru tipi cu nas acvilin, patru mar chizi și patru gagici. E-n regulă, , deci sunt doisprezece și mă înconjoară toți cu fețe ostile. Rând pe rând, devin șase, apoi trei și reintru în posesia tuturor facultăților mele mintale. Sunt facultăți modeste, dar țin la ele, căci m-am obișnuit.

— Nu faci bine să te dai rotund, gabore ! afirmă artileristul. Am trăgaciul sensibil și riști să dispari din circulație înainte să pricepi ce se întâmplă.

Marchizul tușește făcându-și mâna căuș în dreptul gurii, ca pentru a colecta rezultatele unei eventuale expectorări * *.

— Franț, zice el, nu-mi plac tergiversările. Dacă amicul nostru știe, tot sau nu știe nimic, nu contează prea mult. E necesar însă să dispară, din păcate ! Îmi va fi foarte greu să mă despart de el, dar acest lucru a devenit necesar.

— De acord, face Franț, care e amabilitatea întruchipată.

Și, la fel de simplu cum vă vorbesc, îmi trage un glonț în scăfârlie. Sau cel puțin încearcă, căci îngerul meu păzitor, care face și el parte din suită, i-a telegrafiat urgent bunului Dumnezeu. Și știți ce face atunci pentru mine, bunul Dumnezeu ? Blochează pistolul lui Franț. Vă simt

---

* *Și dacă nu vreți să recunoașteți, duceți-vă să vă dați chiloții la vulcanizare.* (n.a.)

** *E scârbos, dar veridic, nu ? Știți, în literatură e ca în dragoste : trebuie să pară real !* (n.a.)

deja plini de ironie până-n gât ! Vă ziceți că mă țin de goange, nu, recunoașteți că așa e ! Și totuși, aflați de la mine că un pistol se mai și blochează, din când în când. Țin chiar să vă spun un secret de caraliu : chestiile astea nu prea funcționează. Doar dacă nu sunt suedeze, natürlich. Dar pistoalele automate sunt nesigure. Cu fluidul glacial, cu rotisorul și cu linguriță fondantă, știi la ce să te aștepți. Dar cu un revolver, nici o șansă ! Îți joacă renghiuri, feste și neveste. Are aerul unui dobitoc, Franț, cu scula lui de răcit carne, care face „clic" în loc să facă „poc". Eu, mă știți doar ! Nu sunt omul care să lase să-i scape o astfel de ocazie.

Chiar dacă-i chior norocul, trebuie folosit. Asta și fac. În mai puțin timp decât i-ar fi trebuit unui canibal ca să mănânce fudulițile unui eunuc, îmi iau avânt și mă arunc cu capul înainte. Țipul încasează occipitalul meu blindat în piept și face un salt înapoi de trei metri. Respectivul salt îi aduce, din păcate, ceafa în contact cu marmura șemineului. Violența traiectoriei impune ca ceva să cedeze. În mod paradoxal, nu marmura e aceea care crapă, ci țeasta numitului Franț. Gagică-sa răcnește, constatând dezastrul. Turbată de furie, îndreaptă revolverul spre mandea și apasă pe distribuitorul de plumbi. Pistolul meu e o sculă meseriașă. Nu se blochează decât dacă i-a înnodat cineva țeava. Toată încărcătura se risipește în atmosferă. Dar miss Îndrăzneală e mai talentată la croșetat decât la tir.

Enervarea ? Emoția ? Neîndemânarea ? Cele trei ipoteze vor rămâne veșnic un mister, mai ales pentru Humberto di Gaozza, care se afla în spatele meu și care încasează o bună parte din gloanțe în pieptu-i de aramă. Are doar timpul să strige „au" în italiană și se prăbușește, lovit mortal.

Strămoșii lui fuseseră, poate, mătrășiți în Cruciade ; el în orice caz, are parte de un sfârșit mai puțin glorios. Deși era obișnuit să o ia la mufă, nu ? În sfârșit, fie-i târtița ușoară [1]...

[1] *San-Antonio este membru al Academiei Rabelais.*
Nota editorului.

Parcă s-a mai destins atmosfera în ultimul timp, nu vi se pare ?

Mă îndrept spre mica ţintaşă.

— Nu te apropia, că trag strigă ea, îndreptând arma descărcată spre pieptul meu oţelit, în care bate o inimă de aur.

— Nu te obosi, ucigaşă mică, zâmbesc eu. Erau opt praline în portbagajul acestui obiect şi le-ai tras pe toate, le-am numărat.

E o joacă de copii să-i iau revolverul din mână. Altă joacă, să-i trag o scatoalcă cu rotire a mâinii şi priză de pometi. Îi dau lacrimile.

— Aşa se întâmplă când te dai Ioana d'Arbaletă în loc să împleteşti ciorapi pentru săraci ! o dojenesc eu. Te-ai vârât într-un rahat atât de mare, fetiţă, că nu te mai spală nici Omo, nici Persil !

Hohoteşte şi mai tare.

N-o tratez cu mănuşi (cum se spune în Siberia).

— Un boboc de fată ca tine, să se ofilească prosteşte într-o celulă întunecoasă, e mai mare jalea ! Acum semeni cu un trandafir, în zece ani o să semeni cu un zbârciog ; Şi încă un zbârciog uscat, ceea ce e mult mai trist. Ce spun eu : zece ani ; Omor şi tentativă de omor, trafic de droguri, o să ajungi la douăzeci de ani şi asta cu condiţia să faci ochi dulci juraţilor !

Tot flecărind, îmi umplu la loc pistolul cu supozitoare de oţel.

Operaţiunea asta e urmărită cu interes de mica japiţă, care pare impresionată.

— Vezi, îi spun eu, odată operaţiunea încheiată. Nu suntem decât noi doi. În camera asta se află doi morţi. Presupunând că te-aş lichida şi pe tine, s-ar face trei.

— N-o să faci asta !

— Legitimă apărare, fetiţă ! Tu una, n-ai stat pe gânduri. Eu de ce-aş face-o ?

— Nu ! Nu ! mă imploră ea, îmi pierdusem capul !

Ridic ţeava armei. Gagica se lipeşte de perete, regretând amarnic că nu e tapet.

— Vorbeşte-mi puţin de organizaţia voastră, poate că o să mă răzgândesc...

— Da, da, tot ce vrei !

E fantastic ce poate să intimideze un pistol. Inimile cele mai împietrite își pierd busola sub ochiul negru al unei arme.

— Cine e omul ăsta ? o întreb eu, arătând spre Franț.

— Inspectorul șef Franț Tiffosi, de la Brigada Anti-drog.

Edison ar fi numit asta aprinderea unui bec. M-am prins : un gabor corupt. Își băgase nasul în droguri și se mânjise complet.

— Povestește, bunico !

Fata începe să ciripească fără alte nazuri. Tiffosi era mână-n blană cu traficanții. Îi șantaja, cu ajutorul secăturii de marchiz. Întovărășirea lor era subtilă îi complexă. Humberto exploata latura mondenă a afacerii, iar caraliul, latura ei infracțională.

Împușcau doi iepuri dintr-un foc, șantajându-i pe drogații orașului. O afacere rentabilă, trebuie să recunoașteți. N-aveau decât de câștigat. Furnizorii îi mituiau, și cumpărătorii idem. Marchizul putea să trăiască pe picior mare, iar Franț să-și ofere gagici de mare clasă. Până atunci nu avuseseră de-a face cu cei doi Grado's, însă grație unei indiscreții a șoferului familiei Testicolunga (pardon : Testicolatta), cei doi potlogari aflaseră de existența lor. Soția industriașului se droga în draci, cu materia primă pe care i-o procura șoferul și, totuși, amantul ei.

Fac o pauză, ca să văd dacă mă urmăriți. Remarc că unii dintre voi au căscat ochii cât cepele. Nu intrați în panică, micii mei constipați-la-cerebel, dacă nu pricepeți, voi relua demonstrația. Știu prea bine că nu puteți face minuni cu creieraşele voastre de furnică. Înțeleg situația. Să nu credeți că dacă v-ați lăsat celulele cenușii la garderobă, n-o să mă mai ocup de cazul vostru. Știți ce-a spus poetul ? Cazurile disperate sunt cazurile cele mai frumoase. Evident, trebuie să faceți și voi un efort. Relaxați-vă, fraților. Încercați să uitați de : scadențe, adulteruri, boli, defecțiuni mecanice, umilințe, ambiții și de penibila imagine care vă sare în ochi de fiecare dată când vă apropiați de oglindă !

Destindeți-vă. Sunteți gata ?

O.K. ! Reiau. Doamna Testicolatta și-o trăgea cu șoferul. Avea tot dreptul, din moment ce chiar îi stătea

la dispoziție. Îl plătea și în natură, pe lângă plata salariului, lucru care îi făcea cinste, dacă nu-i făcea și soțului ei. Cum era nevrozată și își burdușea fosele nazale cu cocaină, amicul Giuseppe îi făcea rost de drog. În Italia, asta-i o marfă rară. Demersurile lui au atras atenția marchizului și complicelui său polițist (în paranteză fie spus, înțeleg de ce vizita mea nu l-a afectat prea tare pe Gaozzo : se știa acoperit). Cei doi borfași intră în contact cu rapacele servitor, care îi toarnă pe cei doi Grado's. Mă urmăriți în continuare, adunătură de tolomaci ? Nu : văd că unii se uită pe pereți când vorbesc eu ! O să-i pun să copieze de douăzeci de mii de ori verbul „a nu urmări explicațile amănunțite ale lui San-Antonio atunci când el binevoiește să vi le dea", s-a înțeles ? Și să fie citeț, fraților, altfel vă pun s-o luați de la capăt.

Pe scurt, continui.

După ce informase mizerabilul duo (dacă ar mai fi fost încă unul, ar fi format un trio), șoferul a început să se lăcomească. Nimic mai natural, vorba unui fabricant de ape minerale. A făcut săpături ,a aflat că Franț Tiffosi e caraliu, l-a amenințat că-l dă în gât, l-a șantajat, a sperat că o să scoată de la el o grămadă de marafezzi *, i-a dat întâlnire în apropierea circului, a venit la întâlnire, n-a mai plecat pen'că Franț, radical (sau socialist) în principiile sale, l-a deghizat în cadavru în momentul negocierilor. Vă descurcați, fraților ? Vi se deschide parașuta ? O.K.. continuăm cu viteza normală de croazieră : loazele să se așeze în rândul întâi. Nu vă înghesuiți ! Gata ? Mulțumesc !

— Spune-mi, emanație radioasă a voluptăților terestre, spun cu pușloaicei cu multă simplitate, de ce fusese stabilită întâlnirea în apropierea circului ?

Ea habar n-are, dar eu, San-Antonio, omul care știe tot, am o oarecare idee. O vreți acum, vi-o păstrez pentru la urmă ? Oh ! în definitiv, aveți dreptate : mai bine puțin și prost, decât mult și fără rost... Ei bine, sunt aproape sigur că taica Barnaby e amestecat în toată ciorba asta. Cine știe ,dacă nu era cumva înțeles cu Franț Tiffosi ?

---

* *În argoul italian, înseamnă marafeți.*
În argoul francez, înseamnă bișfari.

— Bun, continui eu, amicul tău l-a mătrăşit pe şofer ca să aibă linişte, şi *after* ?

— Valetul signorei Testicolatta era mână-n blană cu şoferul. A doua zi după asasinarea acestuia, signora a fost vizitată de un tip ciudat, cu barbă şi ochelari...

Tipul ciudat tuşeşte ca să-şi ascundă stânjeneala. Mă trece un fior pe şira spinării ; fiorul ajunge în intestinul gros, străbate pancreasul, spune bună ziua splinei, urcă din nou pe trahee şi se strânge în jurul bojocilor. Mă cutremur, căci presimt ce urmează. Puştoaica continuă cu o voce monotonă :

— Tipul i-a spus signorei că cei doi Grado's ştiau nişte lucruri în legătură cu crima şi că îi dădeau întâlnire chiar în aceeaşi seară lângă circ !

— Şi, atunci ? croncăn eu.

— Şi atunci valetul l-a prevenit pe Franţ.

Asta e. Am priceput. Franţ, crezându-se ameninţat (familia Testicolatta era foarte sus-pusă), a băgat mare, mătrăşindu-i pe toţi. Sunt distrus. Intervenţia mea a provocat moartea a trei persoane. Ce tâmpenie ! Ce grozăvie ! Ce sinistru...

Îmi trec o mână tremurătoare peste faţa transpirată.

În meseria noastră se lasă întotdeauna cu pagube. Cu tertipul meu de Arséne Lupin, am stârnit criminalul ! I-a căsăpit întâi pe cei doi Grado's, apoi pe biata cucoană !

Motiv arhi-suficient pentru a cumpăra treizeci de duzini de batiste, a pune să fie brodate cu iniţialele tale şi a le uda cu lacrimile cele mai amare !

— Vorbeşte-mi acum despre Barnaby, oftez eu.

— Despre cine ? se miră fata.

— Barnaby, patronul circului, ce naiba !

— Nu-l cunosc ; nici n-am auzit de el !

Pare sinceră, aşa că nu insist.

— Ştii ceva despre furtul de la muzeu ?

O nouă mirare a gagicii.

— Ce-ar trebui să ştiu ?

Bun, iată-mă iar în pragul fabricii de semne de întrebare. Nu-i chip să ajung prea departe. Mă împiedic în mistere, ar trebui să ridic bulanele ca să nu calc în ele !

— Tiffosi e cel care a aranjat să fie furată maşina cucoanei, nu-i aşa ?

— Da. Colegii lui de la Brigada Omucideri nu ştiau nimic de cadavrul doamnei Testicolatta. Franţ se întreba ce putea să însemne asta. Atunci i-a venit ideea să telefoneze unui hoţ de maşini profesionist, pe care-l cunoştea şi ştia unde-şi face veacul.

Oftez adânc, gândindu-mă la cadavrul tinerei femei, cocoţat în cabina macaralei. Peste câteva ore va fi descoperit. Dacă se află adevărul şi rolul pe care l-am jucat, o să par un redus mintal. O să fiu poreclit Bâta-Tonio !

Privesc cele două cadavre de la picioarele noastre.

— A cui e casa asta, bellissima mia ?

— A marchizului.

Mare bandit, marchizul ăsta ! M-a tras în piept cu fiţele lui de diliman. Îl luasem drept un terchea-bercheapoponar, şi de fapt era un şef de bandă periculos. Ceea ce dovedeşte că nobilimea nu mai e ce-a fost odată. Se coşcovesc blazoanele, fraţilor. Ar trebui aurite din nou. Dacă ar mai trăi Godefroy de Bouillon, s-ar tăia împrejur de ruşine ! Şi Richard Inimă de Leu la fel, şi toată lumea bună a istoriei. Alde Du Guesclin, alde Carol Qvintul şi tot restul..

Tresar brusc.

— Cine era pipiţa care-l însoţea astă seară, la Torticoli ?

— Habar n-am, afirmă puştoaica.

Înţepenesc. Acum înţeleg de ce avea Grasul atâta succes pe lângă ea. Probabil că i-a întins o cursă, aşa cum mi-a întins şi mie marchizul. Ne-au despărţit, pentru a fi siguri că nu le scăpăm. Dezbină şi stăpâneşte. Cunosc !

— Mişcă, fac eu, ridicăm ancora.

— Şi cu mine cum rămîne ?

— Stai calmă, o să-ţi găsesc eu o pensiune liniştită, cu vedere la mare. Nu garantez că o să ai teren de tenis şi piscină, dar o să fii hrănită pe de-a moaca.

Începe să se smiorcăie.

Dar eu sunt la fel de dur ca fripturile de la cantinele săracilor. O să aibă tot timpul să bocească la puşcărie, târâtura asta.

* *

Drumul e la fel de liber ca pasărea cerului[1]. Gonesc cu două sute pe oră la volanul mașinii lui Gaozza. Stâlpii de telegraf defilează în grup compact. Lângă mine, puștoaica nu scoate o vorbă. Reacția la cele întâmplate, probabil. E apatică. Dintr-o dată, în timp ce încetinesc pentru a face un viraj, deschide portiera și se aruncă din mașină. Înțelegeți, atunci când te afli într-un astfel de bolid, nu mai percepi viteza. Cum încetinești un pic, ai senzația că stai pe loc. A crezut, probabil, că am redus viteza până la treizeci pe oră, curajoasa, atunci când, de fapt, indicatorul arăta 140. Frânez brusc și opresc. Îmi iau picioarele la spinare pe drumul șiroind de lună (e frumos adusă din condei, asta ; parcă e dintr-un sonet) în căutarea ei.

O găsesc.

Zace pe asfalt, cu brațele rupte. Nu mai are decât o jumătate de cap și, fie vorba între noi și Canalul Mânecii, e păcat, având în vedere că ansamblul era destul de reușit.

Nu mai pot face nimic pentru ea. Așa că o las acolo. Aruncându-se din mașină, puștoaica mi-a luat o piatră de pe inimă. Încep să sper că gafele mele vor rămâne necunoscute.

N-aș fi făcut nimic pentru asta, știți bine. Dar, din moment ce bunul meu amic Destinul a hotărît astfel, la ce bun să te dai mai catolic decât... marchizul ?

---

[1] *De unde scoate San-Antonio astfel de comparații ?*
Montaigne

CAPITOLUL ZECE

Nu e frumos să abandonezi cadavrul unei femei drăguțe pe o șosea italiană. Dar trebuie să mă gândesc la cei vii.

Și în speță, la Bérurier. Ce s-a întîmplat, oare, cu Majestatea Sa Bulimic I-ul ? Sunt teribil de îngrijorat.

Dacă a pățit ceva, aș avea patru victime la activ. Puțin cam mult pentru un comisar foarte cinstit, așa e ?

Ferrariul se oprește în fața rulotei noastre. Simt cum mi se încălzește emisfera boreală, zărind lumină în hogeacul nostru pe roți. Asta înseamnă că Umflatul e *at home* !

Ce fericire ! Ce bucurie nespusă ! Caravana trece, dar Bérurier rămâne. Trebuie spus că posedă toate caracteristicile bolovanului.

Mă pregătesc să urc treptele (treptat, firește), când atenția îmi e solicitată de un geamăt, care aduce mai degrabă a muget. Vine din dreapta mea. Fac câțiva pași, nu țin minte precis câți, dar trebuie să fie între trei și trei și jumătate. Și zăresc un tip în zdrențe, întins pe pământ. E tânăr, după câte pot să-mi dau seama, în ciuda moacei făcute zob. Are amândoi ochii învinețiți, buzele-i crăpate sunt umflate ca buzele de negru, pometii sparți îi sângerează și, din timp în timp, scuipă câțiva dinți, ca pe niște sâmburi de pepene. Geme ; respiră cu dificul-

tate, *because* are, probabil patru sau cinci coaste rupte. Pe scurt, e într-o stare jalnică. Mă aplec deasupra lui. Am senzaţia că l-am mai văzut undeva.

— Cine sunteţi, nobile străin ? îl întreb eu cu blîndeţe.

Bolboroseşte ceva. Seamănă cu sunetele scoase de o chiuvetă desfundată brutal. Decid să-l chem pe Grăsan, pentru ajutor şi sprijin.

Intru în trompă (cum ar zice Lăcrămioara) în rulota noastră şi îl găsesc pe Béru tolănit pe divan, cu tigrul bengalez în braţe.

— Nici nu ştii cât de blând poate să fie, zice el. Cu mine toarce ca un motan. Mă ataşez mai mult de el pe oră ce trece.

— Auzi, Radetot, îl întrerup eu, a fost vreo cafteală prin zonă ? Afară e un tip care arată mai degrabă a pate de ficat, decât a Sugar Ray Robinson.

Béru al meu rânjeşte.

— Lasă-l, cu i-am făcut capul mare.

— Ai fost atacat ? Eram sigur.

— Pudoarea mi-a fost atacată. Ştii fata pe care am agăţat-o la crâşmă, aia care venise cu mrchizul, nu ?

— Barbara ?

— Da. Imaginează-ţi că am continuat să ne şmotruim. Mergea brici. Sărise pe mine în aşa hal, că nu mai ştiam cum să stau şi că la plecare mergeam numa-n pas de gâscă.

— Şi fata avea un prieten, care stătea la pândă şi care a încercat să...

— Aşteaptă ! Eu unul îi propun să-mi vadă tigrul bengalez : când n-ai stampe japonezote trebuie să te descurci cu mijloacele de la bord, eşti de acord !

— Normal !

— Ea acceptă. O aduc aici şi i-l arăt pe Bubi... Ea începe să se sperie, să ţipe ca toţi dracii şi să mi se agaţe de gât. Văzând aşa, îl bag pe Bubi în baie şi-mi întind gagica pe divanul pe care sunt acum. O liniştesc pe biata fetiţă. Îi mozolesc puţin boticul, îi masez niţel balconul şi aşa mai departe. Se lăsa cum nu poţi să-ţi închipui. Şi Bérurier, îl ştii, doar ! Cobzăreala, e viciul lui prefe-

rat. Își zice că o să petreacă o noapte de moare lumea, cu tot dichisul și tacâmul.

„Îi arată cu ce se laudă, și nu asta-i lipsește, fără să mă laud. Arzoaica continuă să zică da. Mergea ca focu'.

„Eu îi trăgeam gargara clasică, pentru că în ce privește caterinca, mi-am luat diploma cu mențiune.

„Îi ziceam că are felinarele mai verzi ca Mediterana, că dacă-i mângâi pielea, parcă ating o rață jumulită, că are buzele moi ca un filé de vițel, că răsuflarea ei e mai parfumată ca un sufleu cu vanilie, bungheşti stilul ? Alexandre Musset, Victor Lamartine, Chateaubriand flambat n-au scris niciodată așa ceva, fără să mă laud, că nu-mi stă în caracter. Barbara complet topită. Îmi cere să mă mișc mai repede, era urgent, o dusesem până la cataclism, trebuie să recunosc. Era pârjol total, cu blocarea căii ferate. Pe scurt, trebuia stins sau altfel ar fi dat un recital de mandolină. Îmi zic : Béru, e pentru Franța. Sunt unii care fac ceva pe el de patriotism, ei bine, eu fac altceva ! Mă pregătesc pentru operațiunea prestigiu și ce descopăr ?

— Gagica, mă hlizesc eu.

Dar Béru îmi ignoră cu desăvârșire intervenția.

— Barbara ta era bărbat ! M-ai auzit, San-Antonio ? Un tip travestit în gagică, mii de tunete ! Ah ! Nu poți să-ți dai seama ! Dacă aș fi găsit un boa constructor în farfurie sau statuia lui Napoleon al IV-lea în pat, aș fi fost mai puțin surprins. Am rămas paf cel puțin zece minute până să pricep. Îmi ziceam că gagica trebuie să fi trecut pe la un sex-shop înainte să vină la crâșmă. Nexam ! Era sinceră ! Atunci, am văzut roșu înaintea ochilor. Marele caft, ce mai ! La început, dacă-ți spun, îi plăcea. „Mai vreau, scumpule", zicea ea ! Mai vroia ! I-am dat. Îi cădeau măselele gagiului ca nucile toamna. Nu vreau să mă dau mare, San-Antonio, dar cea mai grozavă poceală din viața mea, i-am dat-o sigur maimuțoiului ăstuia. Mă făcea „rea" pe mine Béru. Îți dai seama ! În loc să mă potolească nu făcea decât să mă inerveze și mai rău. Și trosc, și jap ! Și poc, și zbang !

Continuând să povestească, Grasul boxează aerul cu labele agitate încă de o sfântă indignare. Tigrul miaună

în semn de protest, căci trepidațiile divanului îi tulbură somnul. Grăsanul îi trage o carabă care-l liniștește.

— Chestia nu s-a terminat, fac eu, trebuie reparată acum, gagicuța ta.

— Ah ! nu face mișto pe tema asta ! urlă Béru. N-aș suporta.

— Alo ! Buhăilă, zic eu, temperează-ți elanul...

Cineva bate la ușă.

Mă duc să deschid, în vreme ce Bérurier, cu o remarcabilă prezență de spirit, aruncă pătura peste cotoșmanul lui.

Domnul Naudenavede stă în pragul ușii, la fel de demn, la fel de cuviincios ; pare un ambasador ieșit la pensie.

— Iertați-mă că vă solicit sprijinul la o oră atât de târzie, declamă magicianul, dar cred că afară se află o persoană care are nevoie de ajutor.

Grăsanul și cu mine facem pe surprinșii.

— O fi alunecat pe o coajă de banană, spune bravul meu prieten.

— Du-te să telefonezi la spital, fac eu.

Seria a treia ! E teribil câți oameni ajungem să expediem fie la morgă, fie la spital, de când a-nceput toată povestea. Aveți grijă să nu ajungeți și voi acolo. V-ar putea exploda scăfârlia, de cât mă citiți. N-o să vă treacă la nesfârșit cu o aspirină, fraților. Organismul se obișnuiește. Va veni o zi când veți face o sincopă după cuvântul „sfârșit" al unui San-Antonio. Remarcați, asta-mi va face reclamă, dar cum am un suflet bun, voi vărsa o lacrimă, mai ales dacă îmi asigur colaborarea unei cepe. Pe scurt, Béru dispare în noaptea rece a uitării. Naudenavede îmi spune că se duce să caute medicamente în vila-lui-pe-roți.

Profit de ocazie pentru a o intervieva pe tânăra tumefiată care-mi zace la picioare :

— Ia zii, puștoaico, fac eu. Îl cunoști de mult pe marchizul di Gaozza ?

Ea gâlgâie între cele două perle care i-au mai rămas :

— De ieri.

— Unde l-ai cunoscut ?

— La „Torticoli". Sunt nouă, de-abia am sosit din Sodhoma, unde lucram ca animatoare la Yellow Ground. Dar nu-l cunosc prea bine...

Asta e tot ce doream să aflu. Naudenavede revine încărcat de medii cam mente. Unge cu smacolină de ciocârlan rănile nefericitului, după ce le-a dezinfectat în prealabil cu prognat fisurat ; după care bandajează totul cu Rozeta creaţă. Pe scurt, când sosesc brancardierii, nu le rămâne decât să preia femeia. Béru e posac. Seara lui ratată i-a căzut greu la stomac.

— Îmi faceţi plăcerea de a accepta un punci creol ? propune îndatoritor Naudenavede.

Dau să refuz, căci încep să simt un somn de plumb în ochii mei scăpărători de inteligenţă, dar Béru a şi răspuns „cu cea mai mare plăcere", aşa că ne trezim în rulota magicianului înainte de-a fi avut timp să-citim operele complete ale domnului Jules Romains.

Atmosfera e barocă. *Miss* Lola, partenera lui, duduia care dispare din valiză (în fond, de aici trebuie să vină expresia „a-ţi face valiza") ne primeşte cu bunăvoinţă, în ciuda orei atât de târzii că devine matinală.

Naudenavede prepară punciul cum topeşte alchimistul plumbul, pândind problematica transmutaţie. Are nasul coroiat, privirea fixă şi febrilă, maxilarul la fel de bătător la ochi ca o greşeală d'ortograf în firma unui tipograf.

Ciudat individ !

— E un circ unde se-ntâmplă multe, este ? face Béru către miss Lola.

Lola asta nu e chiar genul de femeie pe care s-ar bate Hollywood-ul. E cam palidă, cam firavă şi resemnată. Tot făcându-şi veacul într-o valiză şi evaporându-se, a început să arate ca un fum. E clar că se stinge lângă magician. El unul, se ia drept un Napoleon al iluzionismului. *The first* manipulator *in the world,* pretinde el că ar fi, pe afişe. Afişe pe care le execută el însuşi, cred că v-am mai spus. În acest moment, are în lucru unul nou, care îl înfăţişează călare pe un nor rozaliu, aruncând cu o mână fulgere asupra înspăimântatei planete

Pământ. Mecla lui, decupată dintr-o fotografie, are ceva anacronic în mijlocul acestei mâzgăleli.

— Frumos lucrat, îl flatez eu, ai talent.

Are un tic antic : își ridică un colț al gurii, dezvelind astfel doi superbi dinți de aur, valorând aproximativ 100 de franci ; pe lângă cei doi colți metalici, mai lasă să se vadă un zâmbet ușor, plin de orgoliu. N-am văzut niciodată un tip atât de plin de el. Cred că-și pune o oglindă pe tavan, ca să se privească dormind. Îl invidiez. Ce senzație minunată trebuie să ai când ești propriul tău univers ! E propriul său templu, Panteon, cod civil, model de comportament. Un mic zeu, fără prea mulți draci. În plus, are puteri... Puteri pe care alți nu le au. Poate să-ți șterpelească ceasul fără să-ți dai seama și îl re-pescuiește din chiloții unei regine sau unei arhiducese. E tare, nu ?

— Cum se face că nu te-ai culcat încă, la ora asta ? mă minunez eu încetișor, suflând în punci ca să-l încălzesc.

Croncănă sardonic, asemeni unui corb pe care un vânător daltonist l-ar confunda cu un fazan.

— Întreab-o pe *miss* Lola.

Miss Lola îi aruncă o privire extaziată.

— Profesorul nu doarme niciodată, murmură ea.

— Cum așa, niciodată ?

— Semăn cu caii, dragul meu, explică Naudenavede, dorm în picioare, când am chef.

— Trebuie să fie practic, recunoaște Bérurier. Cred că ți-a fost de mare folos când îți făceai armata și te puneau planton.

Eu unul, tare-aș vrea să mă ușchesc. Detest atmosfera de aici. Smintiții mă calcă pe nervi. Și pe urmă, când o văd pe puștoaica asta străvezie, mă apucă jalea. Habar n-are ce-i aia orgasm. El nu-i poate face, cu moaca lui de condor blazat, decât niște pase magnetice. Drăgostelile lui, ale magicianului, i-ar interesa pe psihiatri. Totul e magic la el, în afară de nădragi. Și pe urmă, tipul ăsta se place atât de mult, că intermediarii trebuie să se abțină.

Tot ce-i cere el lui *miss* Lola, este să strige „bravo" și să aplaude. Puștoaica asta, vedeți voi, dacă aș avea

puţin timp, m-aş ocupa un pic de ea. Oh ! nu că aş dori s-o adopt, nu sunt apt de-aşa ceva. Dar mi-ar place să-i fac o pată în sufletul meu, ce mai ! Nimic în mâini, nimic în buzunare ; totul în sipetul cu odoare. Poftim ! Iar v-am şocat ! Ce mironosiţe sunteţi, zău aşa ! Dacă mai continuaţi să faceţi bot, data viitoare o să vă trag o carte în stil Mauriac ; ţineţi mimte ce vă spun ; nu sunt vorbe-n vânt ! Pentru că, fie vorba între noi şi colecţia „Pleiade", diferenţa dintre domnul Mauriac şi mine (lăsând deoparte frumuseţea) este că el n-ar putea niciodată să scrie un San-Antonio. Şi chiar dacă ar scrie unul, la beţie, s-ar strofoca degeaba să capete, ca mine, bun de tipar de la : Jean Cocteau, Carmen Tessier, André-Louis Dubois, Roger Pierre şi Jean-Marc Thibault, Roger-Nicolas, Francis Lopez, Robert Beauvais, Jean Richard, Pierre Grimblat, Albert Préjean, J.-A. Carlotti, Marcel-E. Grancher şi Nihil Obstat de la părintele Dupanloup.

Îmi golesc paharul, în ceea ce-l priveşte pe Béru, operaţiunea asta s-a încheiat demult. Ne luăm rămas bun de la domnul-doamna.

— Nu vă spun noapte bună, fac eu către magician, pentru că nu dormiţi, ci bună ziua.

Îi spun magician, dar nu e de fapt decât un scamator. Adică un imagician, ce mai în colo şi-ncoace *.

Béru cască de parcă i s-ar cânta Debussy.

— Ţuşti în pat, zice el. Mă bucur că mă-ntorc la Bubi. Nici nu-ţi închipui ce cald îmi ţine, e mai bun ca o pătură de lână.

— De ce-i spui Bubi, e un nume de câine ! Măcar să-i fi găsit un nume de pisică !

Observaţia îl jigneşte. Se posomorăşte.

— Amuzant e că eşti reformist, în felul tău, murmură el.

Apoi, dându-mi brusc dreptate :

— În fond, poate că ai dreptate, bătrâne. Şi cum aş putea să-l botez ?

— Cei Trei Lăncieri ? propun eu.

— Pen'ce ?

* Bine, de acord, de data asta îmi cer scuze. Dar asta numai pentru că e un banc foarte prost, să ştiţi ! (n.a.).

— Pentru că e din Bengal.

— E prea lung. Trebe un cuvânt scurt, ca să-l poţi striga de departe.

— Ai intenţia să-ţi refaci viaţa cu mamiferul ăsta, Grasule ?

— Exact, îl adopt. Îl cumpăr de la Barnaby şi-l iau cu mine la Paris când ne-ntoarcem.

— Dar ziceai că vrei să-ţi dai demisia ?

— Am zis aşa ca să fac conversaţie, dar începutul de indigestie de alaltăieri m-a pus pe gânduri. Dacă aş continua cu slujba asta, aş sfârşi prin a face o concluzie intestinală.

Iată-ne ajunşi în pragul locuinţei noastre. Apuc brusc muşchii de oţel ai Grasului.

— Chiar ţi-e somn, Béru ?

— Nu se mai poate, nepoate. Îmi cad ochii-n gură ca târfele la pat.

— În cazul ăsta o să mă duc singur, fac eu.

— Unde ?

— Acolo unde şi-a descărcat Barnaby marfa lui misterioasă.

— Pen'ce ?

Îl privesc cu milă.

— Auzi, Umflătură, îţi mai aduci aminte că noi suntem poliţaii însărcinaţi cu ancheta ?

— Trebe s-anchetăm furturile de tablouri, nu alte chestii.

— Şi cine-ţi spune că tablourile nu sunt în cutiile alea ?

E rândul lui să exprime o oarecare uimire, amestecată cu milă.

— Zici tu că intră un tablou într-o cutie de flaut, da ?

— Tablouile se scot din ramă, găgăuţă, şi se fac sul ca o clătită.

Impresionat, dă din cap.

— Nu mă gândisem la acest respect al problemei.

Apoi, într-un elan de caldă prietenie :

— Bun, te însoţesc. O să dormim mâine mai târziu. Îţi cer doar zece secunde ca să-i duc o bomboană lui Pisi.

CAPITOLUL UNSPREZECE

Pe drum îl pun la curent cu afacerea Grado's. Majestatea Sa e uluit.

— Vezi cum e viaţa, oftează el. Cauţi un hoţ de tablouri şi găseşti o bandă de drogheriști ; ca Henric al IV-lea la gara Austerlitz, ce mai : îl aştepţi pe Groucho şi vine Karl.

Oraşul e pustiu. E ceasul din noapte când cei care se întorc prea târziu îşi încrucişează paşii cu cei care ies prea devreme. Şi unii şi ceilalţi pică de somn.

Întunericul e dens ca vinul spaniol. Câteva picături meschine de ploaie cad pe asfalt fără zgomot.

— Vezi tu, reia Béru, pentru care acum e ceasul meditaţiei, când ai un viciu, plăteşti. Marchizul, doamna Testicolatta, şoferul ei, cei doi Grado's, celălalt tip de care zici şi gagică-sa, dacă ar fi fost normali, acum când vorbim ar mai fi fost în viaţă.

— Da, dar pentru câtă vreme ? oftez eu. Viaţa omului e atât de precară, Grasule !

— Pupa-mi-ai precarul ! se indignează Bulimicul.

Paşii noştri răsună pe străzile pustii, ca şi vocile noastre, de altfel.

— Chiar nu simți cât de fugitiv e prezentul, Bérurier Alexandre-Benoît ? Nu te înspăimântă gândul că fiecare secundă dispare înainte măcar s-o percepi ?

— Tu, unul, ești pe cale să faci o decalcifiere a creierului, prorocește Enormul. Prezentul, nu-s secundele care se uşchesc, San-Antonio ; te înşeli amarnic Prezentul e atunci când ești viu şi te simți bine în pielea ta şi când enervezi jumătate din lume, plus cealaltă jumătate

Impresionant, nu ? Conversația asta a doi gabori francezi pe străzile din Torino, la sfârşitul nopții. În felul lui, alde Béru e o trestie gânditoare !

— Aici şi-au făcut grecii daruri, spune el, indicându-mi fațada prăpădită a unei case joase. Uşa pe care-o vezi !

Mă bunghesc la feresire. Sunt sumbre, ca planurile unui sadic. Fără ezitări, trebuie să-i dăm drumul. Scot şperaclul şi port o discuție hotărîtoare cu broasca uşii.

Intrăm într-o încăpere rece, în care miroase a slănină, a vin, a macaroane şi a parmezan. Aprind lanterna. Razele ei ne dezvăluie un depozit de băcănie. Butoaie, sticle de Chinti, lăzi cu paste făinoase, roți de caşcaval, butoiaşe cu ulei de măsline sunt îngrămădite în camera joasă.

Îmi continui inspecția, deschizând a doua uşă. Şi de data asta, un depozit de alimente mi se înfățişează privirii. Jamboane enorme, cârnați mortadella atârnă de tavan. Tot aici se află şi butoaie cu măsline şi cu scrumbii groaznic de sărate.

— E peştera lui Haplea ! glumesc eu, căci îmi merge mintea, cu condiția să fii supt înainte câteva măciulii de chibrituri.

O treime din acest depozit e ocupată cu cartofi : un morman *terrific* care ajunge până la grinzile tavanului. Majestatea Sa calcă pe unul din ei, care alesese libertatea. Se dezechilibrează şi cade, cariocaă suplimentară peste cartofi. Un maldăr de tubercule comestibile, bogate în amidon, din familia solanaceelor, al căror consum s-a generalizat în Franța datorită lui Parmentier, se prăbuşeşte în acel moment sub greutatea considerabilă a Namilei. Această avalanşă scoate la iveală un obiect negru, ascuns printre cartofi. Obiectul de care vă vorbesc este o cutie cu capac rotunjit : o cutie de clarinet.

— Recunoaşte că am o baftă chioară ! exclamă Grăsanul, triumfător. Ce nu dibuiesc cu nasul, găsesc cu dosul : e un şemen de declin, nu ?

— În *sfârşit*, vom afla ce conţin cutiile astea afurisite, *my dear*, îi răspund eu în americană.

Mă joc o clipă cu fermoarele cutiei. Nu au joc, ceea ce e surprinzător din partea lor. În mod normal, ar trebui să joace cum le cânt eu.

Deschid capacul, pregătit sufleteşte pentru orice, inclusiv pentru ce poate fi mai rău. Şi ce zăresc, aşezat cu delicateţe pe căptuşeala de catifea albastră-ca-Mările-Sudului ? Ghici ghicitoarea mea. Nu ştiţi ? Contrariul ar fi fost surprinzător. Faceţi un efort, ce naiba, altfel vă trag trei jocuri de cuvinte la rând în următorul paragraf. Nimic ? Ei bine, în cutia clarinetului, se află... un clarinet ! Îl iau în mână, îl privesc, suflu în el. E un clarinet. Un mic detaliu, însă : e greu. Mult mai greu decât un instrument normal. Mă bate o idee (dar nu foarte rău). Zgârii instrumentul cu vârful unui briceag. E din platină ! Un clarinet de platină, fraţilor, nu ştiu dacă vă daţi seama ce valoare poate să aibă. Devenim frenetici. Măria Sa şi cu mine. Încep să împrăştiem cartofii în toate părţile, şi extragem succesiv : un flaut şi o trompetă de platină ; un corn englez de aur şi un trombon din argint masiv.

Comoara lui Ali Baba !

— Auzi, se lăfăieşte Béru, şi-a tras o fanfară de mare preţ, Barnabubi !

Nici nu sfârşeşte bine, că uşa se deschide şi cel mai fantastic personaj cu putinţă îşi face apariţia. Domnul de care vă povestesc are cel puţin un secol. I-au mai rămas doi dinţi pe faţada principală. Poartă o mustaţă de gal, albă, sub un nas asemeni unei căpşuni decolorate. E în cămaşă şi scufie de noapte şi ţine-n mână o puşcă, gen flintă. Şi creatura asta începe să chirăie, creatura asta, doamnă, cu bojocii lui mâncaţi de molii, ca un precupeţ.

Vorbeşte un dialect imposibil de ascultat şi îl ataşează pe Béru. Grasul se îndreaptă spre el, râzând cu la-

crimi. Atunci moşulică apasă pe trăgaci. Flinta explodează şi el încasează un nor de praf de puşcă drept în meclă. Drept pentru care chiraiturile se amplifică. Mustaţa i-a luat foc, aşa că încercăm să stingem incendiul cu apa minerală aflată la îndemână. Sfârşim prin a-l circumcide, cum susţine Bérurier. O jumătate din mustaţă s-a făcut scrum, dar i-a rămas o bună bucată din cealaltă.

— N-are decât să se fotografieze din profil, glumeşte Enormul.

Încerc să-l chestionez pe bătrân, dar a rămas şocat şi aiurează. Soseşte atunci o matroană de douăsprezece tone, purtând şi ea o mustaţă galeză, cu ochii cât pumnul şi picioare mai păroase decât o gorilă. Îşi uneşte chiraiturile cu ale padre-lui, căci e fiica lui cea mare.

Înhaţ clarinetul de platină şi-i spun Grasului să-şi mişte hoitul Fugim de scandal. Coşmelia se umple de ţipete şi dacă mai întârziem puţin, vom fi striviţi de mareea umană, cât se poate de inuman.

— Unde mergem ? întreabă Împăratul, care a luat-o la trap pe lângă mine.

Totul e bine, suflul e bun şi picioarele aşişderea, căci carburarea e bună.

— Barnaby Circus, Grasule !

Zorii zgribuliţi încep să apară. O zi de luni dimineaţă, de un cenuşiu murdar, culoarea fumului de uzină.

— Am început să mă satur până-n gât de ţara asta ! anunţă Béru când ajungem pe esplanada circului. Dar unde te duci ?

Unde mă duc ? Să-i spun bună dimineaţa scumpului meu patron, pur şi simplu.

* * *

Cuplul Barnaby, trezit brusc din somn, e o atracţie care ar valora greutatea lui în aur (dacă mai pot spune aşa după descoperirea făcută), sub cupola circului lor. Doamna poartă o cămaşă de noapte spumoasă, în nuanţe de violet, cu dantelă neagră cam peste tont. Părul ei de păpuşă e împănat cu bigudiuri din smac întărit. Fără machiaj, e în fine identică cu ea însăşi, adică seamănă cu

un calup de untură, doar că e mai puțin expresivă. Nici domnul nu e rău deloc, în pijamaua lui neagră cu dungi albe. Pare o zebră mare în negativ. Cuplul valorează cât greutatea lui în îndobitocire. Ar trebui să se împerecheze, știu cel puțin o mie două sute de grădini zoologice care ar fi interesate de rezultat. Uite, dacă ar vrea să-mi facă un pui, unul singur, l-aș dona grădinii zoologice de la Vincennes. Numai pentru a avea dreptul la tăbliță obișnuită. „BARNABUS PUERILUS, din familia mamiferelor. Donat de comisarul San-Antonio". Ar arăta de mișoane, nu ? Și ar atrage lumea. S-ar pune o barieră în fața cuștii. Este interzisă hrănirea animalului cu alune. Nu mănâncă decât friptură la cuptor, nu citește decât „Parizianul Liber".

— Ce mai e ? întreabă Barnaby, strecurându-și o mână imperioasă prin deschizătura principală a pantalonului de pijama, pentru a face puțină ordine în zonele pe lângă care pădurile amazoniene par peluzele din Hyde Park.*

— Este că m-am săturat să fac frumos la nenea Barnaby, spun eu. Acum a înțărcat bălaia, va trebui să spui tot, amice.

Se înverșunește instantaneu.

— Ca ce chestie ? Ce tot îndrugi acolo, vierme ?

Îi trag o dublă carabă răsucită, cu prelungire a cartilajelor de legătură și participare momentană a nebuloaselor de retragere. Se clatină, cade peste huiduma de nevastă-sa și amândoi se dau cu roțile-n sus pe mochetă. Viziunea, deși trecătoare, face cât un pelerinaj la Fatima. Béru și cu mine avem răgazul de a realiza cât e de grandioasă privelișteа, cât de magnifică și generoasă ! Aplaudăm. Turbat, taica Barnaby se ridică și mă blagoslovește :

— Stârpitură nenorocită ! urlă el. Râmă ce ești ! Găozar nemernic ! Ete cetera și ete cetera !

Atunci, pentru a-l da pe brazdă fără participarea unui plug, cum ar face-o orice bou *, scot clarinetul de platină din buzunarul posterior al slipului.

* V-am prevenit că trec la represalii (n.a.).

— Vrei să-ţi cânt ceva cu jucărica asta de platină ?

Amuţeşte, încremeneşte, încetează să mai respire, să gândească, să existe.

— Dar e instrumentul tău ! rage Lola, care cunoaşte mai bine decât oricine instrumentul soţului ei.

Biata de ea, vorbeşte pe nas. Cuburile de gheaţă din sân au făcut-o să răcească.

Barnaby înclină din diblă.

— Aşa s-ar zice, face el, sfârşit.

— Vezi, grăsane, reiau eu. Traficul e fost dat în vileag. Nu-ţi ajungea cel de droguri, a trebuit să te ocupi şi de cel cu metale preţioase ! Am senzaţia că vei fi obligat să vinzi pielea ursului din pădure şi încă foarte curând ! O să te coste cam scump distracţia asta.

Se face alb la faţă.

— Nu, vă implor, o să fac tot ce vreţi, face el, renunţând să mă mai tutuiască.

— Sunt poliţist, spun eu. Şi bulimicul de asemenea. Am fost trimişi în circul ăsta pentru a-l supraveghea.

Barnaby schiţează un gest dubios spre sertarul noptierei.

— Nu mişca, că te mănânc ! ameninţă Bérurier.

Îngrozit, omul îngheaţă pe loc ca un litru de ulei uitat de Paul-Emile Victor pe o banchiză.

— Ascultaţi, murmură el, vă jur pe viaţa Lolei că e o neînţelegere. Nu sunt un traficant. Oh ! Nici vorbă de aşa ceva !

— Şi atunci, îţi faci instrumente din aur şi platină, doar de meloman ce eşti ?

Nefericitul smârcâie şi smulge ceva dinăuntrul pijamalei. Nu ştiu ce-ar putea fi, dar e roşcat şi creţ.

— Ascultaţi, zice el, instrumentele astea sunt economiile mele de-o viaţă.

Îl privesc. Vocea lui are o sinceritate emoţionantă. E adevărat că pare un om cumsecade, taica Barnaby. Brusc, cu acea spontaneitate în tandreţe care constituie o parte din farmecul meu (cealaltă parte fiind chestia în legătură cu care mă sună mereu soţiile voastre, când lipsiţi voi de acasă), încep să regret echimoza purpurie din colţul gurii lui.

— Economiile tale !

— Da. Noi ăştia, circarii, câştigăm bine, dar n-avem încredere în bănci, ştiţi bine. Dar nici nu putem să trambalăm tot timpul mormane de bani. Aşa că mi-a venit ideea asta, care-mi permite să păstrez la mine tot ce posed, fără a risca să fiu jefuit, înţelegeţi ?

Ochii lui blânzi de saint-bernard (ca ai lui Béru, ia te uită, aşa e) îmi aruncă o privire patetică.

— Când mi-aţi spus că gaborii (oh ! pardon, se corectează el), vroiam să zic poliţiştii vor să facă o percheziţie, m-am temut să nu găsească instrumentele şi să mă dea de gol. Aşa că m-am dus să le ascund acasă la cumnatul meu, care are o băcănie în oraş.

Oftează.

— Cum aţi aflat ?

— Asta mi-e meseria. Ştii, Barnaby, băncile sunt mai umane decât crezi şi posedă seifuri blindate în care fierătăniile tale ar fi mult mai în siguranţă.

. . Şi arunc clarinetul pe pat.

Barnaby se înfoiază într-o viteză. Apoi, dintr-o dată, lasă pantalonii din mână şi mă apucă de rever.

— Ziceţi că sunteţi de la poliţie, ar trebui s-o şi dovediţi.

— Nimic mai simplu, spun eu, băgându-mi mâna în buzunar pentru a scoate portvizitul.

Nenorocire ! Nu mai e ! A dispărut.

Îmi spun că probabil l-am pierdut în cursul încăierărilor mele nocturne.

— Béru, îl invit eu, mi-am rătăcit portofelul, fii drăguţ şi arată-i ţidula ta lui moş Barnaby.

Înălţimea Sa Burdihan I-ul duce, la rândul lui, mâna la pocker şi nu întârzie să facă aceeaşi grimasă ca şi mine.

— Nici eu nu-l mai am ! behăie el.

— E ceva dubios în chestia asta ! mugeşte Lolita. Ai grijă, scumpule, vor să te tragă pe sfoară !

— În loc să faceţi atâta scandal, spun eu, aţi face mai bine să vă recuperaţi şi restul orchestrei de cameră blindată. Am stârnit panică la băcănie şi s-ar putea ca vecinii să şuteaască nu numai jamboane, ci şi saxofoane de aur !

Perechea o ia la goană, aproape în pielea goală, spre Cadillac-ul staţionat în faţa rulotei prezidenţiale.

Dacă tot suntem în Italia, pot să vă mărturisesc, Fuga asta în lumina lunii are în ea ceva dantesc !

CAPITOLUL DOISPREZECE

— Tu ce crezi, mă întreabă Grasul, o fi sincer ?

— *Yes*, domnule. Fiinţele umane sunt ca metalele. Le cunoşti mai mult după cum sună, decât după ce culoare au.

— Ce-aş vrea eu să cunosc e soarta actelor mele, oftează Umflatul. În portofel aveam, pe lângă legitimaţie şi o sută de mii de lire, fotografia Bertei şi permisul de pescuit cu timbrul piscicol de anul ăsta. A picat foarte prost.

Dau din ţeastă.

— Nu ţi se pare ciudat că ne-am pierdut amândoi actele ?

— Ba da, zice el, parcă ne-a deocheat cineva. Magie neagră, nu alta !

Mă solidific *.

— Ce te-a apucat ? se miră Namila. Parcă ai fi un cal care nu îndrăzneşte să sară peste un oracol.

— E magie, într-adevăr. Dar nu-i magie neagră ! Nu ne-am pierdut portofelele, Béru : ne-au fost furate. Şi furate cu o dibăcie extraordinară. Pricepi ?

— Isuse ! face amicul meu (care a fost educat creş-

* M-am plictisit să spun că încremenesc : simt nevoia să mă schimb.

tineşte, înainte de a deveni un desfrânat); e Naudenavede!

— După ce ne-a făcut mutre tot turneul, hodoroncotronc ne invită să bem un punci în toiul nopţii! E dubios. Nu ştia ce hram purtăm şi a vrut să afle. Drept pentru care, în timp ce ne servea punciul, ne-a oşurat de portvizite.

Nu mai insist. Galopăm printre rulote, ale căror locuitori încep să se trezească, spre hogeacul prestidigitatorului. Rândaşii, încă buimaci de somn, au început deja să mişune, cărând grămezi de fân sau de paie şi alte zarzavaturi din astea.

În mai puţin timp decât i-ar trebui unui chinez pentru a se deghiza în coreean, ne aflăm în pragul locuinţei magicianului.

Vântul izbeşte încet uşa de perete, în rulota pustie. Nici urmă de Naudenavede, nici urmă de *miss* Lola! Nici un fel de valize, şi aproape nici un fel de obiecte!

— Fugi să cauţi o maşină, Grasule, că arde!

În timp ce el îşi mişcă fundul, eu încep să caut prin casă ceva care rămâne de negăsit. Să fie de vină extrema încordare a nervilor mei? Cert este că fosforez dumnezeeşte. Totul e clar, simplu şi logic în cutiuţa mea cu idei bune.

Béru se întoarce cu un băiat de pistă ceceno-slovac, aflat la volanul unei tărăboanţe.

— Frztfrtlhuenorts? întreabă el.

Îl cunosc, îl cheamă Horaţiu.

— Da, răspund eu. La sediul poliţiei.

Iau loc în spatele tărăboanţei.

— Unde crezi că au şters-o?

— Habar n-am. Dar Elveţia e destul de aproape şi...

— Dstzulikhmytngh? se neliniştеşte Horaţiu.

— De acord, dar grăbeşte-te, replic eu!

Maşina goneşte prin oraşul care se redeşteaptă la viaţă. Autobuze, camioane, biciclişti... Oameni care se salută râzând.

Debarcăm la sediul poliţiei piemonteze. Mă prezint şi cer să vorbesc cu şeful Siguranţei. Mi se răspunde că nu s-a întors încă de la ţară, căci n-a plecat în week-end decât de miercuri seara, în loc de marţi dimineaţă şi îşi

la recuperare. Mi se propune să intru la vice-sub-secretarul șefului de birou al sub-șefului adjunct al valetului acestui important personaj și mă grăbesc să accept.

Ajung în fața unui domn amabil, cu o mustăcioară subțire și un costum de mătase reglează, verde cu dungi galbene.

— Domnule vice-sub-secretar al șefului de birou de sub-șefului adjunct al valetului șefului Siguranței, încep eu.

Mă întrerupe.

— Spuneți-mi Basilio, signore.

— Basilio, dragul meu coleg, trebuie alertate imediat serviciile de pază și supraveghere a gărilor și aeroporturilor. Să crească vigilența la punctele de frontieră. Să fie arestat cu orice preț un artist de *music-hall* pe nume Naudenavede, care călătorește împreună cu asistenta lui. Acest om transportă în bagaje mai multe autoportrete ale sale, executate rudimentar în pastel. Atenție ! Aceste autoportrete sunt în realitate tablourile furate în Franța și la Torino. Experții nu vor avea nimic mai mult de făcut decât să le spele, pentru a descoperi originalele...

— Madona ! Avanti ! urlă vice-sub-secretarul, în sfârșit, Basilio.

Ridică trei receptoare de telefon deodată și începe să răcnească în fiecare niște ordine implacabile. Mașinăria polițienească se pune în mișcare. În timp ce se zbiară, se vociferează, se galopează și se tropotește prin toate colțurile. Béru mă trage deoparte uluit.

— Pe bune, face el, chiar Naudenavede e hoțul ?

— El, inimoara mea de margaretă cu petale smulse. Cum de nu mi-am dat seama mai devreme ?

— Pentru că nu se terminase cartea ! sugerează el perfid.

— Nu, mă revolt eu, ci pentru că povestea asta cu drogurile, care s-a suprapus peste cealaltă, a încurcat lucrurile. Un prestidigitator dotat ca Naudenavede putea să găbjească un tablou și să dispară fără să atragă atenția. Avea obișnuința, îndemânarea și accesoriile necesare. După care își picta deasupra autoportretul, în pastel, care se poate curăța ușor. Și aceste tablouri, în loc să le ascundă, le expunea la vedere, agățându-le pe pereții rulotei. Genial, nu ?

— Absolut ! Dar cum ai descoperit mânăria, San-Antonio ?

Îmi iau aerul meu modest și misterios numărul Hunu'. Cel care impresionează gagicile și-l scoate din minți pe Béru (câteodată, de altfel, îl scoate din „spui adevărul").

— Ei hai, spune odată ! mârâie soțul legitim încornorat al Bertei Bérurier.

Indiferent la șușotelile noastre, Basilio își continuă numărul de prestidigitație telefonică. În comparație cu el, Naudenavede e un dulce copil. Acum vorbește simultan în cinci receptoare și tocmai a dat un telefon pentru a cere să i se mai aducă câteva. Dacă l-ar vedea Barnaby, l-ar angaja pe loc, căci e un număr unic în lume. *Music-hall*-urile de pe Broadway ar da o avere să-l aibe.

— Răspunde, dacă ești așa de șmecher, continuă Grasul. Ce anume ți-a dat de bănuit ?

— Ei bine, dubla dispariție a seifurilor noastre de buzunar, evident...

— Evident, și mie ! Dar la chestia cu tablourile ?

Îi fac cu ochiul.

— Scotocind prin rulotă, în timp ce tu căutai un vehicul dotat cu motor, în doi timpi și trei mișcări, eu am găsit un obiect pe care Naudenavede l-a uitat, în graba lui. În chip straniu, asta se găsea în cutia lui cu culori.

Scot din buzunar un port-țigaret lung și telescopic. E constituit din elemente care intră unele într-altele, ca un trepied de aparat fotografic. Odată scoase toate, măsoară pe puțin treizeci de centimetri. În capăt e înfiptă o țigară :

Grasul examinează descoperirea.

— Nu pricep, bătrâne. Nu că aș fi mult mai dobitoc decât alții, dar pe cuvântul meu că...

— Privește cu atenție țigara.

— Ptiu, drace, face el, e falsă !

— *Yes, Boy ;* cum nu se poate mai falsă. Ai grijă să n-o atingi, că te tai. Partea care imită scrumul are în capăt o lamă de ras. Cu acest instrument, Naudenavede tăia pânza tablourilor pe care le fura. Cu mânile la spate, cu aerul cel mai nevinovat, decupa pânza pe lângă ramă *cu dinții.* Făcea pe admiratorul pasionat, pierdut în con-

templaţie. Atunci când tabloul era decupat, un singur gest era suficient pentru ca pânza să dispară sub haină.

— Formidabil !

— După părerea mea, spun eu, tipul e nebun. Nu putea să revândă tablourile furate, o făcea doar pentru propria lui satisfacţie. Şi acum, hai la culcare, noaptea asta albă m-a stors complet.

*
* *

O mare de oameni s-a strâns pe şantierul de lângă circ. Disting, o dată în plus, crucea roşie pe fond alb a unei ambulanţe. Îl întreb ce s-a întâmplat pe un angajat al circului (cel care piaptănă girafa în lipsa mea. Pieptănătorul de girafă adjunct, cu alte cuvinte).

— Un acident, spune el. Macaragiul. Tocmai venise la lucru, dar intrând în cabină a scos un ţipăt şi a căzut pe spate. Din fericire, a căzut într-un camion cu nisip, aşa că şi-a rupt doar mâinile şi picioarele, plus câteva vertebre tasate, capul spart şi testicolele strivite. În afară de astea, nimic grav.

Béru mă priveşte.

— Există asigurare medicală în Italia ? mă întreabă acest suflet nobil cu o umbră de reproş în voce.

EPILOG

După cincisprezece ore de somn binefăcător, ne trezim proaspeți și bine dispuși și la Milano.

În timp ce soileam, totul a reintrat în ordine. Barnaby și-a recuperat instrumentele și poliția elvețiană a pus mâna pe Naudenavede, împreună cu asistenta lui și prețioasa lor pradă. Prestidigitatorul trăsese la un hotel din Vevey. Se înscrisese sub un nume fals, dar se trădase într-un moment de neatenție, făcând să dispară bandajul ortopedic al recepționerului.

Mergem să ne luăm rămas bun de la Barnaby. Bem șampanie, ne felicităm reciproc. Nu încearcă să ne rețină. E conștient că un circ cu gabori nu e o chestie serioasă !

Ne spune doar că va angaja pe cineva care să ne înlocuiască și ca să-l înlocuiască pe Naudenavede. Béru îi cere permisiunea de a lua cu el tigrul bengalez (pe care pretinde că l-a găsit) și Barnaby acceptă, în schimbul unei modeste despăgubiri de opt sute de mii de franci, toate economiile Grasului.

Bulimicul nu-și mai încape-n piele de fericire, cu pisoiașul lui tărcat.

— Ce surprinsă o să fie Berta, oftează el. Sper că n-o să-i facă prea multe mizerii !

— Tot n-ai găsit un nume pentru mârtan ? îl întreb eu, arătând spre tigru.

— Ba da, zice el. O să-i spun Clemenceau.

SFÎRȘIT

REVELAȚIILE MELE DESPRE FRÉDÉRIC DARD

Frédéric Dard s-a născut în 1921 la Jallieu în Isère. San-Antonio s-a născut în 1949 în „Lichidați-l". Ciudatul comisar a depășit recordurile de vânzare și i-a pasionat pe cei mai eminenți specialiști, filozofi, filologi, sociologi... Și unde-i domnul Dard în toate astea ? El scrie sub numele lui romane „pur și simplu". Și nu se satură să povestească. Străduindu-se să țină la distanță melancolia și gândurile negre, se droghează cu scrisul. Întâlnire cu un meșteșugar modest și cu un bărbat de o sinceritate emoționantă.

Pierre Arsouline : Un lucru m-a frapat întotdeauna la dumneavoastră...

Frédéric Dard : E-n regulă ! Dacă nu e decât unul nu riscă să invadeze paginile revistei dv.

P. A. : ... de fiecare dată când vă destăinuiți, mai cu seamă în emisuni de radio. În final sunteți gata să plângeți și să vă îmbrățișați interlocutorii...

F. D. : Probabil e un profund sentiment de singurătate. Faptul de a-ți lăsa sufletul scotocit fie și pentru scurtă vreme, crează legături tainice, dar puternice. Când totul s-a terminat și te desparți, e ca o sfâșiere. Îți revii repede, în mod fatal. Dar pe moment, îmi vine să-l iau pe interlocutor în brațe și să-i spun : „Te iubesc... mulțumesc".

P. A. : E greu de spus...

F. D. : E chiar exagerat să săruți un om pe care abia-l cunoști. Asta poate șoca, poate părea extravagant sau curvăsăresc.

P. A. : *Chiar din partea unui bărbat care tutuieşte atât de uşor ?*

F. A. : *Aşa e, este şi acesta un lucru pe care-l fac cu uşurinţă, îndată ce simt că mă înţeleg cu cel cu care stau de vorbă. Există în mine o sinceritate pătimaşă pe care nu toţi o pricep. Cu umilinţă, aceasta este principala mea trăsătură de caracter cu toate că dovedeşte trufie când o spui. Cei mai mulţi oameni se ascund, se feresc, se cruţă, fără să mintă din această pricină. Se ascund după o perdea de fum în care realitatea îşi pierde puţin din violenţă. Perdeaua aceasta mă irită. În ce mă priveşte, lucrurile stupefiante încep odată cu ochelarii de soare. Este deja o înşelătorie. Eu vreau, să văd lucrurile aşa cum sunt şi să mă exprim cât mai pe şleau cu putinţă. Câteodată când mă gândesc la un lucru care nu-mi dă pace — mânii, gesturi sau amintiri supărătoare — îi zic „te iubesc" şi mă simt mai bine. Ceva trebuie să mă stînjenească puţin.*

P. A. : *În privinţa sincerităţii, am înţeles. Dar cum rămâne cu lacrimile ?*

F. D. : *Asta se întîmplă fiindcă sunt tot numai emoţii, că lacrimile stau tot timpul să-mi curgă şi că, din partea asta, plânsul mă poate podidi oricând. Când mă uit la televizor la ştiri, nu mă pot opri să plîng. Ştiu că sunt atins de ciclotimie şi că sunt înclinat să mă îmbolnăvesc în propria-mi melancolie.*

P. A. : *Nu sunteţi cumva deprimat în mod cronic ?*

F. D. : *Am fost deprimat de când mă ştiu, e drept. Cu vârsta, mă simt în stare să trec cu mai multă uşurinţă peste momentele de deprimare. Acumularea în timp trebuie să fi avut efect căci sunt mai liniştit ca odinioară. Mă simt mai bine, dar rămân endemic. Este ceva care stăruie în mine. Măcar m-am vindecat de spaima de moarte. De acum înainte sunt resemnat. Forma asta de inconştienţă este un dar frumos de la viaţă. Cel mai mult îmi pare rău de un lucru, că va fi prea târziu să mă folosesc de moartea mea pentru a scrie o carte.*

Mă voi desfăta singur cu această emoție, dar nu voi mai avea timpul să o transpun în scris... Păcat....

P. A. : Vă îngrijiți.

F. D. : Când am crize. Am cunoscut de pildă la Geneva un psihiatru nemaipomenit, un italian.. spaniol... în sfîrșit orice numai elvețian nu. M-am simțit mai bine. Două vorbe, o privire, erau de ajuns. Puterea terapiei nu venea din tratamentul și nici din pastilele pe care mi le dădea, ci de la el, din sfaturile lui. După răpirea fiicei mele Josephine, am fost deprimat zdravăn cînd toată povestea s-a sfîrșit. În ciuda „happy-end-ului" în teorie, eram la pământ. Rămân încredințat că nu o să mă vindec niciodată. Dar datorită acestui psihiatru, am fost fericit că am trecut cu bine și de hopul acesta.

P. A. : Prima legătură cu un psihiatru ați avut-o în urma încercării de a vă sinucide ?

F. D. : Da. Era în 1965. Mă spânzurasem. Când m-a primit, primele vorbe au fost : „De unde până unde sinuciderea aceasta de argat ?" Asta m-a făcut să mă gândesc la ereditatea mea de țărănoi.

P. A. : Chiar vroiați să vă puneți capăt zilelor ?

F. D. : Ah, da ! să termin odată. Stăteam într-o casă frumoasă din jurul Parisului. Legătura noastră era pe sfârșite. Erau ultimele zvâcniri. Eu știam, ea încă nu. Nu găseam nici cuvintele, nici curajul de a vorbi. Și atunci am recurs la forma de exprimare care este sinuciderea. Nu a fost un șirletic de mădinetă, câteva picături... Nu, a fost o sfoară legată de o grindă din pod, la mine în șură. Și poc ! poc ! Ne întorceam de la niște prieteni unde luasem cina. Ca urmare a unei scene conjugale în mașină, soția mea a trântit ușa. M-am întors la prietenii noștri și am ras o sticlă de vodcă. M-am întors acasă. Beat fiind, mi s-a părut că nu voi mai fi în stare să încep o nouă zi. Eram la capătul puterilor, nu mai puteam da piept cu viața. Poate

că beția este o oglindă strâmbă, dar asta nu înseamnă că nu oglindește o realitate.

P. A. : De ce ați ales frânghia ?

F. D. : Memoria obârșiei, cine știe... Am vrut să-mi pun capăt zilelor ca prostul satului. M-au salvat două lucruri : frânghia era nouă, abia o cumpărasem, așadar era prea țeapănă ; și apoi, în zvîcnirile agoniei, am lovit cu picioarele în grinda de jos, fapt care a alarmat-o pe soția mea. Nu știu ce s-a mai întâmplat și nici nu vreau să știu. Soția încerca, printre țipete, să mă ridice, a venit în grabă și servitoarea, fata cea mare a adus un cuțit ca să taie frânghia... Îmi închipui totul dar nu îndrăznesc să stărui. Vorbesc pentru întîia oară despre acest lucru. Și mi-e rușine.

P. A. : Rușine față de familia dv ?

F. D. : Da. Și apoi... Sunt fericit că exist și îi mulțumesc lui Dumnezeu dacă există. Dar îmi este rușine că am dat greș. În ochii mei și ai societății am fost un tâmpit. Căci făcusem ceva care nu trebuie să dea greș. Sinuciderea este singurul fapt filozofic. Dacă nu roade, devine ceva caraghios, care te murdărește.

P. A. : Dacă ar trebui să vă mai sinucideți o dată, ferească Dumnezeu, ați alege tot frânghia ?

F. D. : Fără îndoială. Fiindcă, pentru mine, sinucidere = frânghie. Asta este. Acestea fiind spuse, mi-ar trebui niște motive și. în clipa de față, nu le am.

P. A. : A fost o vreme când criticile răuvoitoare vă afectau profund...

F. D. : Așa este, dar acum nu se mai întâmplă, cu atât mai mult cu cât astfel de critici nu mai există. Îmi practic meseria într-un domeniu atât de marginal, într-un spațiu atît de deosebit, încât, în general, nu se vorbește despre asta decât pentru a spune că place.

P.A. : Mai sunt unii care zic că sunteți egoist, misogin, obscen și vulgar !

F. D. : Mai ales vulgar, când de fapt în paginile mele „pornografice" sunt „lucrare înaltă", după cum

zice Rabelais. Satisfacția de a scrie astfel nu are nimic bolnăvicios. Ba uneori mă consider chiar prea firesc. Psihiatrul la care am fost trimis după încercarea de sinucidere mi-a prescris medicamente zicîndu-mi: „Să nu fiți surprins dacă, luîndu-le, veți deveni neputincios. Îi veți preveni pe ce-i interesați..." L-am găsit pe tip așa de tâmpit și vorbirea lui așa de grosolană, încît la plecare am lăsat rețeta pe ștergător. Pentru mine vulgaritate înseamnă atitudinea acestui ins. Nu-i nevoie de cuvinte triviale pentru a fi vulgar. Cei interesați...

P. A. : *Nu vă sîcîie un pic toți cei care adoptă vorbirea lui San-Antonio când sunt cu dv. sau care vă cer să „faceți pe San-Antonio" ?*

F. D. : *Asta-i îngrozitor. Sunt ziariști care scriu „în genul lui..." despre mine sau despre o carte a mea. Mai sunt și unii cititori care îmi întind un exemplar precizând : „Scrieți-mi o dedicație în genul lui San-Antonio". Unul din cinci. Atunci scriu : „Prietenului meu..." Dar nu simt nimic. Mă silesc și asta este întristător. Și mai sunt cei care-mi cer să vorbesc ca eroul meu. Sunt chiar unii care îmi iau interviuri și care-mi zic la sfârșitul discuției : „Aș dori o încheiere în genul lui San-Antonio." Degeaba le explic că, în ce mă privește, așa ceva scriu, însă nu vorbesc, ei tot nu pricep. Se întreabă pesemne dacă eu sunt autorul cărților mele. Într-o zi, unul a stăruit atât de mult încât l-am dus la mașina de scris ; și acolo am bătut 10 rânduri și i le-am citit. Aveam nevoie de stimulentul paginii albe. Zadarnic : lumea crede mai departe că San-Antonio se vorbește, când de fapt se scrie.*

P. A. : *Ar trebui făcut un dicționar al „limbajului San-Antonio" pentru orientare...*

F. D. : *Apare la sfârșitul anului ! Va avea două mii de pagini. Lucrează la el trei inși : cuvinte, expresii, exemple. De douăzeci de ani mi se cere așa ceva, în general profesori de la Universitate care meditează asupra frazelor mele. Mult timp am refuzat.*

Şi apoi proiectul celor trei m-a câştigat. Vor fi şi pagini roz pentru cuvinte licenţioase. Este o muncă uriaşă căci au trebuit cercetate cele o sută şaizeci de cărţi ale mele şi puse pe ordinator. La lectură se va vedea probabil că îmi plac în mod deosebit adverbele cele mai abracadabrante care de fapt sunt rudele sărace ale literaturii.

P. A. : *Se va vedea şi felul în care daţi gata ortografia !*

F. D. : *Şi totuşi ortografia mă preocupă şi mă chinuie. Sînt un înverşunat apărător al ortografiei tradiţionale. Dacă i se dă frâu liber, limba franceză este pierdută. Este un cod. Dar eu sunt un adept al legii. Sunt un anarhist conservator. Am nevoie de reguli, tocmai cu ale cărui cărţi nu sunt decât abateri de la regulă. Când mă cufund în scrierea cărţilor despre San-Antonio nu pot să o iau razna decât faţă de ceva solid şi nu faţă de ceva în mişcare, care se fărâmiţează.*

P. A. : *De când se scrie despre dv. şi despre cărţile dv. locurile comune nu lipsesc. Care este cel care vă calcă cel mai tare pe nervi ?*

F. D. : *Zilele trecute, într-o emisiune la televiziune la care eram invitat redactorul emisiunii a prezentat* Les soupers du prince. *Aşa, foarte bine, după care a prezentat un San-Antonio* (Faites chauffer la calle) *zicând : „despre aceasta nu vă spun nimic, este una din cărţile dvs. scrise la repezeală". Să cad la pat şi mai multe nu. Ah ! ce tâmpit ! Nu ştie că mă trec toate sudorile ca să scriu aşa ceva ! Nu a priceput că e mult mai greu de făcut decât* Les soupers du prince ! *Aşa ceva poate să facă oricine cu condiţia să ştie să scrie. Pe când o carte ca cealaltă ! Cărţi cu* Les soupers du prince *fac câte una pe zi. Dar cărţi cu San-Antonio, vă jur că sunt tare greu de făcut. Mă acaparează cu totul, sunt tot timpul cu nasul în dicţionare pentru a face jocuri de cuvinte, pentru a verifica o chestiune de istorie. Este ceva care mă mobilizează cu totul. E supărător să văd că asemenea lucruri sunt luate peste picior. Ca să nu mai vorbim despre cei care îmi spun pe un ton complice :*

„Îmi plăceau mult cărțile lui Frederic Dard... mai mult decît cele ale lui San-Antonio". Poanta cea mai izbutită în acest sens a făcut-o Johnny Hallayday. Îl întâlnesc într-un hotel la Djerba și îmi spune : „Știi, Fred, prefer cărțile lui Frederic Dard celor ale lui San-Antonio. Sunt scrise cu litere mai mari".

P. A. : *În San-Antonio se află toate fantasmenele dv...*

F. D. : *Totul. Toată ființa mea se află aici. Emoțiile, femeile, tandrețea, un simțământ de fraternitate, umilirea pe care mi-o provoacă rasismul, indignarea care rezultă.*

P. A. : *Totul se află aici. Și totuși păreți nemulțumit...*

F. D. : *Nu voi izbuti niciodată să-mi satisfac năzuințele literare cele mai ascunse. Sunt chiar greu de exprimat. Dacă mi se întâmplă mereu să nu am încredere în mine asta-i din pricină că mă simt îngrozitor de stângaci de neândemânatec, de neajutorat. Compensez aceste neajunsuri cu îndemânarea de a înșirui fraze, oricât ar fi de ciudate. Însă mi-ar fi plăcut să fac explozie în loc să-mi țes anevoios micuța tapiserie care nu este de Gobelins, ci de Olida. Este ceva destul de jalnic, de meschin și de jigărit, pe măsura lumii în care trăim. Acesta este motivul pentru care izbutesc să-mi vând marfa. Dacă lumea ar fi mai bună, și cărțile mele ar fi deopotrivă. Cum să spun... Aș fi vrut să scriu lucruri care să-ți taie respirația !*

P. A. : *Aveți remușcări că nu ați încercat ?*

F. D. : *Nu remușcări, complexe. Am vrut să o fac, dar nu am putut. Nu eram în stare. Lucrurile au mers prea bine ca să mai intervin cu ceva. Aveam un fel de mașină care mergea fără benzină. Părerea de rău e că nu a trebuit să-i pun din pricina implacabilei mele ușurințe. Este nu atât o înzestrare în ale scrisului, cât una de imaginație. Dacă e să*

fac o socoteală, am câştigat. M-am exprimat din belşug, destul de bine pentru a fi înţeles de cei mai mulţi dintre oameni. Tirajele cărţilor mele sunt printre cele mai ridicate. Şi, în loc să găsesc în asta pricini de mulţumire, visez să fi scris zece cărţi la N.R.F. decât două sute la Fleuve Noir. Ah ! San-Antonio...

P. A. : Apropo, de unde vine numele ?

F. D. : Căutam un nume american. Am luat un atlas al Statelor Unite şi am pus degetul la întâmplare. Am nimerit un oraş din Texas. Aşa a vrut soarta aşa că am păstrat numele. M-am dus acolo în 1957. Am cumpărat patru mii de cărţi poştale, am cerut editorului meu să-mi trimită adresa principalelor librării franţuzeşti şi am petrecut opt zile scriind : „Salutări prieteneşti din San-Antonio. San-Antonio". Eram un Rastignac al romanului negru.

P. A. : Nu mă gândeam atât la numele eroului dv. cât la genul literar în care îl puneţi să evalueze...

F. D. : Asta o datorez editorului meu, care mi-a devenit socru. Într-o bună zi am vrut să scriu cărţi cu San-Antonio mai sobre. M-a gratificat cu o superbă replică de editor : „Ţii neapărat să ai tiraje de cincisprezece mii de exemplare, tu care le ai de trei sute de mii ? Fără acţiune, totul se duce pe copcă. Asta îţi susţine povestea. Este tribuna ta. Cu cât acţiunea este mai palpitantă, cu atât mai mult îţi vei putea îngădui să spui totul". Avea dreptate. Dar oamenii nu pricep că sunt, vasalul acţiunii. A trebuit să adopt ticurile foiletoniştilor : o fată cu sînii mari, când nu mai este de folos este ucisă etc.

P. A. : Nu este singura neînţelegere pe care o aveţi cu cititorii...

F. D. : Cea care durează de cea mai multă vreme este aceea că sunt luate în serios. Mă mai surprinde şi astăzi. Încă nu izbutesc să cred aşa ceva. Zilele trecute, ascultându-l pe Francois Mitterrand, îmi ziceam : „Păi, sfinte Dumnezeule sunt la Preşedintele Republicii, îmi vorbeşte despre ultima mea carte, aşa ceva nu li se întâmplă multor oameni !"

Am încercat să mă înviorez, nu am izbutit. Zadarnic am încercat să înviorez discuția, treaba nu mergea. Rămâneam supărător, întristat și plin de îndoieli.

P. A. : Vi se întâmplă des să vorbiți despre literatură cu Președintele ?

F. D. : Mă invită pentru a doua oară la Elysée. În două rânduri nu am răspuns invitațiilor sale din pricina vacanței copiilor. Se pare că așa ceva nu se cade. Oricum, refuzasem de două ori aceeași propunere din partea regelui Marocului. Se pare că este unul dintre cei mai zeloși cititori pe care îi am.

P. A. : Când vă întâlniți cu Președintele, sunteți singuri ?

F. D. : Întâia oară mai erau la masă Jacques Attali și Françoise Sagan, a doua oară Régine Deforges și Catherine Rihoit. A avut loc în apartamentele particulare ale Președintelui, care nu fac parte din pompa de la Elysée. L-am găsit în formă. Eu un tip simpatic. La începutul primului septenat semăna cu Tino Rossi. Acum, mai puțin.

P. A. : Și totuși acum opt ani ați declarat : „Nu am votat niciodată cu Mitterand. Fața oglindește sufletul".

F. D. : Te destăinui și totul este reținut împotriva ta... Iar eu mai pun și paie pe foc ! Ei bine ! mi-am schimbat întrutotul părerea. M-a emoționat. Mă interesează omul. Curiozitatea lui pentru literatură, simțul socialului, disprețul față de bani. Vorbește foarte bine despre cărți. A făcut o analiză deosebită a romanului despre sfânta Thèrèse de Lisieux. Dacă ar fi fost înregistrată n-ați fi avut altceva de făcut decât să-l transcrieți pentru a-l publica în paginile critice de la Lire.

P. A. : Vi s-a destăinuit ?

F. D. : Mult. La cafea stăteam amândoi lângă sobă. L-am întrebat : „Credeți în Dumnezeu ?" Mi-a răspuns... „Nu știu". Vedeți, asta bate departe.

P. A. : Sunteți prețuit chiar și de literații subțiri ! Ce puteți dori mai mult de atât ?

F. D. : La început a fost un articol de zece pagini consacrat de profesorul Alfred Sanny Tango Chine-

loque în revista Mercure de France. Mi-am zis: „Fac cumva literatură?" Atunci s-a năpustit asupra operei mele un cârd de oameni, Denis de Rougemont, Robert Escarpit, fără să-l uit pe Jean Cocteau desigur. Iar eu care nu scriam romane cu San-Antonio decît din motive alimentare m-am gândit că mă pot lăsa purtat pe aripile visului, ca să ies din derizoriu. Am avut înţelepciunea să nu mă grăbesc.

P. A.: Ritualul scrisului dv. a evaluat în timp?

F. D.: Este neschimbat. Scriu toată dimineaţa, neabătut. Direct la maşina de scris, o I.B.M, fără ciornă, fără nici un plan. Scriu fără pregătire prealabilă. Patru, cinci pagini pe zi, cu puţine corecturi. Un San-Antonio îmi ia două luni şi o săptămână. Public cinci pe an.

P. A.: Nu vă opriţi niciodată?

F. D.: Niciodată. Fără răgaz. Singura oprire a producţiei a ţinut câteva săptămâni. Era pe vremea când nu izbuteam să mă despart de prima soţie pentru a mă alătura celei de a doua. Eram în încurcătură. Am hotărât să renunţ la San-Antonio. Am spus-o în France-Soir. Editorul şi viitorul meu socru m-a chemat. Îmi vorbea ca unui nebun care are o mână de aur şi o dinamitează ca să facă păşune pe ea. Până la urmă lucrurile s-au aranjat şi, după o lună, m-am întors la lucru. Mă aşez în faţa maşinii oricum, cu sau fără inspiraţie. Seara trecută nu mă simţeam în apele mele, nimic nu mă mulţumea. Am scris câteva replici la Massacre de la *Saint-Valentin, piesa pe care o scriu pentru Robert Hossein şi de îndată m-am simţit mai bine. Liniştea, pacea adâncurilor... Parcă eram un far în mijlocul furtunii. În loc să iau valium am scris două pagini. Dacă nu scriu patru zile, intru în criză ca un drogat şi înnebunesc, doborât de un sentiment de vinovăţie.*

P. A.: V-aţi gândit la clipa când treaba n-o să mai meargă?

F. D.: Vorbiţi de cărţi sau de cap?

P. A.: Vorbesc despre declicul care vă face să scrieţi.

F. D. : *Fie mi se sparge un vas, şi devin o cârpă umană : ar fi o dramă şi atunci mai bine nu mai vorbim. Fie scriu mai prost, scade vânzarea, mi se refuză manuscrisele. În acest caz aş continua să scriu dar le-aş pune într-un sertar căci îmi lipsesc mijloacele mentale dea mă lăsa de scris. Am nevoie să născocesc să creez, să fac ceva. Îndrăgesc viaţa cu tot ce are hazliu, neaşteptat şi incoerent.*

P. A. : *A dv. este totuşi dominată de o idee fixă : munca, oricare ar fi numele (creaţie) sau justificarea (invenţie) pe care i-o daţi...*

F. D. : *Aşa este. Am cultul muncii de la tata. Toată copilăria m-a bătut la cap cu asta. Era alămar. Dintr-o bucată mare de alamă făcea o sticlă doar cu un ciocan. O întreagă artă. La sfârşitul anilor 20 a început să se ocupe de încălzirea centrală. Imediat după criza economică din 1929. întreprinderea pe care o înfiinţase s-a aflat în lichidare judiciară. Este una dintre cele mai neplăcute amintiri din copilăria mea. S-a întâmplat la noi la Bourgoin, între Grenoble şi Lyon. Aveam 10 ani. Asta-i.*

P. A. : *Este amintirea vânzării la licitaţie a mobilei familiei dv. ?*

F. D. : *Îngrozitor. Eram la o vecină pe care începusem deja s-o pipăi. De pe terasa ei, care se afla deasupra casei noastre, se vedea foarte bine licitaţia. Ce umilire, ce decădere, mai ales alături de prietena mea. Parcă nişte piranha ne făcea bucăţi căminul. Oamenii necunoscuţi puneau preţuri unor lucruri care ne erau familiare, lucruri care nu aveau preţ. Înspăimântător. Când au vândut pentru 2 franci micul fotoliu din nuiele al sorei mele, am fost răscolit. Fiind un om care se necăjeşte uşor şi mereu gata să plâng, de data asta mi-am stăpânit supărarea. Mi s-a pus un nod în gât. În ziua aceea mi-am zis : mă voi întoarce aici, dar bogat.*

P. A. : Vorbește copilul din Bourgoin sau romancierul de la Fleuve Noir ?

F. D. : Este desigur ceva reconstruit aici. Și totuși așa s-au petrecut lucrurile, sunt sigur. De altfel, m-am întors aici acum zece ani, cu tata. Autoritățile au pus o placă pe casa mea natală. I-au înmânat medalia Orașului. Pentru el a fost o revanșă. În ziua aceea nu am încetat niciunul să ne gândim la vânzarea mobilei. După trei luni, a murit.

P. A. : Portăreii v-au luat și „bobocul de trandafir", tot atât de simbolic ca sania din Cetățeanul Kane ?

F. D. : Nu, l-am păstrat. Este o pușculiță din aramă în formă de carafă pe care mi-a meșterit-o tata când eram puști. Am avut-o întotdeauna cu mine. Se află și acum pe biroul meu. O folosesc zilnic, după ce termin de scris, ca să țină filele cărții pe care o scriu.

P. A. : Vorbiți rar despre cărțile altora...

F. D. : Din pricină că nu sunt întrebat. Citesc puțin pentru că scriu mult. Recunosc că îi citesc foarte puțin pe contemporanii mei numai că în copilărie și în tinerețe i-am citit fără răgaz, ca un bulimic. Sunt autodidact dar, când m-am lăsat de școală, la 16 ani, avem o cultură literară superioară multora din cei cu diplome universitare. Scriitorii mei preferați, pe care nu contenesc să-i citesc cu aceeași plăcere, rămân Proust, Céline și Albert Cohen pe care le-am cunoscut bine în ultimii săi ani de viață. Numai pe ei îi citesc.

P. A. : Aveți vre-o carte de căpătâi ?

F. D. : Am mai multe, dar numai una tot timpul. : Mort à crédit *de Céline. Este una dintre cele mai mari cărți ale literaturii franceze. Și nu-mi cântăresc cuvintele, o spun cu tărie ! Cred că am în bibliotecă douăsprezece ediții diferite. Este o catedrală. Se află în ea atâta forță, atâta omenie, atâta ze-*

flemea la adresa condiției noastre! Toate lucrurile în care cred și îndeosebi cele în care nu cred se află exprimate în această carte. Toate! Am descoperit-o la vremea ei, în 1936. M-a scos din minți. Linie de înaltă tensiune! Totul se afla în ea, iubirea, moartea, fatalitatea... Niciodată nu s-a scris ceva mai intens. Curge sânge, mizeria iese la suprafață. Mă încântă cruzimea realității, cruditatea impusă până la delirul poetic. Să fii crud dincolo de orice, este imens. Vorbeam despre asta cu Albert Cohen, dar nu izbutea să priceapă cum trebuie, desigur din pricina antisemitismului, a Ocupației, toate astea

P. A. : Iar pentru dvs. „toate astea" au însemnat mult?

F. D. : În 1940 aveam nouăsprezece ani, eram ziarist la Mois la Lyon și la ziarele pariziene refugiate la Lyon, debutam în roman. Ce am făcut? I-am dus de mâncare unui evreu care se ascundea, l-am prevenit pe patron că îl căuta Klaus Barbie, ascultasem radio Londra, și alte chestii de acest soi. Asta-i tot. Nu este vorba de teamă. Nu am găsit oportun să fac act de rezistență. Eram pasiv. Tergiversam așa cum făceau cei mai mulți dintre francezi. Nu-i nici o glorie în asta. Poate părea monstruos, dar cred că am devenit conștient de ce se întâmpla decât la urmă de tot, în 1944. Înainte, era o stare de letargie.

P. A. : Dacă nu te angajezi la douăzeci de ani...

F. D. : O angajare rezultă dintr-un concurs de împrejurări. Nu te însuflețește numai credința, ci și rezultatul unor întîlniri, ambiante. La noi, era liniștită. Tata, cu toate că a fost un erou din 14—18, era împotriva lui Petain. Mă lua cu el în expediție la țară să facem rost de un pui sau de un litru de ulei. Aveam grija burții să avem pâine, cartelă de alimente. Asta-i. Dar odată cu trecerea anilor e ușor să judeci. Întorcîndu-mă la Albert Cohen, îi pot înțelege reacția.

P. A. : Vorbiţi mereu despre el ca despre cineva deosebit.

F. D. : Era emoţionant. Sfârşitul îi era aproape. Un fel de Clérembard evreu în halat de mătase, cu papuci de lac, cu monoclu. Se înconjura cu cărţile lui mângâind cu voluptate ediţiile originale aşezate în jurul lui ca nişte pisici.

P. A. : Cum îi ziceaţi ? Albert ?

F. D. : Nu. Maestre... iar el mă tutuia. Şi lui Simenon i-am zis Maestre în lunga noastră corespondenţă din anii 50. Şi prietenului meu episcopul de Fribburg, de care sunt foarte legat, cel care are în bibliotecă toate cărţile cu San-Antonio îi zic Monseniore iar el mă tutuieşte.

P. A. : Dar pentru scriitori precum Cohen şi Simenon sunteţi de-al lor şi totuşi vă comportaţi ca şi când n-ar fi aşa !

F. D. : Pentru că nu sunt de-al lor ! Poate că simt nevoia să-i respect, tocmai eu care sunt atât de lipsit de respect în cărţile mele. Sunt în continuare impresionat. Din punct de vedere moral nu am trecut linia, chiar dacă din punct de vedere social şi financiar am trecut-o de mult. Mi-am păstrat mentalitatea de slugă, de fiu de slugă... Nu voi face niciodată parte din lumea lor.

P. A. : Că nu „treceţi linia", vă e ciudă ?

F. D. : Nu, mă simt smerit. Este aproape un cusur. Când mă aflu în prezenţa unor oameni de seamă simt că nu voi fi niciodată de-al lor, căci nu fac parte din aceeaşi rasă. Lucru ciudat, nici n-aş vrea să fiu de-al lor. După tîmpiţi de burghezi îmi este silă cel mai mult. Nu-mi pasă că în exterior semăn cu ei. În adâncul meu simt că am rămas tot fiul grădinarului. Cu neputinţă să mă debarasez de asta. Şi atunci ? Prefer să rămîn eu însumi cu îndoielile mele, chiar dacă, uneori, ştiu că pricep

lucruri pe care ei nu le pot înțelege... Da, Domnule Ministru... respectele mele, Domnule Ministru... Bătrân tâmpit ce sunt ! Nu-i așa că totuși mă iubești, ia zi ?

P. A. :Păi cum nu ! Vă mulțumesc pentru tot.

P. D. : Atunci, ne pupăm ?

Interviu publicat în revista Lire, aprilie 1993

Traducere : DUMITRU PURNICHESCU